

แผนพัฒนาการเกษตร
อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้งและขนาดพื้นที่

อำเภอลำปางเป็นหนึ่งใน ๑๓ อำเภอ ของจังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดมหาสารคาม ห่างจากตัวจังหวัดระยะทาง ๔๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๖๐๕.๗๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๗๘,๖๐๖.๒๕ ไร่ ระยะทางจากอำเภอลำปาง ถึง กรุงเทพฯ ประมาณ ๔๗๕ กิโลเมตร

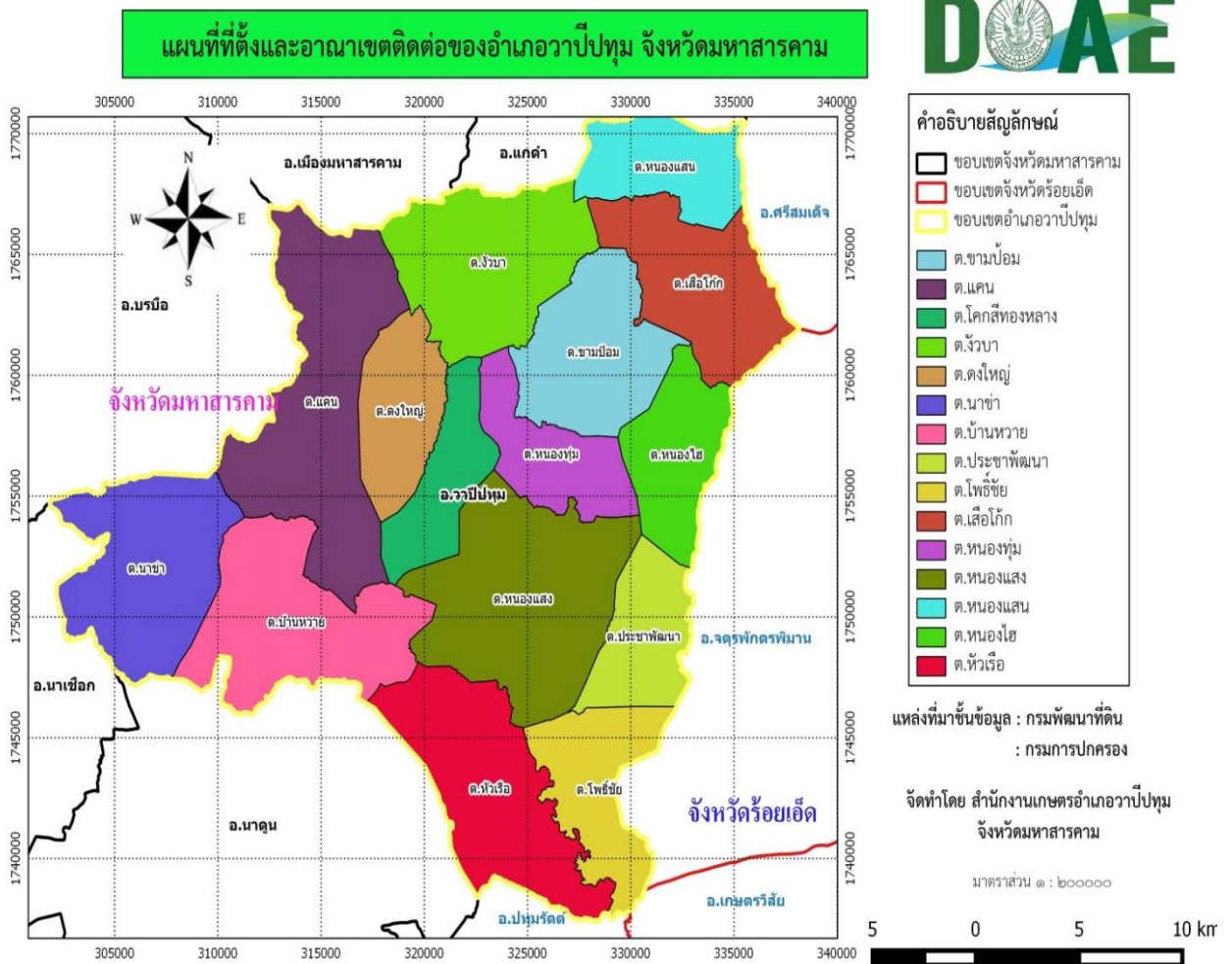

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงที่ตั้งและขนาดพื้นที่อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม

๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

อำเภอวาปีปทุม มีพื้นที่อาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอเมืองมหาสารคาม อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม และอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอศรีสมเด็จและอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอนาดูน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม อำเภอเกษตรวิสัยอำเภอปทุมรัตต์ (จังหวัดร้อยเอ็ด)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

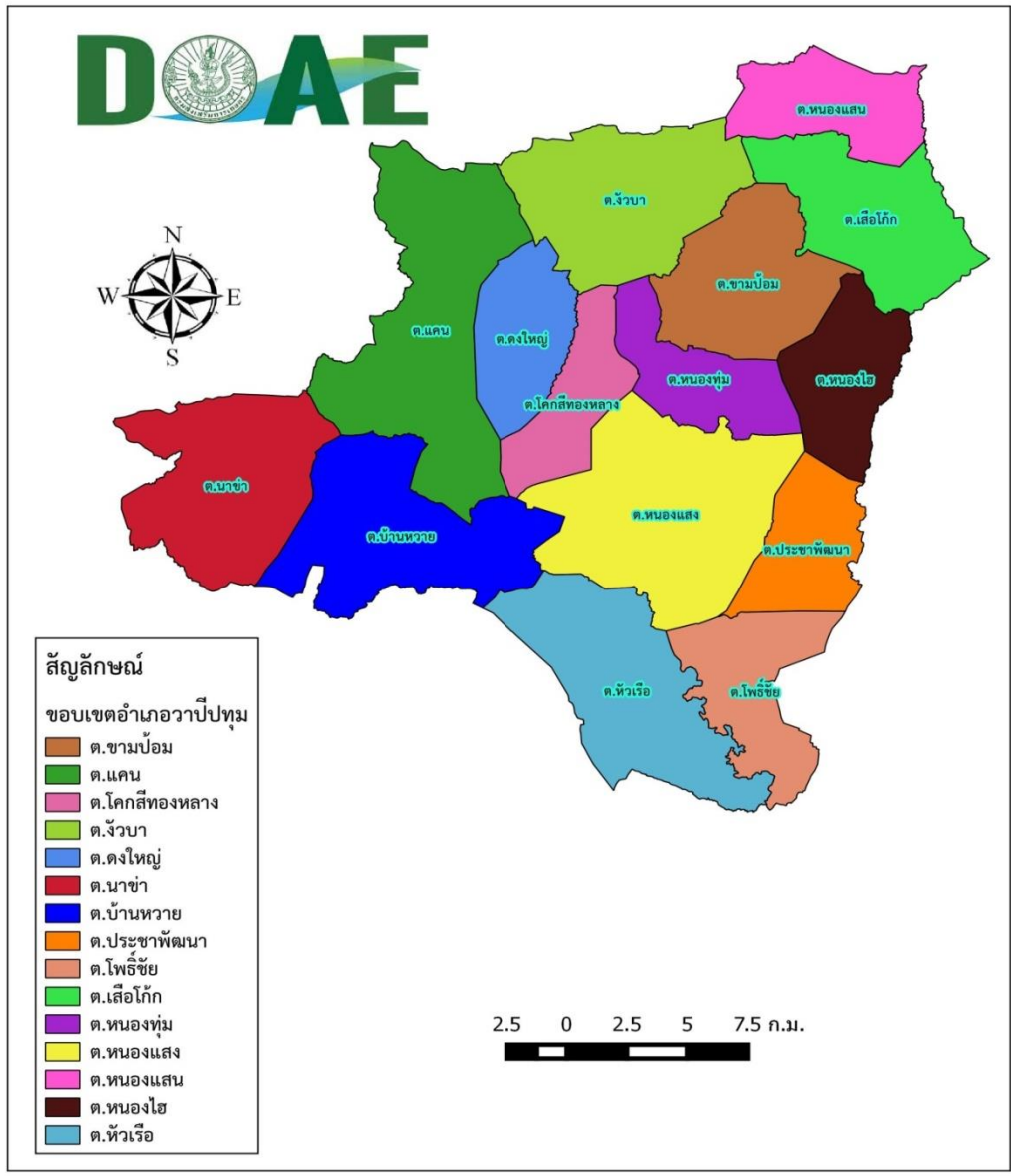

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

ก

แผนที่แสดงขอบเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

แหล่งที่มา กรมพัฒนาที่ดิน

จัดทำโดย สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงเขตการปกครอง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็นจำนวน ๑ เทศบาล ๑๕ อบต. ๑๕ ตำบล ๒๔๑ หมู่บ้าน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล จำนวน ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๕ แห่ง ดังนี้

๑. เทศบาลตำบลวาปีปทุม ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลหนองแสง
๒. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองแสง
๓. องค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลขามป้อมทั้งตำบล
๔. องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเสื่อโก้งทั้งตำบล
๕. องค์การบริหารส่วนตำบลดงใหญ่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลดงใหญ่ทั้งตำบล
๖. องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโพธิ์ชัยทั้งตำบล
๗. องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหัวเรือทั้งตำบล
๘. องค์การบริหารส่วนตำบลแคน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลแคนทั้งตำบล
๙. องค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลงัวบาทั้งตำบล
๑๐. องค์การบริหารส่วนตำบลนาข่า ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนาข่าทั้งตำบล
๑๑. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านหวายทั้งตำบล
๑๒. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองไฮทั้งตำบล
๑๓. องค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลประชาพัฒนาทั้งตำบล
๑๔. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองทุ่มทั้งตำบล
๑๕. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองแสงทั้งตำบล
๑๖. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสีทองกลาง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโคกสีทองกลางทั้งตำบล

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล หมู่ที่	ขามป้อม	หนองไฮ	บ้านหวาย	นาข่า	แคน
๑	ขามป้อม	หนองไฮ	หนองแต้	นาข่า	แคน
๒	โนนจิว	หนองไฮ	ตลาด	โคกเต่า	ตำแย
๓	โนน	โคกใหญ่	โนนโพธิ์	ดงยาง	แวงชัย
๔	โนน	ขามป้อมน้อย	หวาย	วังจาน	หนองโจด
๕	หนองใต้	นาเลา	หนองแคน	โคกสูง	โคกกลาง
๖	หนองแวง	หนองพุก	เปลือย	หนองเสียว	เขวาสี
๗	โนนแดง	นาเลา	หนองไผ่	หนองฮี	แก่น้อย
๘	หนองบก	หนองคูม่วง	โนนสำราญ	น้ำเกลี้ยง	ตู่จิว
๙	ไผ่ล้อม	โคกสีไฮ	มะแซว	ดอนแดง	ตู่
๑๐	โนนจาน	หนองหัวน้ำน้อย	หนองโง้ง	ลอมคอม	แวงเหล่า
๑๑	โนนรัง	บูรพาสามัคคี	หวายน้อย	เวียงชัย	โคกช้าง
๑๒	โนน	คลองเกษตรพัฒนา	หัวนาคำ	ประชาพิทักษ์	โคกใหญ่
๑๓	หนองง่อ	หนองไฮพัฒนา	ดอนมันน้ำ	วังใหม่	ป่าจิก
๑๔	โนนทอง	นาเจริญ	วังทอง	นาเมือง	หัวนาไท
๑๕	โนนใหญ่	ชาติพัฒนา	โนนแคน	นาเสียว	แคนเหนือ
๑๖	หนองแวงพัฒนา	นาอุดม	หนองไผ่ใต้	วังเหนือ	โคกสะอาด
๑๗		หนองคิม	คลองใหม่		โคกใหญ่ใต้

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

หมู่ที่ \ ตำบล	หนองแสง	เสือโก้ก	ดงใหญ่	หัวเรือ	จัวบา
๑	วาปี	ศาลา	ดงใหญ่	ชาติใหญ่	จัวบา
๒	หนองแสง	สนาม	ดงใหญ่	ชาติใหญ่	จัวบา
๓	สำโรง	บูรพาประชาราษฎร์	ดงใหญ่	ชาติน้อย	จัวบา
๔	หนองคู	สารคามพัฒนา	ดงใหญ่	หัวเรือ	สระแก้ว
๕	ดอนบม	หนองกุง	ดงใหญ่	ฝาง	แวงต้อน
๖	จอกขวาง	ดงน้อย	ดงใหญ่	กอก	โคกไร่น้อย
๗	หัวจัว	ไก่อานา	ดอนเจริญ	กุดอ้อ	โคกไรใหญ่
๘	หนองโน	หนองผือ	กุดแคน	หนองบัว	หนองคู
๙	สองห้อง	ไก่อานากลาง	ทับคร้ว	ยาง	หนองหว้า
๑๐	โพธิ์	เสือโก้ก	ก่อ	โคก	โนนหนอง
๑๑	โนนท่อน	หัวฝาย	หนองโน	หนองแก	หนองหว้า
๑๒	แดง	โนนเก้าน้อย	ดอนหัน	นาฝาย	โนนหัน
๑๓	บมทุ่ง	ป่าเรไร	หนองนกเขียน	ซอแมว	หนองหว้า
๑๔	ปลาบู่	ดอนสวรรค์	น้ำโจ๊ก	เหล่าทุ่ง	คูขาด
๑๕	โสภียง	ธาราพิพย์	ดงใหญ่	หนองเม็ก	หนองหว้า
๑๖	หนองเดิน	ไก่อานา	ก่อน้อย	ดงเค็ง	สระแก้วพัฒนา
๑๗	กระยอม	เครือวัลย์		ดอนฝาง	โคกไรพัฒนา
๑๘	หนองคูไชย			วังปทุม	สระแก้วใต้
๑๙	หนองขาม			หนองบัวทอง	สันติภาพพัฒนา
๒๐	โพธิ์			ไก่อานา	
๒๑	สองห้องเหนือ			ดอนกอก	
๒๒	สองห้องกลาง				
๒๓	ไชยทอง				
๒๔	ดอนบมพัฒนา				
๒๕	เมืองใหม่				
๒๖	จอกขวางเหนือ				
๒๗	เดินคำ				
๒๘	จัวเจริญ				

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

หมู่ที่ \ ตำบล	ประชาพัฒนา	หนองทุ่ม	โคกสีทองกลาง	โพธิ์ชัย	หนองแสน
๑	ประชาพัฒนา	โนนเขวา	ทองกลาง	เหล่าก้างปลา	ท่าสะอาด
๒	ประเหยง	หนองตาไก่	ทองกลาง	หนองแวง	หนองแสน
๓	โคกสะอาด	หนองเฝือก	ทองกลาง	หนองสระพัง	หนองแสน
๔	หนองอิหมั่น	ม่วง	โคกสี	โพธิ์ชัย	หนองเคน
๕	หนองเหล่า	หนองทุ่ม	โคกสี	โพธิ์ชัย	กุดนาดี
๖	หนองสระ	หนองทุ่ม	บุรพาพัฒนา	แก่นเท่า	โนนลาน
๗	ประชาอาสา	หนองเสือ	โคกแปะ	ตำแย	หนองคู
๘	หนองข่า	หนองแสงน้อย	หนองเหลื่อม	ตำแยน้อย	หนองโก
๙	น้ำเกลี้ยง	หนองทุ่มพัฒนา	ศรีเจริญ	สระแก้ว	หนองแสนใต้
๑๐	ประชาสามัคคี	หนองทุ่ม	โคกสี	โพธิ์ทอง	โนนสมบูรณ์
๑๑	เหล่าราษฎร์พัฒนา		มิตรภาพพัฒนา	ตำแยนคร	
๑๒				เหล่านาดี	

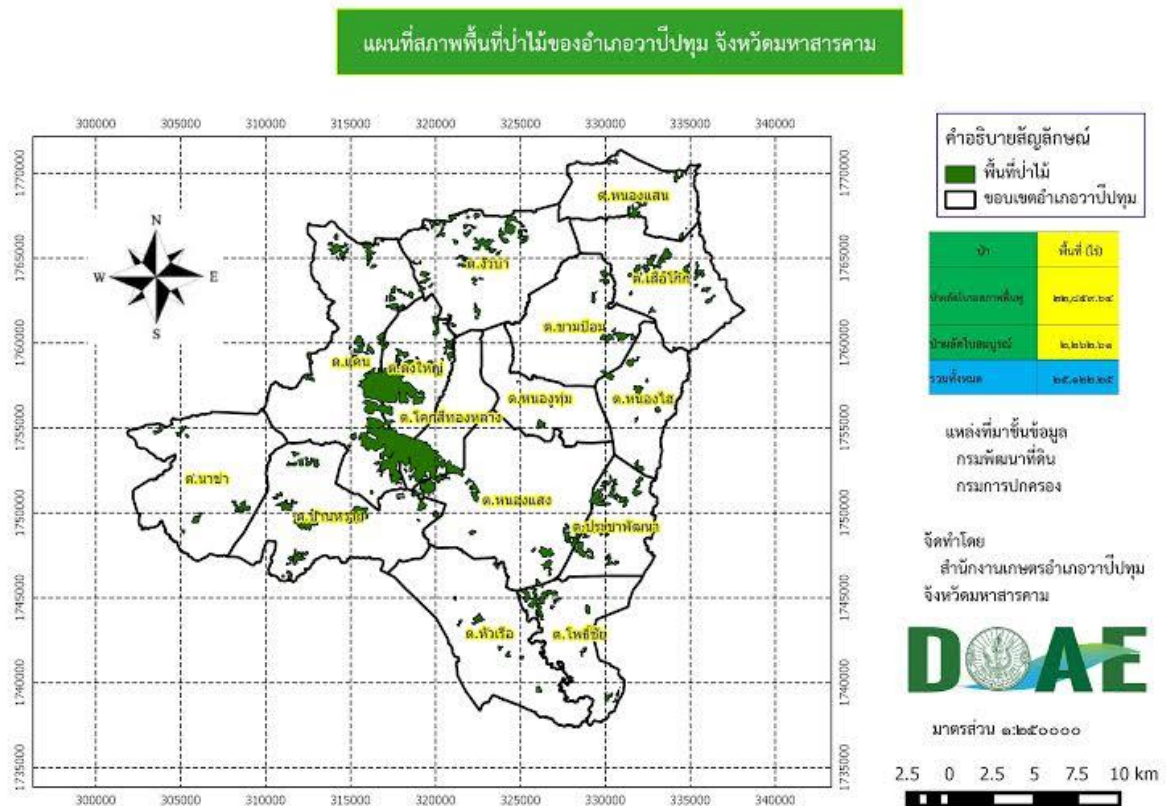
ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
หนองแสง	๔๐,๔๐๗.๐๐	๑	๑	๒๘	
ขามป้อม	๒๑,๗๑๕.๐๐	-	๑	๑๖	
เสือแก้ว	๒๙,๖๘๑.๐๐	-	๑	๒๐	
ดงใหญ่	๒๐,๑๐๐.๐๐	-	๑	๑๖	
โพธิ์ชัย	๑๙,๐๐๕.๐๐	-	๑	๑๒	
หัวเรือ	๓๘,๘๓๐.๐๐	-	๑	๒๑	
แคน	๓๐,๖๖๙.๐๐	-	๑	๑๗	
จัวบา	๓๐,๑๓๑.๒๕	-	๑	๑๙	
นาข่า	๓๑,๑๖๙.๐๐	-	๑	๑๖	
บ้านหวาย	๔๖,๙๒๕.๐๐	-	๑	๑๗	
หนองไฮ	๒๓,๖๓๒.๐๐	-	๑	๑๗	
ประชาพัฒนา	๑๘,๗๕๐.๐๐	-	๑	๑๑	
หนองทุ่ม	๑๒,๐๔๖.๐๐	-	๑	๑๐	
หนองแสน	๑๓,๓๗๕.๐๐	-	๑	๑๐	
โคกสีทองกลาง	๑๓,๔๒๘.๐๐	-	๑	๑๑	
รวม	๓๗๘,๖๐๖.๒๕	๑	๑๕	๒๔๑	

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอวาปีปทุม, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงสภาพพื้นที่ป่าไม้ของอำเภอบัวปทุม

สภาพพื้นที่อำเภอบัวปทุม ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูง ไม่มีภูเขาและแม่น้ำ หน้าที่ดินเป็นทรายที่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำมาก เพราะมีความสามารถในการอุ้มน้ำน้อย มีลำห้วยที่สำคัญ คือ ลำห้วยเสียว ไหลผ่านพื้นที่อำเภอเป็นระยะทาง ๔๓ กิโลเมตร ซึ่งมีปัญหาในเรื่องความเค็มเนื่องจากมีแหล่งเกลือใต้ดินบริเวณต้นลำน้ำ ลำห้วยที่มีอยู่ และมีน้ำขังตลอดปี ได้แก่ลำห้วยใหญ่ ลำห้วยโคกสูง ลำห้วยจอกขวาง และอ่างเก็บน้ำจอกขวาง

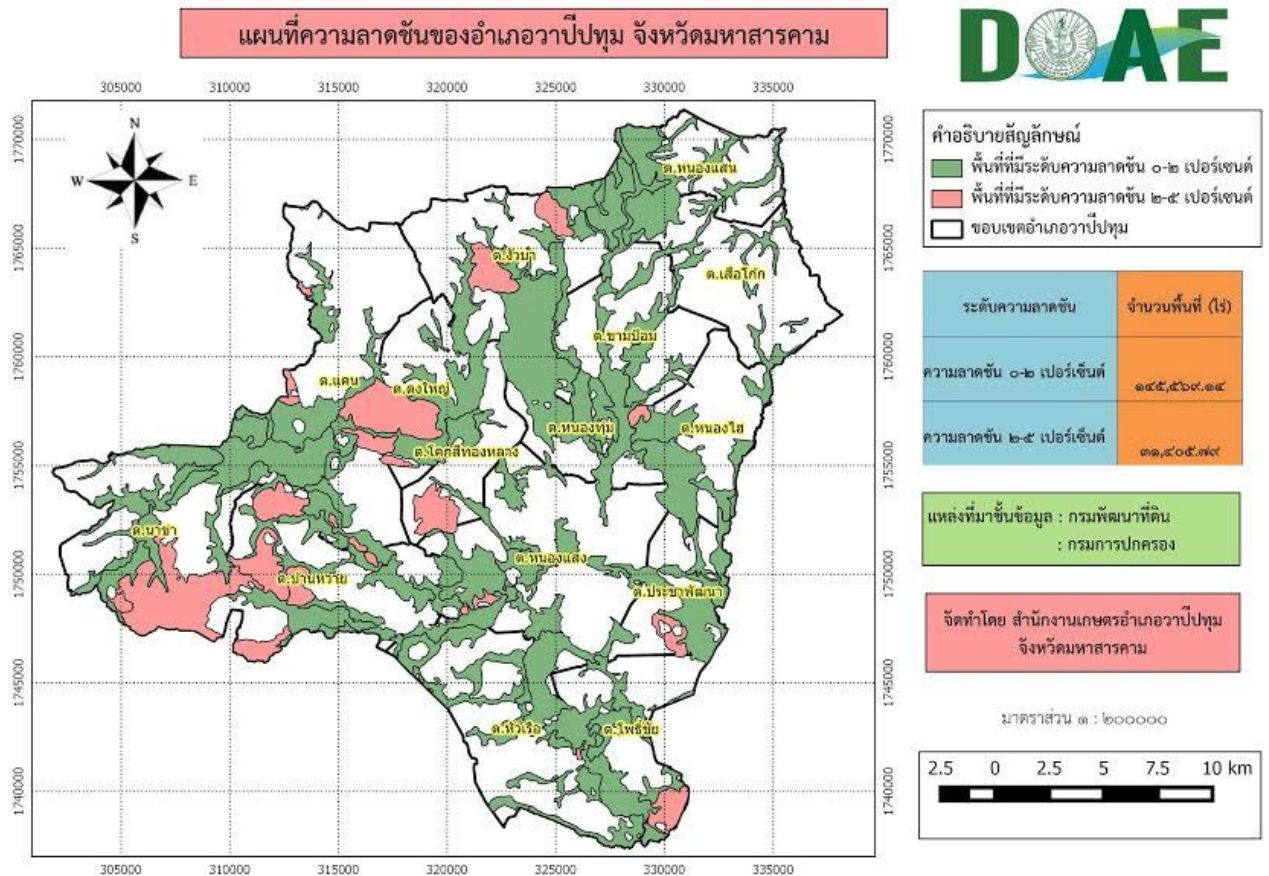
อำเภอบัวปทุมมีพื้นที่ป่า ๑๔๐ แปลง เนื้อที่ ๒๕,๑๒๒.๒๕ ไร่) ป่าเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นป่าชุมชนที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ป่าในที่ดินสาธารณะประโยชน์ทั้งที่มี น.ส.ล. และยังไม่ได้ออก น.ส.ล. และป่าสงวนแห่งชาติอีกเล็กน้อยซึ่งเป็นรอยต่อระหว่างอำเภอ พื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญ ได้แก่

๑. ป่าไม้โคกใหญ่ - โคนกแซว ครอบคลุมพื้นที่ ๕ ตำบล ๑๔ หมู่บ้าน ขณะนี้มีการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่าและแนวเขต ซึ่งกำลังดำเนินการแก้ไขปัญหาทั้งในระดับอำเภอ และจังหวัด อยู่ในเขตตำบลหนองแสง ตำบลหนองแคน ตำบลบ้านหวาย ตำบลโคกสีทองกลาง และตำบลดงใหญ่ มีเนื้อที่ ๔,๒๖๖ - ๐ - ๙๕ ไร่

๒. ป่าโป่งแดง อยู่ในเขตตำบลวังบัว ติดต่อกับตำบลบัวค้อ อำเภอมหาสารคามมีเนื้อที่ ๑๔๔ - ๒ - ๐ ไร่ ได้สงวนหวงห้ามไว้เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๕ อยู่ในความดูแลของกระทรวงมหาดไทย

๓. ปาดงใหญ่ (เดิมชื่อป่าหนองคูใน) อยู่ในพื้นที่ ม.๑ ม.๒ และม.๕ บ้านดงใหญ่ ต.ดงใหญ่ มีเนื้อที่ ๗๕๗ ไร่ พื้นที่ป่าค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ไม่มีปัญหาการบุกรุก เนื่องจากมีการจัดตั้งกลุ่มราษฎรอนุรักษ์ป่า ทำหน้าที่ดูแลรักษาป่า

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

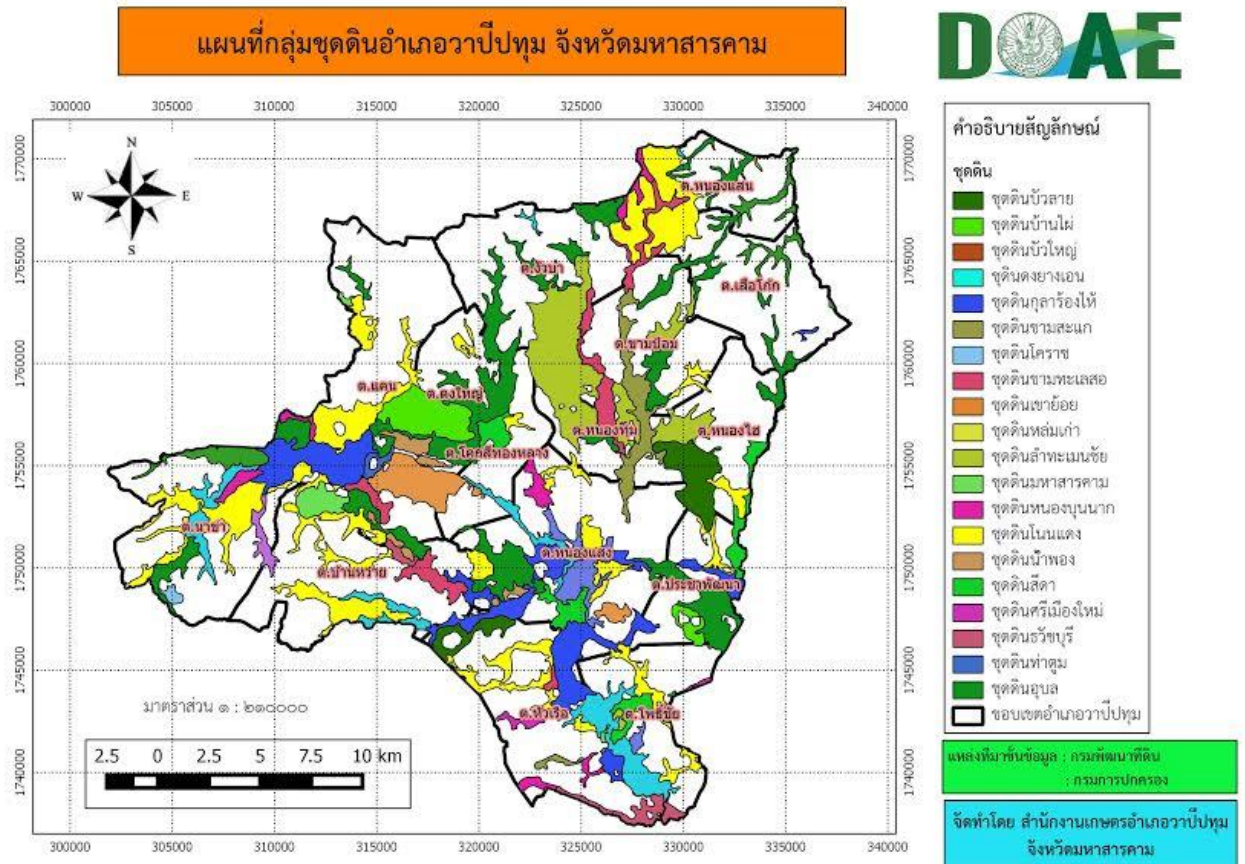

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงความลาดชันของดินในอำเภอบึงพลาญชัย

สภาพพื้นที่อำเภอบึงพลาญชัย ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูง พื้นที่ค่อนข้างราบเรียบสลับกับลูกคลื่นลอนลาดพบเป็นแนวยาวไปทางตะวันออก ระดับความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีพื้นที่ ๑๔๕,๕๖๗.๑๔ ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ ส่วนใหญ่อยู่ในตำบลหนองแสง ตำบลหนองทุ่ม ตำบลแคน ตำบลบ้านหวาย และตำบล โพธิ์ชัย สำหรับพื้นที่ที่มีระดับความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มี ๓๑,๔๐๕.๗๙ ไร่ กระจายอยู่ในพื้นที่ตำบลนาข่า ตำบล ดงใหญ่ ตำบลโคกสีทองกลาง และตำบลโพธิ์ชัย

หน้าดินเป็นทรายที่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำมาก เพราะมีความสามารถในการอุ้มน้ำน้อย ไม่มีภูเขา มีลำห้วยที่สำคัญ คือ ลำห้วยเสียว ไหลผ่านพื้นที่อำเภอเป็นระยะทาง ๔๓ กิโลเมตร ซึ่งมีปัญหาในเรื่องความเค็มเนื่องจากมีแหล่งเกลือใต้ดินบริเวณต้นลำน้ำ ลำห้วยที่มีอยู่ และมีน้ำขังตลอดปี ได้แก่ลำห้วยใหญ่ ลำห้วยโคกสูง ลำห้วยจอกขวาง และอ่างเก็บน้ำจอกขวาง ระดับพื้นที่โดยเฉลี่ยสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๓๐ - ๒๓๐ เมตร

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินในอำเภอวาปีปทุม

สภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินปนทราย เช่น ดินร่วนปนทราย ดินเหนียวปนทราย บางพื้นที่เป็นหินลูกรัง คุณภาพดินต่ำ ไม่มีความเหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม ทั้งนี้พบว่าอำเภอวาปีปทุม มีดินที่เป็นปัญหาได้แก่ ดินเค็มดินทรายจัดและดินปนกรวดสำหรับพื้นที่ดินเค็มพบว่ามีระดับความเค็มมาก (highly salt affected areas) คือบริเวณที่พบคราบเกลือตามผิวดินกระจายอยู่ทั่วไปมีปริมาณมากกว่าร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑.๗ แสนไร่อยู่ในบริเวณตำบลหนองแสงพื้นที่ดินทรายจัดมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำถึงต่ำมากมีความสามารถในการอุ้มน้ำน้อย

ตารางที่ ๓ แสดงเนื้อดินความเหมาะสม/คุณภาพ/การใช้ประโยชน์ของดินในอำเภอวาปีปทุม

เนื้อดิน	ชุดดิน	บริเวณที่พบ	ความเหมาะสม	การใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน
เนื้อดินที่ลักษณะร่วนปนทรายและดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลอ่อนมีจุดสีแดงปนเหลือง บางแห่งพบศิลาแลงอ่อนการระบายน้ำและความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	ชุดดินร้อยเอ็ด	พบทุกหมู่บ้าน	เหมาะกับการทำนา	ทำนา

ตารางที่ ๓ (ต่อ)

เนื้อดิน	ชุดดิน	บริเวณที่พบ	ความเหมาะสม	การใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน
ดินร่วนปนทรายมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาลเข้มความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	ชุดดินโคราช	พบได้ทั่วไป ส่วนมากอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอ		ทำนาและปลูกยาสูบ
เนื้อดินเป็นดินทรายมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาลเป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีปานกลาง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย	ชุดดินอุบล	พบได้ทั่วไป ส่วนใหญ่อยู่ที่ตำบลแคน นาข่า บ้านหวายและหัวเรือ	เหมาะในการปลูกพืชไร่	ทำนาและยาสูบบางส่วน

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ภูมิอากาศเป็นลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน (Tropical Monsoon Climate) ในช่วงมรสุมฤดูร้อน จะได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสภาพโดยทั่วไปจะมีลักษณะฝนตกสลับกับอากาศแห้ง (Wet and dry climate) โดยแบ่งเป็น

- มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ทำให้มีเมฆมากและฝนชุกทั่วไป

- มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้ท้องฟ้าโปร่ง อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป

การเริ่มต้นและสิ้นสุดมรสุมทั้งสองชนิดอาจผันแปรไปจากปกติได้ในแต่ละปี

๓.๒ ฤดูกาล

อำเภอวาปีปทุม มีภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี ๓ ฤดู คือ

ฤดูร้อน สภาวะอากาศร้อนอบอ้าวและแห้งแล้งเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม

อุณหภูมิอยู่ระหว่าง ๑๘.๗ - ๓๕.๔ องศาเซลเซียส

ฤดูฝน โดยทั่วไปจะมีฝนตกชุก เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนกันยายน

อุณหภูมิอยู่ระหว่าง ๒๒.๖ - ๓๒.๕ องศาเซลเซียส

ฤดูหนาว อากาศเย็น แปรปรวน ไม่แน่นอน หรืออาจยังมีฝนฟ้าคะนองเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิอยู่ระหว่าง ๑๘.๘๐ - ๔๐.๘๖ องศาเซลเซียส

๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนในช่วง ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๗) พบว่าอำเภอวาปีปทุม มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๑,๓๓๖.๗๘ มิลลิเมตร โดยปีที่มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดคือ พ.ศ.๒๕๖๐ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๑,๘๙๑.๒๐ มิลลิเมตร ซึ่งเป็นปีที่จังหวัดมหาสารคามประกาศเขตพื้นที่ประสบอุทกภัยทั้งจังหวัด ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ในอำเภอวาปีปทุม ที่อยู่ใกล้ลำน้ำ และมีการระบายน้ำออกไม่ทัน

ตารางที่ ๔ แสดงปริมาณน้ำฝนรายปีในรอบ ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๗)

ปี พ.ศ.	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	วันที่ฝนตก(วัน)	หมายเหตุ
๒๕๖๗	๑,๐๕๒.๘๐	๗๙	
๒๕๖๖	๑,๒๒๑.๒๐	๙๗	
๒๕๖๕	๑,๕๓๗.๕๐	๑๐๕	
๒๕๖๔	๑,๒๘๘.๙๐	๙๒	
๒๕๖๓	๑,๒๖๕.๒๐	๙๘	
๒๕๖๒	๑,๒๕๘.๖๐	๘๑	
๒๕๖๑	๑,๒๓๓.๕๐	๑๐๐	
๒๕๖๐	๑,๘๙๑.๒๐	๑๒๓	
๒๕๕๙	๑,๗๒๙.๘๐	๑๐๗	
๒๕๕๘	๘๘๙.๑๐	๙๘	
ค่าเฉลี่ย ๑๐ ปี	๑,๓๓๖.๗๘	๙๘	

ที่มา : <http://www.khonkaen.tmd.go.th/opendata/index.html>

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

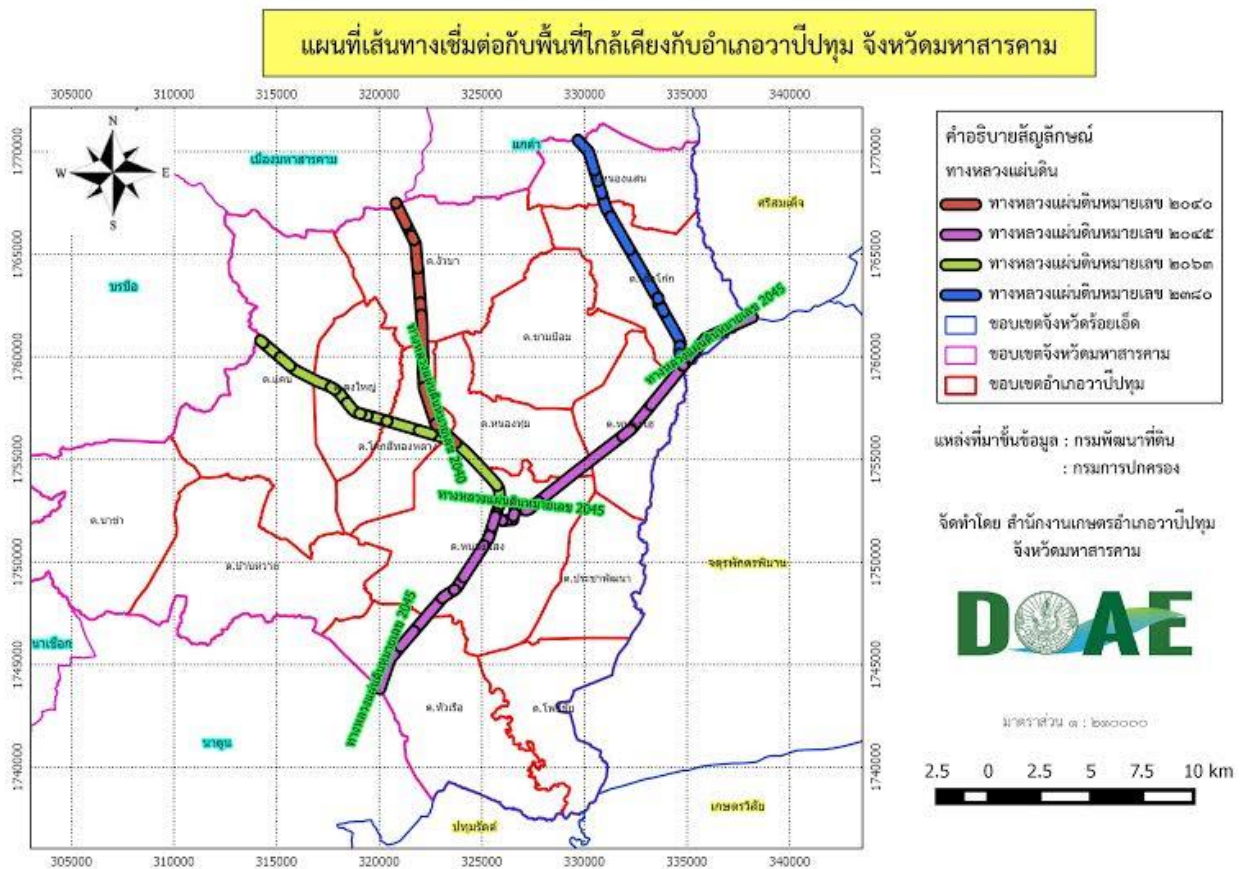
อุณหภูมิในช่วงเดือน กันยายน ๒๕๖๗ - สิงหาคม ๒๕๖๘ สามารถวัดอุณหภูมิสูงสุดตรวจวัดได้ ๔๐.๐๐ องศาเซลเซียสในช่วงเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดตรวจวัดได้ ๑๒.๐๐ องศาเซลเซียส ในช่วงเดือนมกราคม และมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย ๖๓.๐๐ เปอร์เซ็นต์

ตารางที่ ๕ แสดงสถิติอุณหภูมิต่ำสุด อุณหภูมิสูงสุด รายเดือนของอำเภอวาปีปทุม

เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด(องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิสูงสุด(องศาเซลเซียส)
กันยายน ๒๕๖๗	๒๓.๐๐	๓๕.๐๐
ตุลาคม ๒๕๖๗	๒๒.๐๐	๓๕.๐๐
พฤศจิกายน ๒๕๖๗	๑๗.๐๐	๓๖.๐๐
ธันวาคม ๒๕๖๗	๑๕.๐๐	๓๔.๐๐
มกราคม ๒๕๖๘	๑๒.๐๐	๓๓.๐๐
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘	๑๓.๐๐	๓๘.๐๐
มีนาคม ๒๕๖๘	๑๗.๐๐	๓๙.๐๐
เมษายน ๒๕๖๘	๑๙.๐๐	๔๐.๐๐
พฤษภาคม ๒๕๖๘	๒๔.๐๐	๓๙.๐๐
มิถุนายน ๒๕๖๘	๒๔.๐๐	๓๖.๐๐
กรกฎาคม ๒๕๖๘	๒๕.๐๐	๓๕.๐๐
สิงหาคม ๒๕๖๘	๒๔.๐๐	๓๖.๐๐
เฉลี่ย	๑๙.๕๘	๓๖.๓๓

ที่มา : <https://www.accuweather.com/th/th/wapi-pathum/๓๑๙๑๓๔/july-weather/๓๑๙๑๓๔?year=๒๐๒๕>

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างอำเภอและจังหวัด

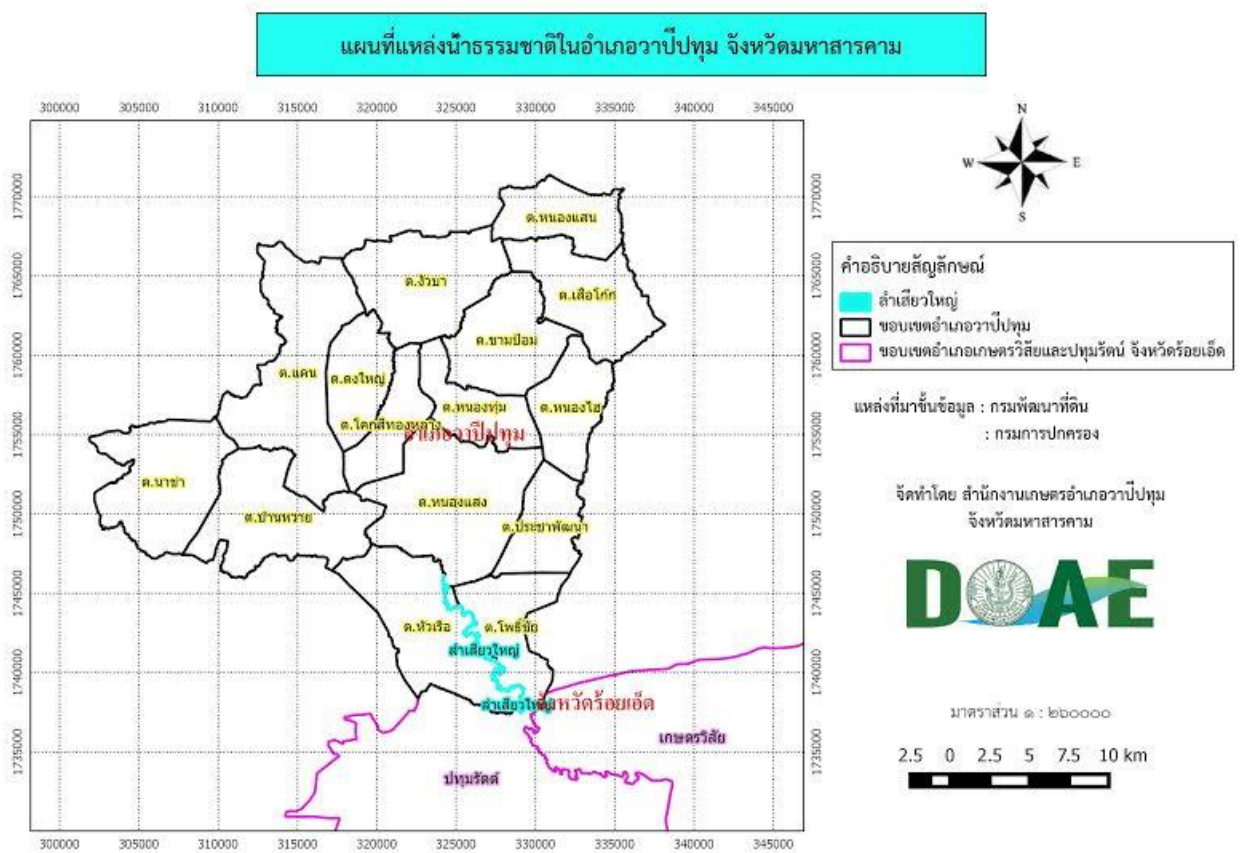
ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงกับอำเภอบึงพูน

อำเภอบึงพูน มีถนนที่เป็นทางหลวงแผ่นดิน ๔ สาย เชื่อมต่อระหว่างอำเภอบึงพูน ไปอำเภอต่างๆ ได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๔๐ เชื่อมระหว่างตำบลหนองแสน ตำบลโคกสีทองกลาง ตำบลนาข่า ไปอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๔๕ เชื่อมระหว่างอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ตำบลเสื่อเกือก ตำบลหนองไฮ ตำบลหนองแสง ตำบลหัวเรือ ไปอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๖๓ เชื่อมระหว่างอำเภอหนองแสง ตำบลโคกสีทองกลาง ตำบลดงใหญ่ ตำบลแคน ไปอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๘๐ เชื่อมระหว่างตำบลเสื่อเกือก ตำบลหนองแสน ไปอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

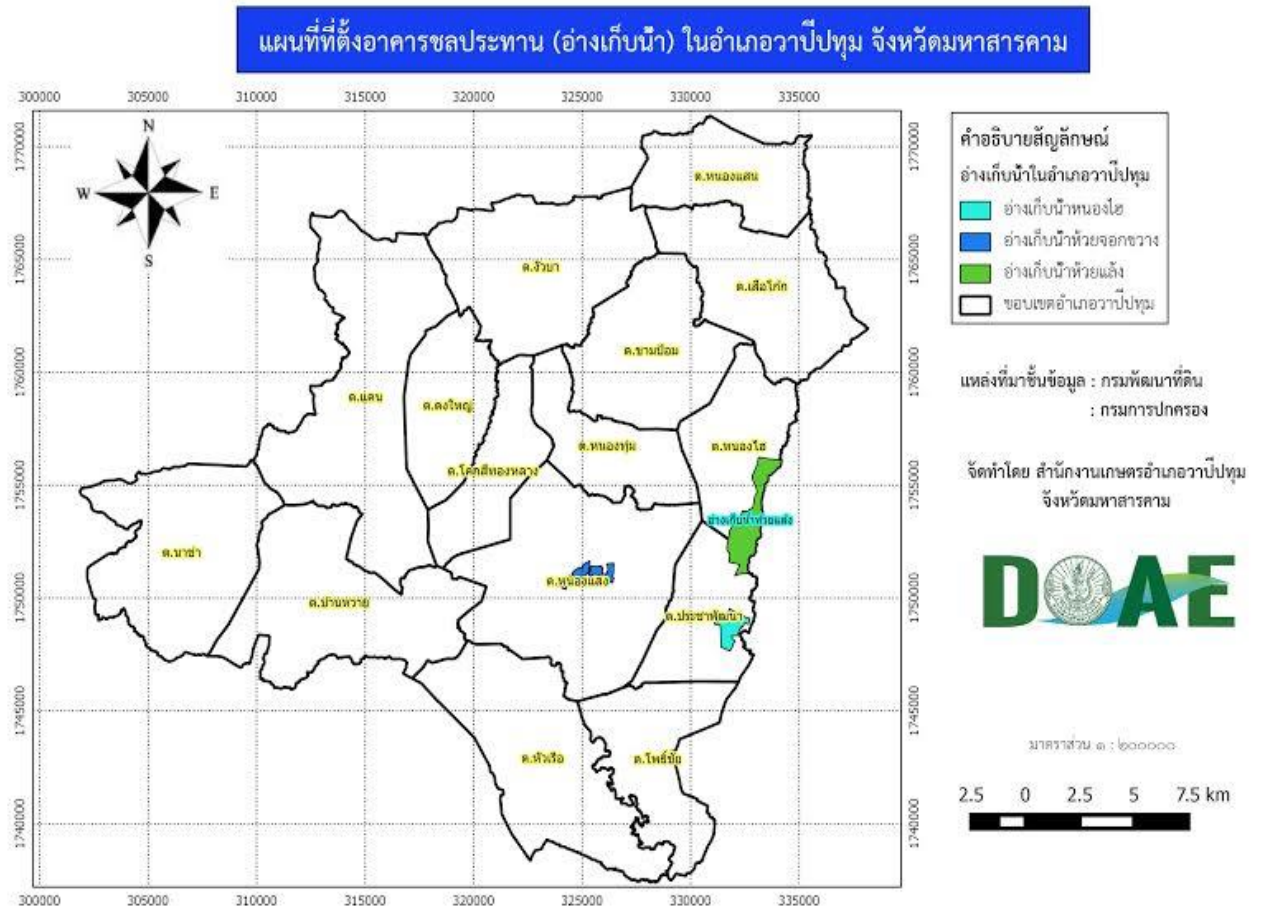
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงแหล่งน้ำธรรมชาติในอำเภอวาปีปทุม

อำเภอวาปีปทุม ไม่มีแหล่งต้นน้ำลำธารและภูเขา มีลำน้ำขนาดใหญ่ คือลำน้ำเสียว เป็นแม่น้ำที่มีต้นน้ำมาจากอำเภอบรบือ ไหลผ่านตำบลนาข่า ตำบลบ้านหวาย ตำบลหนองแสง ตำบลหัวเรือ และตำบลโพธิ์ชัย เป็นระยะทาง ๔๓ กิโลเมตร และออกสู่อำเภอเกษตรวิสัยและปทุมรัตน์ ซึ่งมีปัญหาในเรื่องดินเค็มบริเวณทั้งสองฝากฝั่งที่ไหลผ่าน มีหนองน้ำ ๑๓๑ แห่งสระน้ำ ๑๖๐ แห่งฝายน้ำล้น ๓๑ แห่งและลำห้วย ๑๒ แห่ง เช่นลำห้วยโคกสูง ต้นน้ำมาจากอำเภอนาเชือก ไหลผ่านตำบลนาข่า ตำบลบ้านหวาย ไหลลงสู่ลำน้ำเสียวลำห้วยจอกขวางที่เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ซึ่งปริมาณน้ำมีน้อย คุณภาพดินเป็นดินทรายที่คุณภาพดินไม่มีความเหมาะสมกับการทำการเกษตรกรรมมีต้นน้ำอยู่ที่อ่างเก็บน้ำหนองแสง ไหลลงลำน้ำเสียวที่ตำบลหัวเรือ

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน)

ภาพที่ ๑๐ แผนที่แสดงที่ตั้งอาคารชลประทาน (อ่างเก็บน้ำ) ในอำเภอบ้านโป่ง

อำเภอบ้านโป่งมีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ อยู่ ๓ แห่ง คือ

๑. อ่างเก็บน้ำห้วยจอกขวาง อยู่ในเขตตำบลหนองแสงมีพื้นที่รับน้ำฝน ๑๔๑ ตร.ม. มีความจุ ๓.๐๓๖ ล้าน ลบ.ม. เป็นพื้นที่ชลประทาน ๑,๑๐๐ ไร่ ไหลลงสู่ลุ่มน้ำมูล
๒. อ่างเก็บน้ำหนองไฮ อยู่ในเขตตำบลประชาพัฒนา มีพื้นที่รับน้ำฝน ๗.๘ ตร.ม. มีความจุ ๒.๒๔๔ ล้าน ลบ.ม. เป็นพื้นที่ชลประทาน ๘๐๐ ไร่ ไหลลงสู่ลุ่มน้ำมูล
๓. อ่างเก็บน้ำห้วยแล้ง อยู่ในเขตตำบลหนองไฮ ไหลลงสู่ลุ่มน้ำมูล

โครงการชลประทาน

พื้นที่โครงการชลประทานที่คาบเกี่ยวในเขตอำเภอบ้านโป่ง คือโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแล้ง อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองไฮ รับน้ำจากเขตพื้นที่ตำบลเสื่อไถ่ ตำบลหนองไฮ ไหลผ่านหนองไฮ ตำบลประชาพัฒนา ลงสู่อ่างเก็บน้ำหนองไฮ และไปพื้นที่อำเภोजตุรพักกรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พื้นที่ชลประทาน ๑,๘๘๐ ไร่ และลงสู่บริเวณลุ่มแม่น้ำมูล

ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงพื้นที่ชลประทานในอำเภอวาปีปทุม

๖. สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรอำเภอวาปีปทุม ประชากรมีอาชีพหลักคือทำนา มีพื้นที่การเกษตร ๒๙๗,๘๘๔ ไร่ (ร้อยละ ๗๘.๖๘ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่นอกเขตชลประทานทั้งหมด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	จำนวน	๘	กลุ่ม	สมาชิก	๑๑๗	คน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	จำนวน	๑๗	กลุ่ม	สมาชิก	๒๐๙	คน
กลุ่มยุวเกษตรกร	จำนวน	๑	กลุ่ม	สมาชิก	๑๑	คน
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	จำนวน	๔๓๕	กลุ่ม	สมาชิก	๖,๕๕๖	คน
กลุ่มอาชีพอื่น ๆ	จำนวน	๒๕๓	กลุ่ม	สมาชิก	๖,๗๘๐	คน

ตารางที่ ๖ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอวาปีปทุม ปี ๒๕๖๘

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าวนาปี	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
หนองแสง	๔๐,๔๐๗	๓๐,๓๒๔	๙๕	๗๔	๑๗๒	๑๑	๑๕๘	๔๐	๓๐,๘๗๔
ขามป้อม	๒๑,๗๑๕	๑๗,๖๑๒	๐	๐	๕	๔๑	๒๙	๑๔	๑๗,๗๐๑
เสือโก้ก	๒๙,๖๘๑	๒๖,๗๙๔	๑๐	๐	๒๘	๑๑๒	๑๑๔	๘๐	๒๗,๑๓๘
ดงใหญ่	๒๐,๑๐๐	๑๖,๑๘๐	๐	๔๐	๙๕	๑๕	๘๗	๔๖	๑๖,๔๖๓
โพธิ์ชัย	๑๙,๐๐๕	๑๐,๖๔๓	๑๘๙	๓๒๘	๘๒๔	๑๑	๕๑	๔๓	๑๒,๐๘๙
หัวเรือ	๓๘,๘๓๐	๓๐,๔๖๓	๑,๑๑๔	๖๘	๒๖	๑๒	๕๖	๑๘๗	๓๑,๙๖๖
แคน	๓๐,๖๖๙	๒๖,๐๔๔	๐	๗๒	๑๕๒	๑๙	๑๑	๑๒๐	๒๖,๔๑๘
งิ้วบา	๓๐,๑๓๑	๒๕,๑๗๘	๐	๓๗	๖๙	๑๒๗	๘๓	๕๓	๒๕,๕๔๗
นาข่า	๓๑,๑๖๙	๒๖,๔๓๑	๑๐๒	๕๓๙	๗๕	๕	๑๕	๑๘	๒๗,๑๘๕
บ้านหวาย	๔๖,๙๒๕	๒๑,๐๙๙	๐	๖๓๓	๓๑๔	๙๕	๗๕	๕๖	๒๒,๒๗๒
หนองไฮ	๒๓,๖๓๒	๑๖,๕๒๔	๐	๕๕	๓๖	๕๒	๗	๖	๑๖,๖๘๐
ประชาพัฒนา	๑๘,๗๕๐	๙,๓๔๘	๑๑๐	๘๐	๒๕๙	๔๓	๕๒	๖๐	๙,๙๕๒
หนองทุ่ม	๑๒,๐๔๖	๘,๒๒๐	๐	๐	๒๑	๓๐	๖๙	๑๘	๘,๓๕๘
หนองแสน	๑๓,๓๗๕	๑๑,๕๒๘	๐	๐	๐	๙๗	๔๘	๒	๑๑,๖๗๕
โคกสีทองกลาง	๑๓,๔๒๘	๙,๐๓๘	๐	๐	๑๔	๓๑	๑๔๓	๙๘	๙,๓๒๔
พื้นที่รวม	๓๘๙,๘๖๓	๒๘๕,๔๒๕	๑,๖๒๐	๑,๙๒๖	๒,๐๙๐	๗๐๑	๙๙๘	๘๔๑	๒๙๓,๖๐๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม,พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๗ ข้อมูลด้านปศุสัตว์

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
หนองแสง	๒,๐๕๑	๖,๘๔๘	๐	๒,๒๕๙	๑,๔๓๖	๔๙,๒๐๐	๔,๑๗๐	๒๒๑	๓๒
ขามป้อม	๗๒๖	๓,๕๒๐	๐	๕๘๑	๒๔๓	๑๕,๐๕๙	๕๒๘	๓๔๖	๐
เสื่อไกก	๑,๔๕๗	๖,๗๘๓	๐	๖๗๖	๒,๔๖๕	๒๒,๖๘๗	๓,๒๐๗	๑๐๐	๐
ดงใหญ่	๘๑๕	๔,๒๕๔	๐	๕๖๒	๓๑๓	๒๓,๓๗๑	๓,๒๒๑	๖๗	๐
โพธิ์ชัย	๗๘๖	๓,๒๖๑	๑๐	๓๒๑	๓๑๓	๑๓,๘๑๒	๑,๓๔๑	๑๒	๐
หัวเรือ	๑,๗๔๓	๗,๓๑๔	๐	๙๖๐	๗๘๒	๔๘,๐๗๘	๓,๑๘๒	๑๖	๐
แคน	๑,๑๑๗	๕,๔๕๙	๗๘	๑,๐๖๒	๒๓๙	๑๕,๕๑๔	๖๐๑	๙	๕๐
จัวบา	๑,๒๔๔	๖,๐๔๗	๐	๕๔๔	๗๒	๒๐,๘๔๕	๒,๔๕๕	๓๕	๐
นาข่า	๑,๕๑๙	๘,๒๙๔	๑๔๑	๗๐๐	๒๓๖	๑๙,๔๐๘	๕๗๒	๑๐๐	๐
บ้านหวาย	๑,๒๘๒	๖,๖๙๙	๐	๕๑๑	๙๔๙	๑๓,๑๕๙	๑,๒๗๖	๑๑	๐
หนองไฮ	๑,๐๒๙	๔,๐๒๑	๐	๘๒๑	๑,๔๔๑	๑๗,๘๑๑	๒,๔๕๖	๓	๐
ประชาพัฒนา	๗๙๐	๒,๘๕๐	๐	๑,๐๘๑	๑,๑๐๒	๑๕,๙๒๖	๑,๘๙๓	๔	๐
หนองทุ่ม	๖๐๙	๒,๒๖๗	๐	๔๔๔	๑,๑๗๔	๕,๖๐๓	๕๐๕	๔๓	๐
หนองแสน	๕๖๔	๒,๙๔๙	๐	๓๘๔	๘๒๕	๗,๔๐๖	๘๑๙	๑๐๙	๐
โคกสีทองกลาง	๖๔๕	๒,๖๓๓	๐	๑๘๔	๑๖๕	๕,๒๙๒	๓๓๖	๙	๐
รวม	๑๖,๓๗๗	๗๓,๑๙๙	๒๒๙	๑๑,๐๙๐	๑๑,๗๕๕	๒๙๓,๑๗๑	๒๖,๕๖๒	๑,๐๘๕	๘๒

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอลำปำ, พ.ศ.๒๕๖๘

- โรงงานฆ่าสัตว์มาตรฐาน ๓ แห่ง อยู่หมู่ ๒ กับหมู่ ๑๕ ตำบลเสื่อไกก และหมู่ ๑ ตำบลหนองแสง

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

ภาวะเศรษฐกิจของอำเภอลำปำ มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม สภาพเศรษฐกิจส่วนใหญ่จึงขึ้นอยู่กับปริมาณและระดับราคาของพืชผลทางการเกษตรในแต่ละปี รายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร

๓) สินเชื่อและภาระหนี้สินของเกษตรกร

รายจ่ายเพื่อการบริโภคของประชาชนขยายตัวเล็กน้อยตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล แรงงานในภาคการเกษตร จะใช้แรงงานภายในครัวเรือนเป็นหลักและจ้างแรงงานในท้องถิ่นเป็นครั้งคราว อัตราค่าจ้างแรงงานในตำบลอยู่ระหว่าง ๓๐๐ - ๓๕๐ บาท/วัน ซึ่งแรงงานต่างถิ่นส่วนใหญ่เป็นแรงงานจากจังหวัดใกล้เคียง แรงงานนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย ๒ - ๓ คน

๖.๒ ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมของอำเภอวาปีปทุม

อำเภอวาปีปทุม มีผลผลิตภัณฑ์มวลรวมจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น OTOP เฉลี่ย ๒๓,๙๘๘,๘๐๒.๗๕ บาท/เดือน โดยเดือนที่มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น OTOP มากที่สุดในช่วงเดือนธันวาคม – เดือนมกราคม ซึ่งอาจเกิดจากเป็นช่วงที่อำเภอวาปีปทุมจัดงานออนซอนกลองยาวชาววาปีปทุม ที่มีการนำแสดงสินค้ามาจำหน่าย

ตารางที่ ๘ ประมาณการรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น OTOP ปีงบประมาณ ๒๕๖๗-๒๕๖๘

เดือน	ประมาณการรายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP		รวมทั้งสิ้น (บาท)	หมายเหตุ
	ภายในประเทศ(บาท)	ส่งออกต่างประเทศ(บาท)		
กันยายน ๒๕๖๗	๑๒,๒๓๕,๙๕๓	-	๑๒,๒๓๕,๙๕๓	
ตุลาคม ๒๕๖๗	๒๕,๘๙๓,๔๐๐	-	๒๕,๘๙๓,๔๐๐	
พฤศจิกายน ๒๕๖๗	๒๘,๘๒๘,๔๙๗	-	๒๘,๘๒๘,๔๙๗	
ธันวาคม ๒๕๖๗	๒๙,๒๙๓,๙๕๗	-	๒๙,๒๙๓,๙๕๗	
มกราคม ๒๕๖๘	๒๕,๒๐๓,๐๕๘	-	๒๕,๒๐๓,๐๕๘	
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘	๒๘,๖๐๕,๔๐๗	-	๒๘,๖๐๕,๔๐๗	
มีนาคม ๒๕๖๘	๒๔,๒๐๙,๘๕๕	-	๒๔,๒๐๙,๘๕๕	
เมษายน ๒๕๖๘	๒๔,๙๕๐,๑๔๒	-	๒๔,๙๕๐,๑๔๒	
พฤษภาคม ๒๕๖๘	๒๓,๓๑๔,๓๑๕	-	๒๓,๓๑๔,๓๑๕	
มิถุนายน ๒๕๖๘	๒๗,๓๖๐,๐๗๙	-	๒๗,๓๖๐,๐๗๙	
กรกฎาคม ๒๕๖๘	๒๒,๓๗๙,๐๗๕	-	๒๒,๓๗๙,๐๗๕	
สิงหาคม ๒๕๖๘	๑๕,๕๙๑,๘๙๕	-	๑๕,๕๙๑,๘๙๕	
เฉลี่ย	๒๘๗,๘๖๕,๖๓๓	-	๒๘๗,๘๖๕,๖๓๓	

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวาปีปทุม,พ.ศ.๒๕๖๘

๖.๓ จำนวนครัวเรือน

อำเภอวาปีปทุม มีจำนวนครัวเรือน ทั้งหมด ๓๑,๕๕๓ ครัวเรือน มีประชากรรวม ๑๐๙,๒๘๖ คน เป็นชาย ๕๒,๖๘๖ คน และเป็นหญิง ๕๖,๖๐๐ คน โดยมีจำนวนครัวเรือน และประชากรมากสุดอยู่ที่ตำบลหนองแสง และจำนวนครัวเรือน และประชากรน้อยที่สุดอยู่ที่ตำบลหนองทุ่ม ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล

ตารางที่ ๙ แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร ในอำเภอวาปีปทุม

ลำดับ ที่	ตำบล	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตร	จำนวนประชากร (คน)		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	หนองแสง	๔,๗๔๐	๒,๗๗๑	๗,๑๗๕	๗,๓๔๙	๑๔,๕๒๔
๒	ขามป้อม	๒,๑๑๖	๑,๕๙๑	๓,๑๕๘	๓,๑๙๕	๖,๓๕๓
๓	เสื่อโก้ก	๓,๑๓๑	๒,๓๘๓	๔,๙๖๔	๕,๐๒๕	๙,๙๘๙
๔	ดงใหญ่	๑,๔๖๔	๑,๑๘๗	๒,๔๐๖	๒,๕๒๑	๔,๙๒๗
๕	โพธิ์ชัย	๑,๒๑๗	๙๖๘	๒,๑๙๒	๒,๒๙๗	๔,๔๘๙
๖	หัวเรือ	๒,๗๕๔	๒,๓๔๔	๕,๑๔๔	๕,๒๖๒	๑๐,๔๐๖
๗	แคน	๑,๙๑๑	๑,๗๐๓	๓,๒๖๖	๓,๒๙๙	๖,๕๖๕
๘	จัวบา	๒,๑๘๑	๑,๗๔๔	๔,๑๙๔	๔,๑๕๗	๘,๓๕๑
๙	นาข่า	๒,๕๙๔	๒,๐๕๖	๔,๒๗๑	๔,๓๖๓	๘,๖๓๔
๑๐	บ้านหวาย	๒,๐๖๓	๑,๖๐๔	๓,๗๐๒	๓,๕๗๒	๗,๒๗๔
๑๑	หนองไฮ	๒,๓๕๓	๑,๕๑๙	๓,๗๒๐	๓,๙๐๑	๗,๖๒๑
๑๒	ประชาพัฒนา	๑,๓๒๖	๙๖๘	๒,๑๔๗	๒,๒๕๗	๔,๔๐๔
๑๓	หนองทุ่ม	๑,๒๓๕	๘๓๕	๒,๐๓๖	๒,๑๐๐	๔,๑๓๖
๑๔	หนองแสน	๑,๒๗๒	๑,๐๒๔	๒,๐๔๘	๒,๐๓๔	๔,๐๘๒
๑๕	โคกสีทองกลาง	๑,๑๙๖	๘๐๘	๒,๒๖๓	๒,๒๖๘	๔,๕๓๑
รวมอำเภอวาปีปทุม		๓๑,๕๕๓	๒๓,๕๐๕	๕๒,๖๘๖	๕๓,๖๐๐	๑๐๖,๒๘๖

ที่มา :สำนักทะเบียนกลาง ที่ว่าการอำเภอวาปีปทุม กรมการปกครอง, กรกฎาคม ๒๕๖๘

๖.๔ การศึกษา

๑. ระดับวิทยาลัยเทคนิคศึกษา	จำนวน	๑	แห่ง
๒. สพฐ.	จำนวน	๘๑	แห่ง
๓. ห้องสมุดประชาชน	จำนวน	๑	แห่ง

๖.๕ การสาธารณสุข

๑. โรงพยาบาลขนาดใหญ่ ขนาด ๖๐ เตียง	จำนวน	๑	แห่ง
๒. สำนักงานสาธารณสุข	จำนวน	๑	แห่ง
๓. สถานีอนามัยประจำตำบล / หมู่บ้าน	จำนวน	๒๒	แห่ง
๔. คลินิก	จำนวน	๑๑	แห่ง
๕. ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	จำนวน	๑๒	แห่ง

ระบบหลักประกันสุขภาพ

สิทธิข้าราชการ	จำนวน	๖,๐๒๖	คน
สิทธิประกันสังคม	จำนวน	๑๗,๖๕๓	คน
สิทธิบัตรทอง	จำนวน	๖๖๒,๗๒๘	คน

ตารางที่ ๑๐ จำนวนบุคลากรด้านสุขภาพ

บุคลากร	มีจริง	สัดส่วนจริง	สัดส่วนมาตรฐาน
แพทย์	๑๓	๑ : ๑๙,๔๓๙	๑ : ๑๐,๐๐๐
เภสัชกร	๑๐	๑ : ๕๘,๓๑๙	๑ : ๒๐,๐๐๐
ทันตแพทย์	๗	๑ : ๑๖,๖๖๒	๑ : ๑๒,๐๐๐
พยาบาลวิชาชีพ	๑๐๓	๑ : ๒,๑๖๐	๑ : ๕,๐๐๐
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	๖๒	๑ : ๒,๓๓๒	๑ : ๑,๒๕๐

ที่มา : ข้อมูลบุคลากรด้านสุขภาพ ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๗ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอวาปีปทุม

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

ประเพณีดั้งเดิมที่สำคัญ คือการทำบุญตามเทศกาลเดือนต่างๆ ซึ่งเรียกว่าฮีตสิบสองครองสิบสี่การบายสี่สู่ขวัญการแห่นางแมวขอนแก่น, การมีตาแขกที่นา ,การแรกรนาขวัญ การสู่ขวัญข้าว

๑. กุ๋บ้านสนาม ตำบลเสื่อไ้ก่ก จัดในช่วงวันขึ้น ๑๕ ค่ำของทุกปี

๒. งานสงกรานต์บ้านแดง จัดในช่วงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ ของทุกปี

๓. งานประจำปีของอำเภอ คือ งานออนซอนกลองยาวชาววาปีของดีพื้นบ้าน ซึ่งจัดขึ้นในช่วงปลายเดือนธันวาคมของทุกปี

ศาสนาส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ

สิ่งยึดเหนี่ยวมีศาลหลักบ้าน ดอนปู่ตา และ ศาลพระภูมิ

ข้อห้ามต่างๆ มีดังนี้

- ห้ามทำนาก่อนมีบุญเลี้ยงบ้าน
- ห้ามตัดข้าวจากยุ้งในวันพระ
- ห้ามตัดข้าวจากยุ้งในวันมีคนตายในหมู่บ้าน
- ห้ามฆ่าโค – กระบือ ในบริเวณหมู่บ้าน
- ห้ามยิงปืนในบ้าน
- ห้ามสร้างบ้านค่อมต่อไม้และบ่อน้ำ
- ห้ามนอนหันศีรษะไปด้านตะวันตก
- ห้ามทำบันไดบ้านหันหน้าไปทิศตะวันตก
- ห้ามทำบันไดบ้านหันหน้าไปทิศตะวันตก

องค์กร/สถาบันต่างๆ

สถาบันองค์กรทางศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประมาณร้อยละ ๙๙.๔๐ ศาสนาอื่นๆ ร้อยละ ๐.๐๖ มีจำนวนวัดในพระพุทธศาสนา ดังนี้

๑. วัด จำนวน ๑๔๐ แห่ง
๒. สำนักสงฆ์ จำนวน ๑๖ แห่ง

การโทรคมนาคม/การสื่อสาร

๑. ที่ทำการไปรษณีย์	จำนวน	๑	แห่ง
๒. สถานีวิทยุโทรทัศน์	จำนวน	๑	แห่ง
๓. วิทยุชุมชน	จำนวน	๗	แห่ง

การบริการขั้นพื้นฐาน

๑. ประปามาตรฐาน	จำนวน	๑,๘๙๕	ครัวเรือน
๒. ประปาหมู่บ้าน	จำนวน	๒๕,๒๓๗	ครัวเรือน
๓. ไฟฟ้า หมู่บ้านที่ไฟฟ้าเข้าถึง	จำนวน	๒๔๑	หมู่บ้าน

ธุรกิจเกษตรอำเภอวาปีปทุม

มีโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร เช่น จุดรับซื้อผลผลิต โรงสีข้าว ดังนี้

๑. โรงสีข้าว มีแหล่งใหญ่ๆ ๒ แห่ง ดังนี้ โรงสีข้าวโชคเจริญ ต.หนองไฮ และโรงสีข้าวชวลิตข้าวไทย ต.หนองแสง
๒. จุดรับซื้อข้าว มี ๕ แห่ง ดังนี้ โรงสีชวลิตข้าวไทย ต.หนองแสง , ย่างเอ็งพืชผล ต.หนองแสง, โรงสีสหบูรณ์ข้าวไทย ต.หนองแสง, สหกรณ์การเกษตรอำเภอวาปีปทุม ต.โคกสี, โชคเจริญพืชผล ต.หนองไฮ

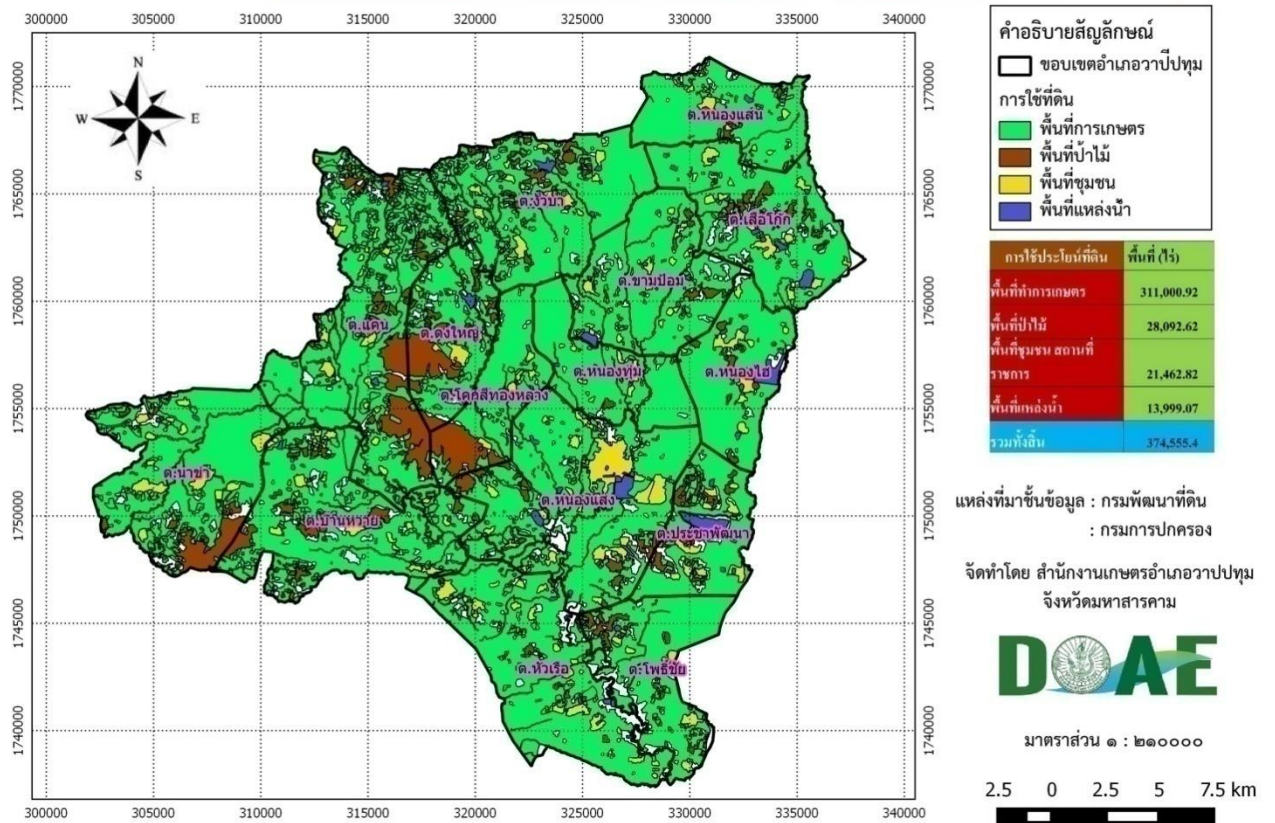
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

อำเภอวาปีปทุม มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำนา จำนวน ๒๘๕,๔๒๕.๐๐ ไร่ ร้อยละ ๗๗.๖๓ รองลงมาคือเป็นพื้นที่ลุ่มจำนวน ๗๖,๓๘๔.๒๗ ไร่ ร้อยละ ๒๐.๑๘ และพื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้างจำนวน ๕๑,๑๓๕.๐๘ ไร่ ร้อยละ ๑๓.๑๒

ตารางที่ ๑๑ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๒๘,๐๙๒.๖๒	๗.๔๒
พืชไร่	๓,๑๔๘.๐๐	๐.๘๓
ไม้ยืนต้น	๒,๗๓๗.๐๐	๐.๗๒
ไม้ผล	๖๔๑.๐๐	๐.๑๗
พืชสวน	๖๕๗.๐๐	๐.๑๗
พื้นที่นา	๒๘๕,๔๒๕.๐๐	๗๗.๖๓
พื้นที่น้ำ	๓๗.๐๐	๐.๐๑
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒,๐๓๑.๐๐	๐.๕๔
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๕๖๗.๐๐	๐.๑๕
พื้นที่ลุ่ม	๗๖,๓๘๔.๒๗	๒๐.๑๘
พื้นที่น้ำ	๑๓,๙๙๙.๒๙	๓.๗๐
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๕๑,๑๓๕.๐๘	๑๓.๕๑
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔,๗๗๓.๐๐	๑.๒๖

แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอำเภอวาปีปทุม

อำเภอวาปีปทุม มีพื้นที่ทั่วไปเป็นดินทรายใช้ทำนาซึ่งเป็นอาชีพหลัก บางส่วนปลูกพืชไร่และพืชสวน โดยมีพื้นที่การเกษตร ป่าไม้ แหล่งน้ำและที่อยู่อาศัย พืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญได้แก่ข้าวนาปี

๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอวาปีปทุม มีพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๒๘๕,๔๒๕.๐๐ ไร่ รองลงมา คือมันสำปะหลัง มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๒,๕๖๗.๐๐ ไร่ และยางพารา มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๒,๑๐๐.๐๐ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าวนาปี	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
หนองแสง	๔๐,๔๐๗	๓๐,๓๒๔	๙๕	๑๔๖	๑๘๑	๐	๘๗	๔๐	๓๐,๘๗๓
ขามป้อม	๒๑,๗๑๕	๑๗,๖๑๒	๐	๐	๕	๔๓	๖๔	๑๔	๑๗,๗๓๘
เสือโก้ก	๒๙,๖๘๑	๒๖,๗๙๔	๑๐	๐	๒๘	๐	๙๕	๘๐	๒๗,๐๐๗
ดงใหญ่	๒๐,๑๐๐	๑๖,๑๘๐	๐	๑๑๖	๗๕	๐	๒๓	๔๖	๑๖,๔๔๐
โพธิ์ชัย	๑๙,๐๐๕	๑๐,๖๔๓	๕๗	๓๘๖	๗๙๔	๕	๕๑	๔๓	๑๑,๙๗๙
หัวเรือ	๓๘,๘๓๐	๓๐,๔๖๓	๔๓๙	๗๖	๒๖	๘	๗๑	๑๘๗	๓๑,๒๗๐
แคน	๓๐,๖๖๙	๒๖,๐๔๔	๐	๑๓๐	๑๒๒	๒	๑	๑๒๐	๒๖,๔๑๙
จัวบา	๓๐,๑๓๑	๒๕,๑๗๘	๐	๑๗	๖๙	๔๐๐	๖๐	๕๓	๒๕,๗๗๗
นาข่า	๓๑,๑๖๙	๒๖,๔๓๑	๔๔	๗๔๗	๗๘	๑	๒	๑๘	๒๗,๓๒๑
บ้านหวาย	๔๖,๙๒๕	๒๑,๐๙๙	๐	๘๔๔	๓๘๗	๒	๒	๕๖	๒๒,๓๙๐
หนองไฮ	๒๓,๖๓๒	๑๖,๕๒๔	๘	๐	๓๖	๔๒	๑๐	๖	๑๖,๖๒๖
ประชาพัฒนา	๑๘,๗๕๐	๙,๓๔๘	๑๙๔	๑๐	๒๕๙	๓๙	๓๗	๖๐	๙,๙๔๗
หนองทุ่ม	๑๒,๐๔๖	๘,๒๒๐	๑๐	๐	๒๑	๒๔	๕๒	๑๘	๘,๓๔๕
หนองแสน	๑๓,๓๗๕	๑๑,๕๒๘	๐	๐	๕	๔๕	๗๐	๒	๑๑,๖๕๐
โคกสีทองกลาง	๑๓,๔๒๘	๙,๐๓๘	๐	๔	๑๔	๓๐	๓๒	๙๘	๙,๒๑๖
พื้นที่รวม	๓๘๙,๘๖๓	๒๘๕,๔๒๕	๘๕๗	๒,๕๖๗	๒,๑๐๐	๖๔๑	๖๕๗	๘๔๑	๒๙๒,๙๙๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม, พ.ศ.๒๕๖๘

๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

อำเภอวาปีปทุม มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๓ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน

ที่	ชื่อกลุ่ม
๑	กลุ่มแม่บ้านทอเสื่อกก-ไหล
๒	กลุ่มแม่บ้านทอผ้าไหมและผ้าฝ้าย หมู่ ๒ ตำบลจัวบา
๓	กลุ่มจักสานตะกร้าพลาสติกบ้านโนนแดง
๔	กลุ่มพัฒนาสตรีบ้านดอนกอก
๕	กลุ่มจักสานตะกร้า
๖	กลุ่มจักสานบ้านประแหง
๗	กลุ่มผลิตเตาเศรษฐกิจบ้านน้ำจึก
๘	กลุ่มสตรีสหกรณ์ทอผ้าไหมบ้านกอก
๙	กลุ่มผลิตดนตรีไทย(ซอฮู้)
๑๐	กลุ่มทอผ้าฝ้ายและผ้าไหมบ้านจัวบา
๑๑	กลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่อาชีพอิสระบ้านโนนลาน
๑๒	กลุ่มหัตถกรรมทอผ้าไหม
๑๓	กลุ่มแม่บ้านทอผ้าไหมหมู่ ๑๒
๑๔	กลุ่มจักสานบ้านหนองเหือก
๑๕	กลุ่มจักสานจ่อ
๑๖	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านนาเมือง
๑๗	กลุ่มทอผ้าบ้านหนองโก
๑๘	กลุ่มทอผ้าฝ้ายและผ้าไหมพรม
๑๙	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านแก่นเท่า
๒๐	กลุ่มปลาบู่มัดย้อม
๒๑	นางเยื่อน ปทุมชาติพัฒน์
๒๒	กลุ่มผลิตภัณฑ์จากกก
๒๓	นางสุรภา ศรีมังคละ
๒๔	นางคำใบ เตชะนอก
๒๕	กลุ่มทอผ้าฝ้าย-ไหมบ้านนาข่า
๒๖	กลุ่มจักสานกระเป๋ากจากพลาสติก
๒๗	กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองชุมชนหนองข่า
๒๘	กลุ่มทอผ้าฝ้ายลายมัดหมี่
๒๙	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกอก
๓๐	กลุ่มทอผ้าไหมพื้นเมือง
๓๑	กลุ่มทอเสื่อกกบ้านดงยาง
๓๒	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านดอนแดง
๓๓	กลุ่มจักสานมวย
๓๔	กลุ่มทอเสื่อกกบ้านคูขาด

ที่	ชื่อกลุ่ม
๓๕	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเต่า
๓๖	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านประชาพิทักษ์จัวบา
๓๗	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองแวงพัฒนา
๓๘	กลุ่มทอผ้าไหม-ผ้าฝ้ายบ้านโนนแก่น้อย
๓๙	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองทุ่ม
๔๐	กลุ่มทอผ้าไหม-ผ้ามัดหมี่
๔๑	กลุ่มศิลปประดิษฐ์ฝีมือและอาชีพชุมชน
๔๒	กลุ่มหัตถกรรมชุมชนหมู่ ๑๙
๔๓	กลุ่มสตรีแม่บ้าน อบต.หนองแสง
๔๔	กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองชุมชนวังจาน
๔๕	กลุ่มทอผ้าไหมแม่บ้านลอมคอม
๔๖	กลุ่มทอผ้าบ้านดอนฝาง
๔๗	กลุ่มทอผ้าและผ้าห่มไหมพรม
๔๘	กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า วิชาทอทอชุมชนเกษตรยั่งยืน
๔๙	กลุ่มทอผ้าฝ้ายบ้านนาเมือง
๕๐	กลุ่มทอผ้าไหม
๕๑	กลุ่มทอพรมเช็ดเท้า ม.๑๑
๕๒	กลุ่มทอพรมเช็ดเท้าบ้านสระแก้วพัฒนา
๕๓	กลุ่มสตรีแม่บ้าน บ้านดอนบม หมู่ที่ ๕
๕๔	ร้านสุทผ้าไทย F แฟร์
๕๕	กลุ่มจักสานบ้านนาเมือง
๕๖	กลุ่มทอผ้าบ้านโนนทอง
๕๗	กลุ่มวิชาทอทอชุมชนเกษตรอินทรีย์ชีวภาพบ้านดอนบม
๕๘	กลุ่มลูกประคบอบสมุนไพร
๕๙	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านนาซ่า
๖๐	กลุ่มจักสานหลอดพลาสติก
๖๑	กลุ่มจักสาน(จ่อ) หมู่ที่ ๙
๖๒	กลุ่มทอพรมเช็ดเท้า
๖๓	กลุ่มทอพรมเช็ดเท้า
๖๔	กลุ่มฮักแพงภูมิปัญญา
๖๕	กลุ่มจักสานกล่องข้าวใหญ่และเล็ก
๖๖	ไส้กรอกอีสานบ้านวาปี
๖๗	กลุ่มทอผ้าบ้านโนน
๖๘	กลุ่มทอผ้าเช็ดเท้า หมู่ ๘
๖๙	กลุ่มอนุรักษ์ทอผ้าพื้นเมืองชุมชนโนนสำราญ
๗๐	ร้านสมานบุ๊ค

ที่	ชื่อกลุ่ม
๗๑	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนน
๗๒	กลุ่มทำแคร้ไม้ไผ่
๗๓	กลุ่มทอเสื่อกกบ้านโคกไร่ใหญ่
๗๔	กลุ่มทอผ้าไหมผ้าฝ้ายบ้านโนนจิว
๗๕	นางสาววรรณ ตະนัยสี
๗๖	นายทุน อับประกำ
๗๗	กลุ่มทำขนมข้างปิ่น
๗๘	กลุ่มทอผ้าขาวม้าสาวสองพันปี
๗๙	กลุ่มผ้ามัดหมี่น้อมคราม
๘๐	กลุ่มทอผ้าบ้านชาน้อย
๘๑	แม่ระนาดผ้าไทย
๘๒	กลุ่มทอเสื่อกกบ้านหัวฝาย
๘๓	กลุ่มจักสานพานจากต้นกก
๘๔	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหนองนกเขียน
๘๕	กลุ่มจักสานหมวกใบตาล
๘๖	กลุ่มทอพรหมเช็ดเท้า
๘๗	กลุ่มผลิตกลองยาวบ้านตลาด
๘๘	กลุ่มทำพรหมเช็ดเท้าบ้านขามป้อม
๘๙	กลุ่มทำลวดหนามบ้านหนองคู
๙๐	กลุ่มทอผ้าไหมบันโคกช้าง
๙๑	กลุ่มอาชีพทำไส้กรอกบ้านหนองเผือก
๙๒	กลุ่มจักสานบ้านดงน้อย
๙๓	กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบ้านเวียงชัย
๙๔	กลุ่มทอเสื่อกกบ้านโคกใหญ่
๙๕	กลุ่มสานเปลบ้านลอมคอม
๙๖	กลุ่มทอผ้าฝ้ายบ้านหนองนกเขียน
๙๗	กลุ่มทำลวดหนามบ้านน้ำเกลี้ยง
๙๘	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านสระแก้ว
๙๙	กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้า
๑๐๐	กลุ่มทำขนมบ้านหนองแวง
๑๐๑	กลุ่มจักสานบ้านไชยทอง
๑๐๒	กลุ่มจักสานบ้านท่าสะอาด
๑๐๓	กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ
๑๐๔	กลุ่มจักสานหมวกใบตาล
๑๐๕	กลุ่มทอผ้าบ้านโนนจิว
๑๐๖	กลุ่มทอพรหมเช็ดเท้าบ้านดงใหญ่

ที่	ชื่อกลุ่ม
๑๐๗	กลุ่มเพาะเห็ดบ้านทองกลาง
๑๐๘	กลุ่มเย็บผ้าอาชีพบ้านกุดนาดี
๑๐๙	ร้านกิตติ์รัตนนท์
๑๑๐	ไร้สดใส สมุนไพรไทยวาปี
๑๑๑	บ้านเครื่องปั้นแก้ว

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลำปลายมาศ,พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๔ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๑๓
เครื่องดื่ม	๐
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๔๖
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๔๙
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๓
รวม	๑๑๑

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลำปลายมาศ,พ.ศ.๒๕๖๘

อำเภอลำปลายมาศ มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๔๓๕ กลุ่ม สมาชิก ๖,๕๕๖ ราย ที่โดดเด่น ได้แก่

ตารางที่ ๑๕ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอลำปลายมาศ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตข้าวอินทรีย์บ้านปลาบู่	๖๘	๑๔	หนองแสง	๒๙	นางสาว ชีรดา นามไธ
วิสาหกิจชุมชนผลิตดอกอัญชันออร์แกนิกเชิงพาณิชย์ตำบลเสื่อไ้ก่	๑๕๑	๑๖	เสื่อไ้ก่	๓๘	นาย สายสิน เกตุคำขวา
วิสาหกิจชุมชนปลาร้าบองสมุนไพรบ้านกอก	๙๖	๖	หัวเรือ	๒๑	นาง ละม่อม วงเดือน

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอลำปลายมาศ,พ.ศ.๒๕๖๘

อำเภอวาปีปทุม มีกลุ่มแม่บ้าน จำนวน ๑๗ กลุ่ม สมาชิก ๒๐๙ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก จำนวน ๑๑ ราย ที่โดดเด่น ได้แก่

ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านกอก	๙๖	๖	หัวเรือ	๒๐	นาง หนูไกล คำบุรี
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจัวบา	๘	๑	จัวบา	๑๓	น.ส. ทองดี ปักสังคะเนย์
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านกุดนาดีโนนลาน	-	๕	หนองแสน	๑๑	ด.ญ. วริสรา จบปาน
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรแปรรูปข้าวบ้านโคกไร่	๓๘	๗	จัวบา	๑๕	น.ส. สุภาวดี มูลวันดี

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม,พ.ศ.๒๕๖๘

อำเภอวาปีปทุม มีกลุ่มเกษตรกร จำนวน ๘ กลุ่ม สมาชิก ๑๑๗ ราย และกลุ่มสหกรณ์ทางการเกษตร ๑ กลุ่ม สมาชิกจำนวน ๖๐ ราย ที่โดดเด่น ได้แก่

ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มสหกรณ์ยางพาราตำแยพัฒนา	๘๕	๘	โพธิ์ชัย	๖๐	นายอำนาจ แก้วสังข์
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรทำกระเป๋าด้วยซอกกาแพ	๑๑๒	๑๘	เสื่อไถ่	๑๔	นาง กมลรส ปะวะโซ
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรข้าวอินทรีย์ปลาคู	๖๘	๑๔	หนองแสง	๑๔	น.ส. อีรดา นามไผ่
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ข้าวชุมชนบ้านโคก	๖๗	๑๐	หัวเรือ	๑๖	นาง พรรณี เสดะสิทธิ์

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม,พ.ศ.๒๕๖๘

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

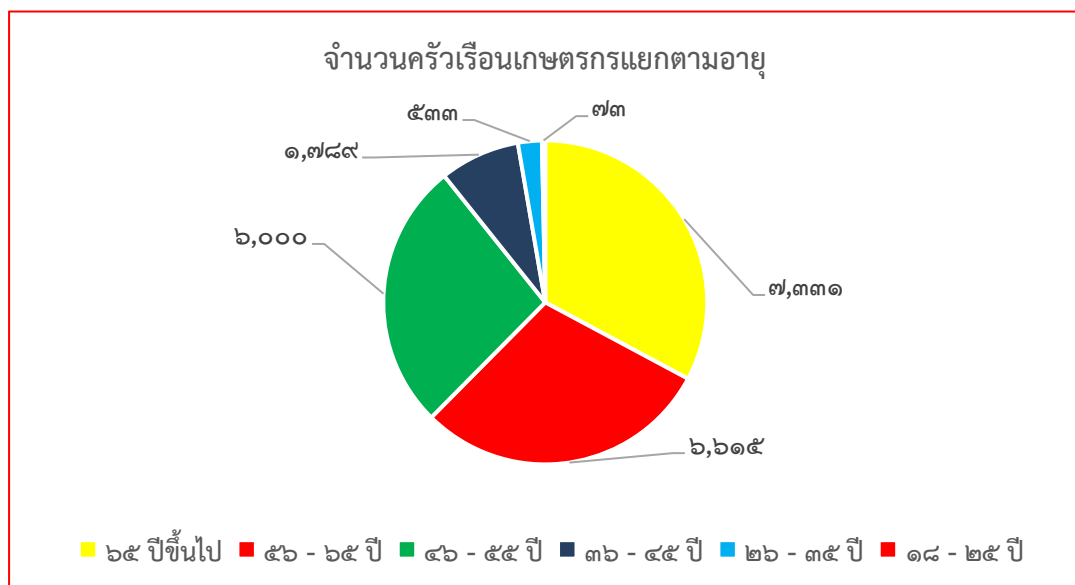
๑) เกษตรกร

(๑) ครักว์เรือนเกษตรกร

อำเภอวาปีปทุม มีครักว์เรือนเกษตรกร จำนวน ๒๒,๖๑๒ ครักว์เรือน โดยมีหัวหน้าครักว์เรือนเกษตรกร อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๗,๓๓๑ ครักว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘๑ รองลงมาคืออายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๖,๖๑๕ ครักว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖๑ และอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๖,๐๐๐ ครักว์เรือน คิดเป็น ร้อยละ ๒๖.๘๖ อายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี จำนวน ๑,๗๘๙ ครักว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๑ อายุระหว่าง ๒๖ - ๓๕ ปี จำนวน ๕๓๓ ครักว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๙ และอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปี จำนวน ๗๓ ครักว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๘ แสดงหัวหน้าครักว์เรือนจำแนกตามอายุ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ช่วงอายุ (ปี)	ครักว์เรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๗,๓๓๑	๓๒.๘๑
๕๖ - ๖๕ ปี	๖,๖๑๕	๒๙.๖๑
๔๖ - ๕๕ ปี	๖,๐๐๐	๒๖.๘๖
๓๖ - ๔๕ ปี	๑,๗๘๙	๘.๐๑
๒๖ - ๓๕ ปี	๕๓๓	๒.๓๙
๑๘ - ๒๕ ปี	๗๓	๐.๓๓
รวม	๒๒,๓๔๑	๑๐๐.๐๐

ภาพที่ ๑๓ แสดงหัวหน้าครักว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม พ.ศ. ๒๕๖๘)

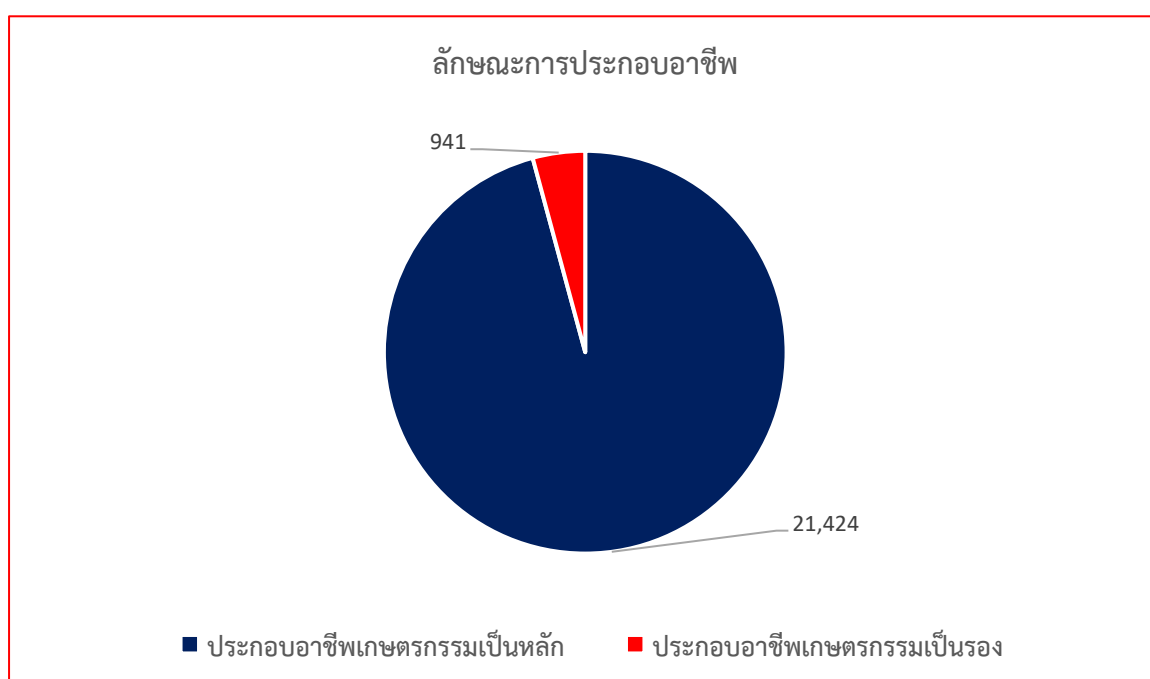
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอวาปีปทุม มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๒๑,๔๒๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๙๐ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๙๑๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๐

ตารางที่ ๑๙ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๒๑,๔๒๔	๙๕.๙๐
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๙๑๗	๔.๑๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๔ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม พ.ศ. ๒๕๖๘)

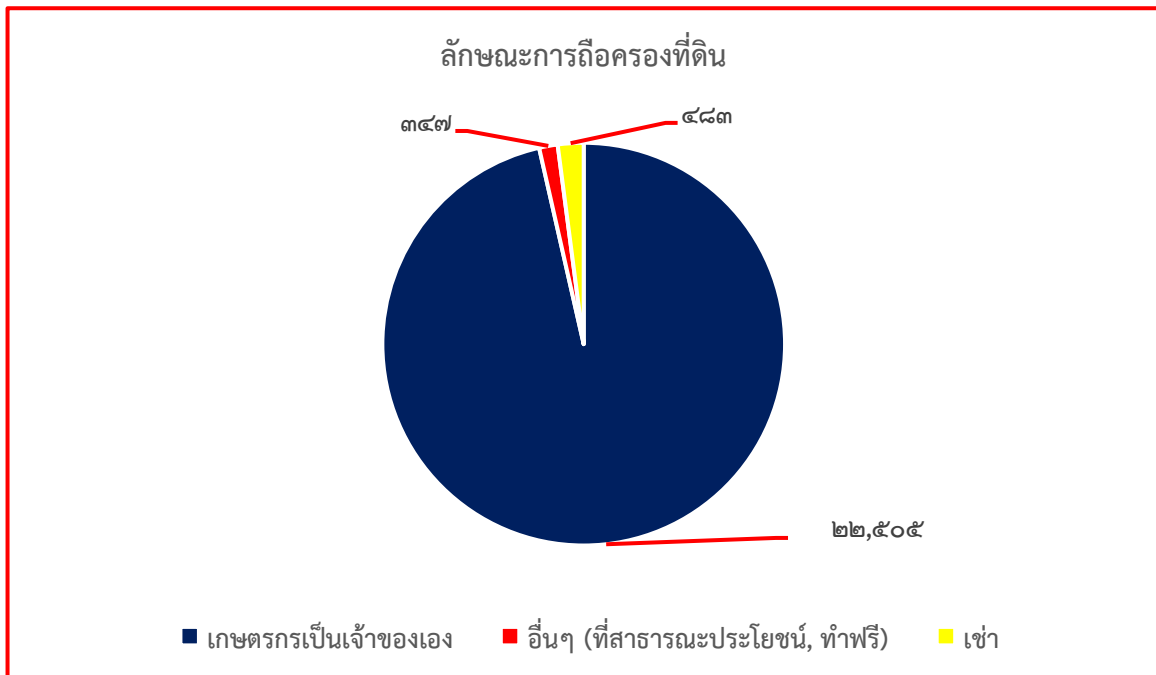
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอวาปีปทุม ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของ จำนวน ๒๒,๕๐๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๐๒ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๓๔๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๓ และเช่า จำนวน ๑๒๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๐ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๒๒,๕๐๕	๙๙.๐๒
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓๔๗	๑.๕๓
เช่า	๑๒๖	๐.๕๕
รวม	๒๒,๙๗๘	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง พ.ศ. ๒๕๖๘)

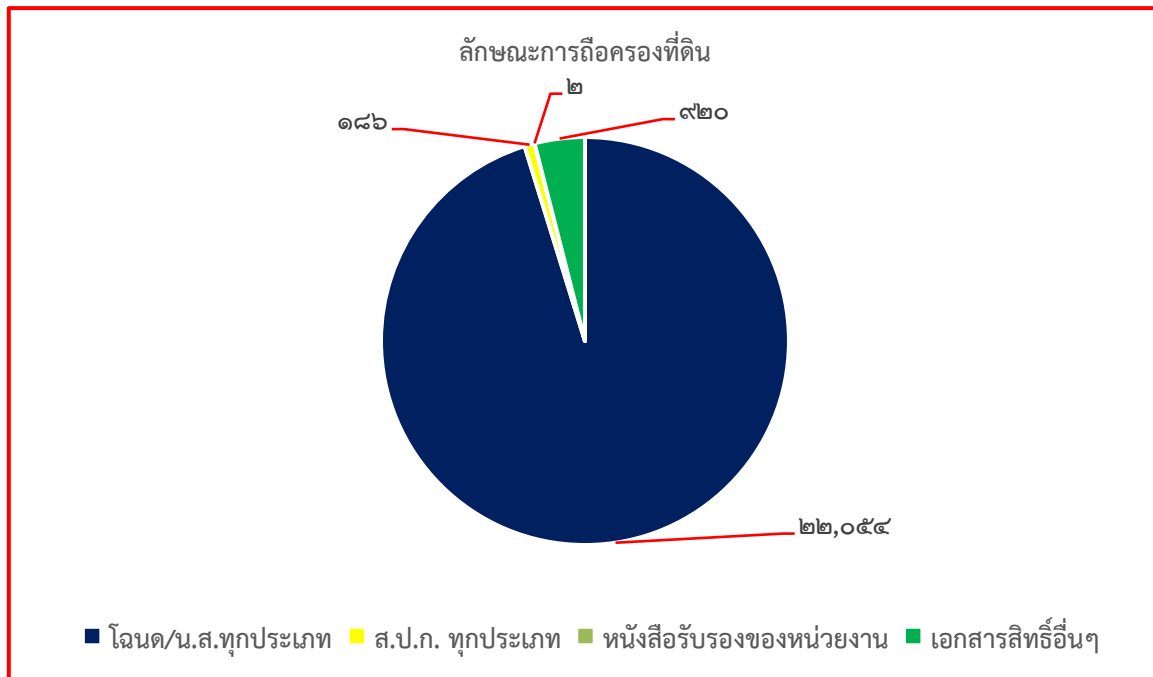
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรอำเภอลำปาง มีการถือครองที่ดินแบบมีเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด/น.ส. ทุกประเภท จำนวน ๒๒,๐๕๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๔๔ เอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๘๖๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๕ เอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก.ทุกประเภท จำนวน ๑๘๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๐ และเอกสารรับรองของหน่วยงาน จำนวน ๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๑ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม

ประเภทเอกสารสิทธิ์	ครัวเรือน	ร้อยละ
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	๒๒,๐๕๔	๙๕.๔๔
ส.ป.ก. ทุกประเภท	๑๘๖	๐.๘๐
หนังสือรับรองของหน่วยงาน	๒	๐.๐๑
เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	๘๖๖	๓.๗๕
รวม	๒๓,๑๐๘	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปำ, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๖ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปำ, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอลำปำ มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๘ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๑๗ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑๖ กลุ่ม สมาชิก ๒๒๔ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๑ ราย วิสาหกิจชุมชน ๓๓๐ แห่ง สมาชิก ๕,๓๕๖ ราย สหกรณ์จำนวน ๑ แห่ง สมาชิก ๖๐ ราย

ตารางที่ ๒๒ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุว		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)
หนองแสง	๑	๑๔					๑๖	๒๓๘		
ขามป้อม							๔๒	๕๒๕	๕๓	
เสือโก้ก	๑	๑๔					๒๕	๕๓๖	๑๔	
ดงใหญ่			๑	๑๒			๑๑	๑๔๕		
โพธิ์ชัย							๔๘	๕๖๙	๑	๖๐
หัวเรือ	๑	๑๖	๑	๒๐			๖๐	๑,๐๕๘		
แคน	๑	๑๓	๑	๑๒			๑๑	๑๘๕		
จัวบา	๒	๒๗	๕	๗๔			๓๔	๖๕๓		
นาข่า			๓	๓๙			๑๐	๑๖๗		
บ้านหวาย	๑	๒๐	๓	๔๔			๘	๑๑๑		
หนองไฮ	๑	๑๓					๑๐	๒๒๓		
ประชาพัฒนา			๑	๑๑			๙	๑๖๐		
หนองทุ่ม							๑๕	๒๒๗		
หนองแสน			๑	๑๒	๑	๑๑	๑๖	๒๙๗		
โคกสีทองกลาง							๑๕	๒๖๒		
รวม	๘	๑๑๗	๑๖	๒๒๔	๑	๑๑	๓๓๐	๕,๓๕๖	๑	๖๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอวาปีปทุม มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๒๔ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๒ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑๕ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๒๐ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๒ ศูนย์

ตารางที่ ๒๓๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีด้าน การพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุ สัตว์	ปฏิรูป	
หนองแสง		๑			๑	๑			
ขามป้อม		๑			๑	๑			
เสือโก้ก		๓	๑	๑	๑	๑			๑
ดงใหญ่		๒	๑		๑	๑			
โพธิ์ชัย		๒		๑	๑	๑			๑
หัวเรือ		๒			๑	๑	๑		
แคน		๒			๑	๒			
งัวบา		๒			๑	๒			
นาข่า		๑			๑	๑			
บ้านหวาย		๒			๑	๓			
หนองไฮ		๑			๑	๑			
ประชาพัฒนา					๑				
หนองทุ่ม	๑	๑			๑	๑			
หนองแสน		๒			๑	๑			
โคกสีทองกลาง		๒			๑	๒			
รวม	๑	๒๔	๒	๒	๑๕	๑๙	๑	๐	๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอวาปีปทุม มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑,๒๑๑ คน โดยมีเกษตรหมู่บ้าน ครูบัญชีอาสา อาสาสมัครประมง อาสาสมัครปศุสัตว์ หมอดินอาสา จำนวนมากที่สุด จำนวน ๒๔๑ ราย รองลงมาคืออาสาสมัคร ฝนหลวง ๔ ราย และอาสาสมัครสหกรณ์ ๒ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสา มากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๒๔ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)						
	อาสาสมัครฝนหลวง	ครูบัญชีอาสา	ประมงอาสา	อาสาปศุสัตว์	หมอดินอาสา	เกษตรหมู่บ้าน	สหกรณ์
หนองแสง		๒๘	๒๘	๒๘	๒๘	๒๘	๑
ขามป้อม		๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	
เสือโก้ก	๒	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	
ดงใหญ่	๒	๑๔	๑๔	๑๔	๑๔	๑๔	
โพธิ์ชัย		๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	
หัวเรือ		๒๑	๒๑	๒๑	๒๑	๒๑	
แคน		๑๗	๑๗	๑๗	๑๗	๑๗	
งิ้วบา		๑๙	๑๙	๑๙	๑๙	๑๙	
นาข่า		๑๖	๑๖	๑๖	๑๖	๑๖	๑
บ้านหวาย		๑๗	๑๗	๑๗	๑๗	๑๗	
หนองไฮ		๑๗	๑๗	๑๗	๑๗	๑๗	
ประชาพัฒนา		๑๑	๑๑	๑๑	๑๑	๑๑	
หนองท่อม		๙	๙	๙	๙	๙	
หนองแสน		๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	
โคกสีทองกลาง		๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	
รวม	๔	๒๔๑	๒๔๑	๒๔๑	๒๔๑	๒๔๑	๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอวาปีปทุม มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอวาปีปทุม มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๕๓ คน

ตารางที่ ๒๕ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
หนองแสง	๒	น.ส.ธีรดา นามไผ่ นายหล้า มัชชะโม	๖๘ หมู่ ๑๔ ๔ หมู่ ๑๙	สมุนไพร การเกษตร
ขามป้อม	๔	นายเสมียน น้อยศรี นายคำฟู ไชยะลาด นายบุญเลิศ เสนารินทร์ นายวีไล คำอินทร์	๑๐๖ หมู่ ๑ ๑๐ หมู่ ๑๔ ๑๘/๑ หมู่ ๗ ๒๓ หมู่ ๑๓	การเกษตร/ทำนา การเกษตร/ทำนา การเกษตร/ทำนา การเกษตร/ทำนา
เสือเือก	๔	นายประสาน ปะวันเนย์ นายทองไกร ปัญจะแก้ว นางนงคราญ ปะวะเข นายสมฤทธิ์ ขจรโมทย์	๑๒๒ หมู่ ๓ ๙๑ หมู่ ๑๓ ๑๗๐ หมู่ ๑๔ ๒๕ หมู่ ๘	การเกษตร/ทำนา การเกษตร/ทำนา การเกษตร/ทำนา การเกษตร/ทำนา
ดงใหญ่	๔	นายคงศักดิ์ ปัญญาละ นายนิคม วรรณปะไซ นายนิยม วรรณปะโพ นายสุวรรณ ดงตะไน	๒๓ หมู่ ๘ ๒๘ หมู่ ๑๐ ๑๓ หมู่ ๑๓ ๒ หมู่ ๑๖	การเกษตร/ทำนา การเกษตร/ทำนา การเกษตร/ทำนา การเกษตร/ทำนา
โพธิ์ชัย	๓	นายไพบูลย์ จุลศรี นายอำนาจ แก้วสังข์ นายสมเจตน์ รอดคง	๖๒ หมู่ ๒ ๘๕ หมู่ ๘ ๔๔ หมู่ ๑๒	การเกษตร/ทำนา ยางพารา การเกษตร
หัวเรือ	๔	นายประสิทธิ์ พลคำแหง นายบุญหนา คุณสีขาว นายประดิษฐ์ กองบุตร นายสุวรรณ เกณฑ์มา	๔๗ หมู่ ๑ ๓๖ หมู่ ๑๒ ๘๑ หมู่ ๓ ๓๗ หมู่ ๑	การเกษตร เลี้ยงสัตว์ การเกษตร การเกษตร
แคน	๓	นายมานพ มะปะเถา นางคำพอง มาตคามี่ นายสกรรณ์ มุลวันดี	๘๗ หมู่ ๑๑ ๗๙ หมู่ ๑๑ ๘๖ หมู่ ๑๑	การเกษตร การเกษตร การเกษตร
จัวบา	๕	นายสุปัน ปะวันโน น.ส.ขวัญทอง เทียมเทศแก้ว นางมะลิ แก้วมูลมุก นายปรัชญา มาอั้น นายนุกูล อามาตย์	๒๗ หมู่ ๒ ๘๐ หมู่ ๗ ๓๓ หมู่ ๘ ๓ หมู่ ๘ ๘ หมู่ ๘	การเกษตร สมุนไพร การเกษตร การเกษตร การเกษตร
นาข่า	๓	นางยม หัดที นางแถว วังหนองเสียด น.ส.ศิริลักษณ์ แผลมจันทัก	๙๑ หมู่ ๔ ๙๐/๑ หมู่ ๔ ๔๕ หมู่ ๔	การเกษตร การเกษตร การเกษตร
หนองแสน	๒	นายเริ่ม อุดมฉวี นายจารึก ไปนาวดี	๑๓๖ หมู่ ๕ ๙ หมู่ ๗	การเกษตร การเกษตร

ตารางที่ ๒๕ (ต่อ)

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
บ้านหวาย	๕	นายเดชา บุญยะกาญจนพันธ์ุ์	๕๓/๑ หมู่ ๗	การเกษตร
		นายนิคม มะธิปิไซ	๑๓๐ หมู่ ๙	การเกษตร
		นางนุชนาถ ตะนะกัง	๑๓ หมู่ ๑๓	การเกษตร
		นายสี หุปะดง	๓ หมู่ ๑๗	เลี้ยงสัตว์
		นางกฤษฎา กุลวงษ์	๑๒ หมู่ ๑๗	การเกษตร
หนองไฮ	๓	นายสนั่น เอ็ดโพธิ์	๔๔ หมู่ ๕	การเกษตร
		นายบุญเถิง พิราลัย	๑๓๕ หมู่ ๑๒	การเกษตร
		นายสมพงษ์ ปาปะเพ	๕๓ หมู่ ๑๑	การเกษตร
ประชาพัฒนา	๓	นางประดับศรี หล่อวัตร	๑๑๐ หมู่ ๘	การเกษตร
		นายสม จันดา	๕ หมู่ ๕	การเกษตร
		นายเอื้อน วารียันต์	๕ หมู่ ๑๑	การเกษตร
หนองท่อม	๓	นายเฉลิมศักดิ์ มาแก้ว	๔๗ หมู่ ๓	การเกษตร
		นายสุรจิต พระภักดี	๔๐/๑ หมู่ ๕	การเกษตร
		นายวิสุทธิ ประทุมรุ่ง	๑๑๐ หมู่ ๙	การเกษตร
โคกสีทองกลาง	๕	นายเสรี ยางแดง	๑๕ หมู่ ๒	การเกษตร
		นายประสงค์ ประนัดเด	๒๙ หมู่ ๓	การเกษตร
		นางลำไพ ปะกัทัง	๒๐๐ หมู่ ๓	การเกษตร
		นายพร ไชยประปา	๑๓๑ หมู่ ๑๑	การเกษตร
		นางเกษ ปะนันโถ	๑๐ หมู่ ๑๑	การเกษตร
รวม	๕๓			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอวาปีปทุม

สินค้าหลัก : ข้าว

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายเฉลิมศักดิ์ มาแก้ว

สถานที่ตั้ง : บ้านเลขที่ ๔๗ หมู่ ๓ ตำบลหนองท่อม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

สถานการณ์ของพื้นที่ : ตำบลหนองท่อม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีครัวเรือนเกษตรกร ๙๑๙ ครัวเรือน มีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรเฉลี่ย ๘ ไร่ต่อครัวเรือน มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนและราบลุ่ม มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๕.๑ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๙,๔๑๐ ไร่ ข้าวเหนียว จำนวน ๕,๒๘๗ ไร่ ข้าวเจ้าหอมมะลิ ๑๐๕ จำนวน ๔,๑๒๓ ไร่ รวมพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด ๙,๔๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๖ ของพื้นที่ทั้งหมด เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมกับการปลูกข้าว (S๒) ร้อยละ ๖๙.๕๐ การปลูกข้าวนาปี มีทั้งพันธุ์ข้าวเหนียวและข้าวเจ้า ปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือนและเพื่อจำหน่าย พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรนิยมปลูกกันมาก ได้แก่ พันธุ์ข้าวเจ้าขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ข้าวเจ้า กข. ๑๕ และข้าวเหนียว กข.๖ ไม่มีการปลูกข้าวนาปรัง ปัญหาที่พบคือเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ไม่มีคุณภาพ ดินมีความอุดม

สมบูรณ์ต่ำ ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ทำให้ต้นทุนการผลิตต่อไร่สูงตามไปด้วย ไม่มีระบบชลประทานต้องอาศัยน้ำฝน เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรโดยพึ่งการใช้สารเคมีในเกือบทุกขั้นตอน ส่งผลให้มีต้นทุนการเกษตรที่สูง เกิดสารพิษตกค้างในผลผลิต ส่งผลต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภคในระยะยาว เกษตรกรจึงหันมาทำการเกษตรแบบผสมผสานปลอดการใช้สารเคมี เกิดเป็นการทำการเกษตรแบบปลอดภัย และทำการเกษตรแบบอินทรีย์เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปราศจากสารเคมีตกค้างในผลผลิต

แนวทางการพัฒนา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง ได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยได้จัดตั้งขึ้นที่บ้านหนองเผือก ตำบลหนองพุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นศูนย์ที่เกษตรกรได้ทำการเกษตรแบบปลอดภัย ไม่ใช้สารเคมี เน้นการเกษตรแบบอินทรีย์ โดยทำการเกษตรแบบผสมผสานโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรกรต้นแบบได้ถ่ายทอดวิธีการทำการเกษตรอินทรีย์ให้เกษตรกรในพื้นที่ได้ โดยได้นำล้นนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ เชื่อมโยงการทำงาน กับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนเป็นหมู่บ้านที่มีหน้าบ้านสวย หลังบ้านสวน สะอาด ปราศจากถังขยะ ชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยมีกิจกรรมกลุ่มเกิดขึ้น ทั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน ร้านค้าชุมชน กลุ่มปลูกพืชผักปลอดสารพิษ เลี้ยงวัว กลุ่มเลี้ยงปลาในบ่อ กลุ่มเลี้ยงหมูหลุม กลุ่มจักสาน กลุ่มเกษตรอินทรีย์ และกลุ่มอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้ชาวบ้านมีอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นตลอด สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีความสุข และการลดต้นทุนการผลิตข้าวซึ่งเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตข้าวเฉลี่ยไร่ละ ๓,๘๒๕ บาท โดยมีเป้าหมายลดต้นทุนลงไร่ละ ๕๐๐ บาท ผลิตข้าวคุณภาพดีตามระบบ GAP

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การลดต้นทุนการผลิตข้าว เป็นต้นแบบในการเรียนรู้ของชุมชนในการทำการเกษตรแบบปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

หลักสูตรเรียนรู้ :

๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว
๒. การผลิตข้าวตามระบบ GAP
๓. การเตรียมดิน
๔. การเตรียมเมล็ดพันธุ์
๕. การทำและใช้น้ำหมักชีวภาพ
๖. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๗. การผลิตข้าวฮางอก

หลักสูตรบังคับ :

๑. เกษตรทฤษฎีใหม่
๒. เศรษฐกิจพอเพียง
๓. การดูแลรักษาตั้งแต่การปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว โดยเน้นการวางแผนการผลิตและการจัดการคุณภาพผลผลิตในระบบการผลิตแบบ GAP

๔. การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ต้องคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวมีคุณภาพดี ให้ผลผลิตสูง มีความเหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ มีการเจริญเติบโตดีสม่ำเสมอ สามารถแข่งขันกับวัชพืช และมีความต้านทานโรคและแมลงศัตรูพืชที่สำคัญในท้องถิ่นและที่สำคัญจะต้องเป็นพันธุ์ที่ตลาดต้องการ แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ ต้องเป็นแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น ได้จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ของกรมการข้าว หรือข้าวชุมชนที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ ใช้อัตราเมล็ดที่เหมาะสมจะช่วยให้ลดต้นทุนการผลิตลงได้มาก

๕. การปรับปรุงบำรุงดิน เป็นการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยพยายามใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในฟาร์มของตนเองให้มากที่สุดตามความเหมาะสมของแต่ละครอบครัว ได้แก่ การไม่เผาตอซัง การใช้พืชปุ๋ยสด การใช้ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมัก

๖. การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน เป็นการวิเคราะห์หาค่าธาตุอาหารในดินก่อนว่ามีธาตุอาหารที่พืชต้องอยู่มากน้อยเพียงใดและวิเคราะห์ว่าหากปลูกข้าวจะต้องใช้ปุ๋ยอะไร เพิ่มอีกจำนวนเท่าใด จึงจะเหมาะสมกับความต้องการของข้าวทำให้สามารถใส่ปุ๋ยได้อย่างถูกต้อง คือถูกสูตร ถูกอัตราและถูกเวลา ซึ่งจะช่วยลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีได้มาก และลดการสูญเสียปุ๋ยเคมีที่มีใส่มากเกินไปเกินความต้องการ

๗. การบริหารจัดการศัตรูพืช การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากเกินไปเกินความจำเป็น ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้นทุนการผลิตข้าวสูงขึ้นและเป็นอันตรายต่อตัวเกษตรกรเอง ดังนั้นการบริหารจัดการศัตรูพืชอย่างเหมาะสมจะช่วยให้สามารถผลิตข้าวได้ผลผลิตสูง มีป้องกันและจำกัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน ใช้วิธีการเขตกรรม อาจใช้สมุนไพรประกอบด้วย หางไหล หนอนตายหยาก สะเดาประมาณ ๓ อาทิตย์ ฉีดพ่นป้องกันการระบาดของ

หลักสูตรเสริม : ๑. บัญชีต้นทุนอาชีพ

๒. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๓. หน้บ้านสวยหลังบ้านสวน

ศูนย์เครือข่าย : จำนวน ๒๔ ศูนย์

ตารางที่ ๒๖ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุลประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๑๓	เสื่อไก่อ็ก	นางวันเพ็ญ ปัญจะแก้ว	๐๘๓๒๓๑๘๓๙๔
๒	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๘	โพธิ์ชัย	นายอำนาจ แก้วสังข์	๐๘๔๙๕๕๔๔๘๓๔
๓	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๑๓	ดงใหญ่	นายนิยม วรรณะปะโพธิ์	๐๘๓๔๓๔๑๖๓๖
๔	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๘	ประชาพัฒนา	นางประดับ หล่อวัตร	๐๘๓๒๓๒๐๗๐๒

ตารางที่ ๒๖ (ต่อ)

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุลประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๕	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๔	หนองแสง	นางสาวธีรดา นามไท	๐๘๗๔๓๔๑๖๓๖
๖	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗	จัวบา	นางสาวขวัญทอง เทียมเทศแก้ว	๐๘๖๘๘๒๐๖๘๖
๗	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑	หัวเรือ	นายประสิทธิ์ พลคำแหง	๐๙๘๓๒๗๔๗๖๑
๘	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	โคกสีทองกลาง	นายประสงค์ ประนัดเถ	๐๘๑๐๕๐๔๘๒๒
๙	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๑๓	เสือโก้	นายทองไกร ปัญจะแก้ว	๐๘๘๓๓๖๙๑๐๑
๑๐	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	หนองทุ่ม	นายเฉลิมศักดิ์ มาแก้ว	๐๘๑๐๕๗๓๑๖๒
๑๑	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๒	โพธิ์ชัย	นายสมเจตต์ รอดคง	๐๘๙๒๔๓๕๙๑๐
๑๒	ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๙	บ้านหวาย	นายนิคม มะธิปิไชย	๐๘๕๔๖๑๕๖๖๑

ตารางที่ ๒๖ (ต่อ)

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุลประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑๓	ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๑	หนองไฮ	นายสมพงษ์ ปาปะแพ	๐๘๗๙๐๒๕๙๗๗
๑๔	ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๕	หนองแสน	นายเริ่ม อุดมฉวี	๐๘๔๕๑๖๓๙๐๑
๑๕	ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๓	ขามป้อม	นายวิไลย์ คำอินทร์	๐๘๙๔๑๗๘๘๙๖
๑๖	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	แคน	นางทองสี ศรีไชยา	๐๘๐๑๙๘๘๑๐๙
๑๗	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๐	นาข่า	นายสม อัมมะโต	๐๘๓๔๑๘๔๘๑๗
๑๘	ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗	จัวบา	นางสาวขวัญทอง เทียมเทศแก้ว	๐๘๖๘๘๒๐๖๘๖
๑๙	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๐	โคกสีทองกลาง	นางเข็มทอง มาแก้ว	๐๘๓๓๕๑๓๒๒๕

ตารางที่ ๒๖ (ต่อ)

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุลประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๒๐	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๖	เสือโก้	นายสายสิน เกตุคำขวา	๐๘๑๗๗๗๖๓๖๗
๒๑	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗	บ้านหวาย	นายเดชา บุญยกาญจนะพันธ์	๐๖๔๕๐๔๗๘๑๑
๒๒	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๒	จัวบา	นายสุปัน ปะวันโน	๐๘๑๐๔๗๕๖๔
๒๓	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานและสมุนไพร	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๖	แคน	นางดวงเดือน ปะติตั้งใจ	๐๖๒๓๔๐๔๖๔๘
๒๔	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๘	ดงใหญ่	นายคงศักดิ์ ปัญญาละ	๐๘๘๑๓๕๐๘๙๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม, พ.ศ.๒๕๖๘

ที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อำเภอบึงสามพัน

อำเภอบึงสามพัน มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๑๑๑ กลุ่ม แบ่งเป็น

๑. แปลงใหญ่ข้าว จำนวน ๖๘ กลุ่ม
๒. แปลงใหญ่มันสำปะหลัง จำนวน ๑ กลุ่ม คือ กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลังบ้านโคกเต่า หมู่ ๒ ตำบลนาข่า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม
๓. แปลงใหญ่สมุนไพร จำนวน ๔ กลุ่ม
๔. แปลงใหญ่ยางพารา จำนวน ๑ กลุ่ม คือบ้านตำแย หมู่ ๘ ตำบลโพธิ์ชัย

อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม

๕. แปลงใหญ่พืชผัก จำนวน ๑๗ กลุ่ม

แผนการผลิตรายกลุ่มของ กลุ่มนาแปลงใหญ่อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม ปลูกข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๒,๗๓๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๒,๕๐๐บาท (ลดลงจากต้นทุนเดิม๘.๔๒ %)
- เป้าหมายการเพิ่มผลผลิต จาก ๔๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๔๕๐ กิโลกรัม./ไร่ (เพิ่มขึ้นจากเดิม ๑๒.๕๐ %)
- เป้าหมายรายได้ ๘,๑๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๒,๗๓๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายรับ ๕,๓๗๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ผลิตข้าว GAP
๒. ผลิตข้าวอินทรีย์
๓. แปรรูปผลผลิตจากข้าว

ตารางที่ ๒๗ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าว อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

กิจกรรม	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
วิเคราะห์จัดทำแผนราย แปลงจัดทำแผนธุรกิจ และ ปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลง ใหญ่	↔											
จัดทำแผนการผลิตราย แปลง		↔										
ถ่ายทอดความรู้การปลูก การดูแลรักษา			↔									
อบรมการทำบัญชีครัวเรือน				↔								
จัดทำแปลงเรียนรู้						↔						
ถ่ายทอดความรู้โรคแมลง ศัตรูพืช และฝึกการสุ่ม สำรวจ							↔					
การเชื่อมโยงการตลาด การ บริหารจัดการกลุ่ม								↔				
การติดตามให้ความรู้ วิทยากรก่อนและหลังการ เก็บเกี่ยว										↔		

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่มันสำปะหลัง บ้านโคกเต่า ตำบลนาข่า อำเภอลำดวน จังหวัด
สุรินทร์

กิจกรรม ปลูกมันสำปะหลัง

๑. เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๔๒๕ บาท/ไร่ เป็น ๒,๗๐๐ บาท (ลดลงจาก
ต้นทุนเดิม ๒๑.๖๘ %)
๒. เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๓,๒๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๓,๗๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (เพิ่มขึ้นจากเดิม
๑๕.๖๒ %)
๓. เป้าหมายรายได้ ๙,๒๕๐ บาท/ไร่
๔. ประมาณการรายจ่าย ๔,๕๘๕ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การลดต้นทุนการผลิต
๒. การเพิ่มผลผลิต

ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
วิเคราะห์จัดทำแผนราย แปลงจัดทำแผนธุรกิจ และ ปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลง ใหญ่	↔											
จัดทำแผนการผลิตราย แปลง		↔										
ถ่ายทอดความรู้การปลูก การดูแลรักษา			↔									
อบรมการทำบัญชีครัวเรือน				↔								
จัดทำแปลงเรียนรู้					↔							
ถ่ายทอดความรู้โรคแมลง ศัตรูพืช และฝักการสุ่ม สำรวจ							↔					
การเชื่อมโยงการตลาด การ บริหารจัดการกลุ่ม								↔				
การให้ความรู้วิทยากรก่อน และหลังการเก็บเกี่ยว									↔			↔

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่สมุนไพรร

เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๑๐,๐๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๗,๐๐๐ บาท (ลดลงจากต้นทุนเดิม ๓๐ %)

๑. เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๒,๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๓,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (เพิ่มขึ้นจากเดิม ๑๐.๐๐ %)
๒. เป้าหมายรายได้ ๙๐,๐๐๐ บาท/ไร่
๓. ประมาณการรายจ่าย ๗,๐๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การลดต้นทุนการผลิต
๒. การเพิ่มผลผลิต

ตารางที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่สมุนไพร อำเภอบ้านไร่ จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
วิเคราะห์จัดทำแผนราย แปลงจัดทำแผนธุรกิจ และ ปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลง ใหญ่	↔											
จัดทำแผนการผลิตราย แปลง		↔										
ถ่ายทอดความรู้การปลูก การดูแลรักษา			↔									
อบรมการทำบัญชีครัวเรือน				↔								
จัดทำแปลงเรียนรู้					↔							
ถ่ายทอดความรู้โรคแมลง ศัตรูพืช และฝึกการสุ่ม สำรวจ							↔					
การเชื่อมโยงการตลาด การ บริหารจัดการกลุ่ม								↔				
การให้ความรู้วิทยากรก่อน และหลังการเก็บเกี่ยว									↔	↔	↔	↔

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ยางพารา บ้านด้าย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอบ้านไร่ จังหวัด
มหาสารคาม

กิจกรรม ปลูกยางพารา

๑. เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๑๕,๐๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๑๐,๐๐๐ บาท (ลดลง
จากต้นทุนเดิม ๓๓.๓๔ %)
๒. เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๒,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๓,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (เพิ่มขึ้นจากเดิม
๕๐.๐๐ %)
๓. เป้าหมายรายได้ ๘๔,๐๐๐ บาท/ไร่
๔. ประมาณการรายจ่าย ๑๐,๐๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การลดต้นทุนการผลิต
๒. การเพิ่มผลผลิต

ตารางที่ ๓๐ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่อย่างพารา อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
วิเคราะห์จัดทำแผนราย แปลงจัดทำแผนธุรกิจ และ ปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลง ใหญ่	↔											
จัดทำแผนการผลิตราย แปลง		↔										
ถ่ายทอดความรู้การปลูก การดูแลรักษา			↔									
อบรมการทำบัญชีครัวเรือน				↔								
จัดทำแปลงเรียนรู้					↔							
ถ่ายทอดความรู้โรคแมลง ศัตรูพืช และฝึกการสุ่ม สำรวจ							↔					
การเชื่อมโยงการตลาด การ บริหารจัดการกลุ่ม								↔				
การให้ความรู้วิทยากรก่อน และหลังการเก็บเกี่ยว									↔			

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่พืชผัก อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม พืชผัก

๑. เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต ลดลงจากต้นทุนเดิมร้อยละ ๓๓.๓๓
๒. เป้าหมายผลผลิต เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ ๓๓.๓๓
๓. เป้าหมายรายได้ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐
๔. ประมาณการรายจ่ายลดลงร้อยละ ๓๐

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การลดต้นทุนการผลิต
๒. การเพิ่มผลผลิต

ตารางที่ ๓๑ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่พืชผัก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
วิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงจัดทำแผนธุรกิจ และปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่								↔				
จัดทำแผนการผลิตรายแปลง									↔			
ถ่ายทอดความรู้การปลูก การดูแลรักษา										↔		
อบรมการทำบัญชีครัวเรือน											↔	
จัดทำแปลงเรียนรู้												↔
ถ่ายทอดความรู้โรคแมลง ศัตรูพืช และฝึกการสุ่มสำรวจ							↔					
การเชื่อมโยงการตลาด การบริหารจัดการกลุ่ม	↔											
การให้ความรู้วิทยากรก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว				↔								

ตารางที่ ๓๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ ประธาน
๑	หนองแสง	บ้านจอกขวาง	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นางสมัย ภูตเขต	๐๘๖-๒๔๑๓๘๖๓
		บ้านปลาบู่	ข้าว	๓๒	๕๒๒	นางสาวธีรดา นามไผ่	๐๘๑-๕๕๖๐๒๕๒
		บ้านหนองคูไชย	พืชผัก	๓๐	๒๕	นายคำสี ปะกิสั่งข์	๐๘๑-๐๕๐๗๙๔๐
		บ้านโพธิ์	พืชผัก	๓๒	๒๒.๒๕	นางปรีดี ศรีสุนทร	๐๖๑-๕๓๘๙๖๙๙
๒	ขามป้อม	บ้านโนนจาน	ข้าว	๗๗	๗๒๐	นายบุญเส็ง คำสอนพันธ์	๐๙๖-๖๔๓๔๑๘๘๗
		บ้านโนนทอง	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายคำฟู ไชยะลาด	๐๘๒-๘๔๘๑๔๒๖
		บ้านขามป้อม	ข้าว	๔๒	๓๘๙	นางวิไลย์ กันทา	๐๘๙-๕๗๖๘๖๔๕
		บ้านโนนจันทน์ หมู่ ๒	ข้าว	๔๑	๓๔๑	นางอาพร ประวิสิทธิ์	๐๙๓-๔๑๔๖๘๒๒
		บ้านโนน หมู่ ๓	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายพิจิตร บริวาร	๐๙๓-๑๘๓๖๘๑๒
		บ้านโนนแดง หมู่ ๗	ข้าว	๓๓	๓๐๐	นางกันทิมา ประศรีระเก	๐๙๕๖๓๒๙๖๓๒
		บ้านหนองใต้ หมู่ ๕	ข้าว	๔๑	๓๕๐	นายองอาจ ประสีระเก	๐๘๔-๓๙๐๒๒๖๐

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๒	ขามป้อม	บ้านหนองอ่อง	ข้าว	๓๑	๓๓๗	นางปราณี ปักเคทั่ง	๐๘๓-๑๔๖๒๓๘๒
		บ้านหนองบก หมู่ ๘	ข้าว	๓๗	๔๑๙	นายสมบัติ วรรณศรี	๐๘๙-๘๘๗๑๙๖๕
๓	เสื่อโก้ง	บ้านศาลา หมู่ ๑,๒,๖	ข้าว	๒๐๐	๓,๐๐๐	นายกลม ปัญจะแก้ว	๐๘๗-๐๖๐๔๘๔๕
		บ้านบูรพาประชาราษฎร์	ข้าว	๓๐	๓๒๑	นายสายยนต์ เดชยศดี	๐๙๓-๔๓๔๓๕๕๔
		บ้านป่าไร่ หมู่ ๑๔	ข้าว	๓๓	๓๓๐	นางวงเดือน บุตรมาตร	๐๘๕-๔๖๔๕๑๒๖
		บ้านหนองกรุงธาราทิพย์	ข้าว	๔๖	๔๖๐	นายสายสิน เกตุคำขวา	๐๘๑-๗๗๗๖๓๖๗
		บ้านประชาร่วมใจหมู่๑๙	พืชผัก	๓๐	๓๐	นางชูศรี ปิดสายะตั้ง	๐๘๕-๔๖๔๕๑๒๖
		บ้านหนองกรุงธาราทิพย์	พืชผัก	๔๕	๒๕	นายสายศิลป์ เกตุคำขวา	๐๘๑-๗๗๗๖๓๖๗
		บ้านประชาร่วมใจ	พืชผัก	๓๐	๒๐	นายชูศรี ปิสาเยกั้ง	๐๘๘-๕๓๑๖๓๕๐
		บ้านหัวฝาย หมู่ ๑๒	พืชผัก	๓๐	๒๐	นายไชยา ปะพาศรี	๐๘๑-๗๗๗๖๓๖๗
		บ้านเครือวัลย์ หมู่ ๑๘	พืชผัก	๓๒	๒๐	นายไพฑูรย์ เดชรักษา	๐๘๑-๗๗๗๖๓๖๗
		บ้านเสื่อโก้ง หมู่ ๑๑	พืชผัก	๓๒	๒๐	นายแสงดาว ประสบศิลป์	๐๘๑-๗๗๗๖๓๖๗
		บ้านโนนก่อน้อย	พืชผัก	๓๐	๒๐	นางวันเพ็ญ ปัจจะแก้ว	๐๘๑-๗๗๗๖๓๖๗
		บ้านธาราทิพย์ หมู่ ๑๖	สมุนไพร	๓๐	๓๐	นายสายสิน เกตุคำขวา	๐๘๑-๗๗๗๖๓๖๗
๔	ดงใหญ่	บ้านหนองนกเขียน	ข้าว	๒๐๐	๓,๐๐๐	นายนิยม วรรณปะปะโพธิ์	๐๘๗-๔๓๔๑๖๓๖
		บ้านดงใหญ่๕,๑๕	ข้าว	๔๐	๔๐๐	นายอุบล ศรีวิเศษ	๐๙๕-๑๗๒๕๕๕๒
		บ้านดงใหญ่ ๓,๔	ข้าว	๓๑	๓๐๐	นายสวาท บุญเรียง	๐๙๘-๑๐๑๒๓๖๒
		บ้านดงใหญ่ ๒,๖	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายอุดม จันทร์วัง	๐๘๙-๐๒๒๑๙๑๒
		บ้านกุดแคน	ข้าว	๕๖	๕๐๐	นายคงศักดิ์ ปัญญาจร	๐๘๗-๒๓๓๑๕๕๔
		บ้านดอนหัน	ข้าว	๔๐	๕๓๒	นายสม นามสมบุรณ์	๐๙๒๓๖๑๐๑๓๒
๕	โพธิ์ชัย	บ้านเหล่าก้างปลา	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายสุบรรณ สะแกทอง	๐๘๖-๒๓๕๒๕๗๖
		บ้านเหล่านาดี	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายชมพู ปาติสสัย	๐๙๒๔๐๗๕๕๑๘
		บ้านสระแก้ว	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายมานะ จูมเกตุ	๐๙๗-๙๓๗๑๕๖๐
		บ้านตำแย	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายสุทิตย์ สีชนะ	๐๘๕-๖๔๗๔๓๐๗
		ตำแยประชาพัฒนา	ยางพารา	๓๐	๓๐๐	นายอำนาจ แก้วสังข์	๐๘๔๙๕๕๔๘๓๔
		บ้านโพธิ์ชัย หมู่ ๔	พืชผัก	๓๐	๒๗	นายสวัสดิ์ จันทร์ชัย	๐๖๒-๑๕๕๕๒๕๕
๖	หัวเรือ	บ้านนาฝาย	ข้าว	๔๐	๓๐๐	นายบุญหนา คุณสีขาว	๐๙๒-๓๒๙๒๑๑๒
		บ้านขาดหมู่ ๑	ข้าว	๓๐	๓๐๕	นายสุวรรณ เกณฑ์มา	๐๖๒-๘๑๓๙๕๕๕
		บ้านโคก หมู่ ๑๐	ข้าว	๔๒	๓๑๗	นายประเสริฐ ก้อนทอง	๐๙๓-๐๔๐๕๖๔๘
		บ้านขาดหมู่ ๒	ข้าว	๓๓	๓๖๔	นาย สุทัศน์ สิตะสัง	๐๘๗-๒๒๘๗๙๕๑
		บ้านวังปทุม	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายเสกสรรค์ อันสุวรรณ	๐๙๖-๖๔๑๑๒๗๓
		บ้านยาง หมู่ ๙	ข้าว	๓๗	๖๘๗	นายดาวเรือง อานเขียน	๐๘๔-๗๙๕๒๕๘๖
		บ้านซอแง	พืชผัก	๓๐	๓๐	นายธนวิทย์ ปองไป	๐๙๖-๖๔๑๑๒๗๓
		บ้านดอนแฝง	พืชผัก	๓๔	๑๗.๒๕	นายสุวิชา อินธิแสง	๐๘๑-๐๕๙๘๐๑๔
		บ้านหนองบัวทอง	พืชผัก	๓๙	๒๕	นางบัวลี ครองสี	๐๘๒-๘๕๖๓๐๖๔
๗	แคน	บ้านแวงชัย หมู่ ๓	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายสมยศ ศาลาแดง	๐๘๐-๐๐๔๔๐๗๓
		บ้านโคกกลาง หมู่ ๕	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายบุญเรือง คำมูล	๐๘๖-๘๖๓๘๕๐๗
		บ้านหนองโจด หมู่ ๔	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายสมหวัง วิรุวัลย์	๐๘๖-๘๖๓๘๕๐๗
		บ้านแก่น้อย หมู่ ๗	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายสมบุรณ์ ยะปะพัน	๐๘๖-๘๖๓๘๕๐๗

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๗	แคน	บ้านหัวนาไทย หมู่ ๑๔	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายจิตินัน แสงวิเชียร	๐๘๖-๘๖๓๘๕๐๗
		บ้านเขาค้อ	สมุนไพรมะเขือเทศ	๓๔	๑๐๙	นางดวงเดือน ประดิษฐ์โช	๐๘๒-๘๔๖๖๘๓๔
		บ้านแวงเหล่า	ถั่วลิสง	๔๐	๓๐	นายจิตินัน แสงวิเชียร	๐๘๖-๘๖๓๘๕๐๗
๘	จัวบา	บ้านโคกไร่	สมุนไพรมะเขือเทศ	๓๕	๓๗	น.ส.ขวัญทอง เทียมเทศแก้ว	๐๘๖-๘๘๒๐๖๘๖
		บ้านจัวบา หมู่ ๒	พืชผัก	๓๑	๑๕	นายสายลม มะธาปะโต	๐๘๖-๘๖๐๐๒๕๐
		บ้านจัวบา	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายธนูทอง ขาวาวาปี	๐๙๔-๕๒๓๙๗๓๐
		บ้านโคกไร่	ข้าว	๓๑	๓๑๐	นายถวิล ไวจันทร์	๐๘๕๖๔๓๒๓๙๔
		บ้านหนองวัว	ข้าว	๓๒	๓๒๐	นายทรงยศ พานะโส	๐๙๑-๘๖๑๑๑๗๖
๘	จัวบา	บ้านจัวบา หมู่ ๑	ข้าว	๕๒	๓๐๗	นายไพริย์ บาร์ศรี	๐๙๙-๒๖๘๖๖๗๕
		บ้านหนองคู หมู่ ๘	ข้าว	๓๐	๓๐๒	นางรำไพ โนนธิราช	๐๘๖-๐๘๖๔๖๓๔
		บ้านโนนหนอง	ข้าว	๓๐	๓๓๖	นายชุมเกตุ ฉัตรศรี	๐๘๔-๗๘๘๓๓๖๑
		บ้านสระแก้วใต้	ข้าว	๓๔	๓๓๙	นางมะลา เดชสุภา	๐๖๒-๘๙๗๕๕๕๐
		บ้านโคกไร่น้อย	ข้าว	๔๕	๓๙๙	นายบุญหลวย เคนขุรัมย์	๐๘๓-๔๑๔๐๖๙๘
		บ้านหนองคู	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายพรมมี จ้อยนแสง	๐๙๑-๘๖๔๕๘๖๗
๙	นาข่า	บ้านโคกเต่า	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายจิตติ สุทธิสา	๐๘๕-๒๕๓๖๙๕๙
		บ้านดอนแดง	ข้าว	๔๐	๓๐๐	นายธีรภพ ปลายชอก	๐๘๗-๒๑๔๙๒๖๐
		บ้านโคกสูง	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายมนัญญา หาญคำ	๐๘๖-๘๖๓๘๕๐๗
		บ้านดอนแดง	มันสำปะหลัง	๔๗	๕๙๙	นายกิตติ สุทธิสา	๐๙๒๗๓๙๑๗๔๕
		บ้านลอมคอม	สมุนไพรมะเขือเทศ	๓๐	๓๐	นายวิสิทธิ์ อัมปะโต	๐๘๕-๒๕๓๖๙๕๙
๑๐	บ้านหวาย	บ้านโนนโพธิ์	ข้าว	๓๔	๔๒๔	นายพิชัย ละเวนนอก	๐๘๐-๗๖๕๙๐๘๗
		บ้านโนนแคน	ข้าว	๓๔	๓๒๑	นายบุญถม ประระมัดตะโก	๐๖๑-๐๙๕๘๖๘๐
		บ้านเปลือย	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายประภาส อ่อนมา	๐๙๖-๗๔๒๒๘๒๑
		บ้านหวายน้อย	พืชผัก	๓๔	๓๔	นายประกายสิทธิ์ ศิริมูลตรี	๐๙๔-๘๒๐๗๖๕๗
๑๑	หนองไฮ	บ้านโคกสีไฮ	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายสุธิสงค์ อรุณไกร	๐๙๓-๔๗๔๒๘๒๒
		บ้านหนองไฮ หมู่ ๑	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายสนอง ศรีวรรณะ	๐๘๕-๒๖๑๐๗๘๓
		บ้านชาติพัฒนา	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายต่อศักดิ์ ปาปะถิ	๐๙๘-๕๕๘๘๕๖๓
		บ้านหนองไฮ	สมุนไพรมะเขือเทศ	๓๐	๓๙.๒๕	นายปวรชัย ศรีศรุตโกโคย	๐๘๑-๓๙๓๒๑๒๑
๑๒	ประชาพัฒนา	บ้านประชาอาสา	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นางพิศมัย ประนัดสุดจำ	๐๘๐-๑๘๕๐๙๘๒
		บ้านหนองข่า	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายสกุลศักดิ์ แสนเสนา	๐๖๓-๔๕๓๕๕๓๖
๑๓	หนองทุ่ม	บ้านหนองเผือก	ข้าว	๓๐	๓๓๖	นายเฉลิมศักดิ์ มาแก้ว	๐๘๑-๐๕๗๓๑๖๒
		บ้านหนองทุ่ม หมู่ ๕	ข้าว	๓๒	๔๕๖	นายปริญญาเนตร วาทยโธธา	๐๘๑-๗๗๕๓๗๐๘
		หนองตาไก่	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายทองสิทธิ์ชัย ประวรรณธา	๐๘๗-๐๗๐๙๒๓๙
		บ้านหนองทุ่ม หมู่ ๙	ข้าว	๓๔	๓๒๑	นางจารุกร สุวรรณจิต	๐๘๓-๐๗๑๙๕๖๙
		บ้านหนองตาไก่	พืชผัก	๓๐	๑๔.๒๕	นางทองสุข ฮาดักดิ์	๐๙๘-๖๕๘๒๘๖๖
		บ้านโนนเขว	พืชผัก	๓๐	๓๐	นายสงวน มั่งมี	๐๘๓-๐๗๑๙๕๖๙
๑๔	หนองแสน	บ้านโนนลานหมู่ ๔,๖	ข้าว	๓๐	๔๒๐	นายสมควร ฝ่ายกลาง	๐๙๘-๑๘๖๑๐๕๙
		บ้านหนองคู หมู่ ๗	ข้าว	๓๐	๓๑๕	นายทองสา ปะวะเสนัง	๐๘๗-๐๕๑๖๗๕๙
		บ้านท่าสะอาด หมู่ ๑	ข้าว	๓๑	๓๑๙	นายสมพงษ์ นนทศรี	๐๘๖-๒๔๐๖๖๘๘
		บ้านหนองแสน	ข้าว	๓๙	๔๑๘	นางละมัย ภิบาลจอมมี	๐๘๓-๓๓๕๘๑๒๒

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑๕	โคกสี ทองหลาง	บ้านทองหลาง	พืชผัก	๔๐	๒๐	นายประสงค์ ประนัดเถ	๐๘๑-๐๕๐๔๘๒๒
		บ้านหนองเหลื่อม หมู่ ๘	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายสุรัช เอียงเทีย	๐๖๒-๑๐๑๘๗๙๒
		บ้านสีเจริญ หมู่ ๙	ข้าว	๓๐	๓๐๐	นายหนูไกล ปะการะสังข์	๐๘๖-๘๖๓๘๕๐๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปำ, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

สภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินปนทราย เช่น ดินร่วนปนทราย ดินเหนียวปนทราย บางพื้นที่เป็นหินลูกรัง คุณภาพดินต่ำ ไม่มีความเหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม ทั้งนี้พบว่าอำเภอลำปำ มีดินที่เป็นปัญหาได้แก่ดินเค็มดินทรายจัดและดินปนกรวดสำหรับพื้นที่ดินเค็มพบว่ามีระดับความเค็มมาก (highly salt affected areas) คือบริเวณที่พบคราบเกลือตามผิวดินกระจายอยู่ทั่วไปมีปริมาณมากกว่าร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑.๗ แสนไร่อยู่ในบริเวณตำบลหนองแสงพื้นที่ดินทรายจัดมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำถึงต่ำมากมีความสามารถในการอุ้มน้ำน้อย

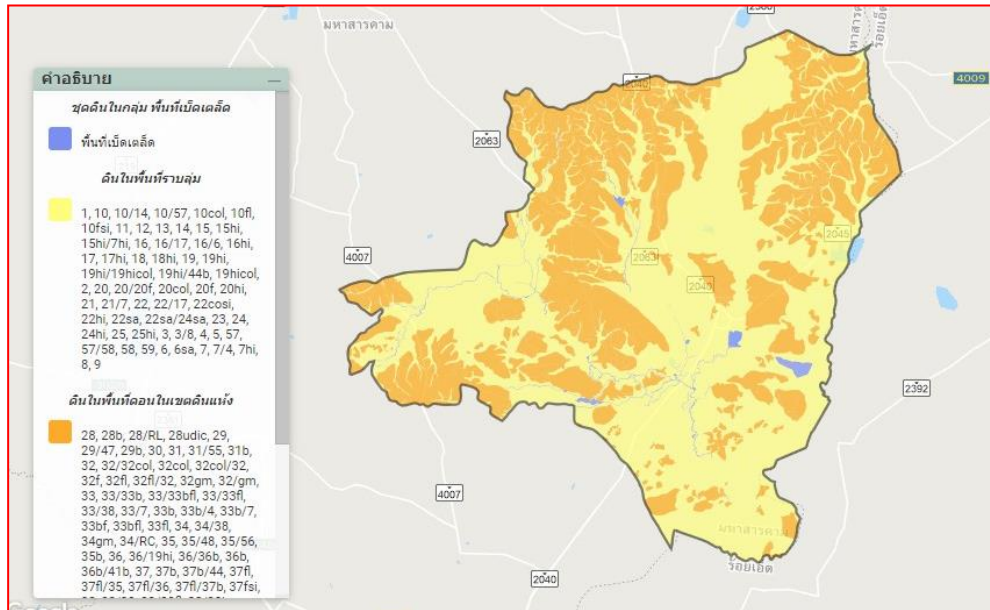
ตารางที่ ๓๓ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอลำปำ

เนื้อดิน	ชุดดิน	บริเวณที่พบ	ความเหมาะสม	การใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน
เนื้อดินที่ลักษณะร่วนปนทรายและดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลอ่อนมีจุดสีแดงปนเหลือง บางแห่งพบศิลาแลงอ่อนการระบายน้ำและความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	ชุดดินร้อยเอ็ด	พบทุกหมู่บ้าน	เหมาะกับการทำนา	ทำนา
ดินร่วนปนทรายมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาลเข้มความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	ชุดดินโคราช	พบได้ทั่วไป ส่วนมากอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอ		ทำนาและปลูกยาสูบ
เนื้อดินเป็นดินทรายมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาลเป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีปานกลาง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย	ชุดดินอุบล	พบได้ทั่วไป ส่วนใหญ่อยู่ที่ตำบลแคน นาข่า บ้านหวายและหัวเรือ	เหมาะในการปลูกพืชไร่	ทำนาและยาสูบ บางส่วน

ตารางที่ ๓๔ แสดงทรัพยากรดินอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๐	๐
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๑๖๖,๘๖๑.๐๙	๔๒.๒๔
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔,๗๗๓.๓๔	๑.๒๑
กลุ่มชุดดินผสม	๐	๐
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๒๒๓,๔๓๖.๑๖	๕๖.๕๕

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๘)

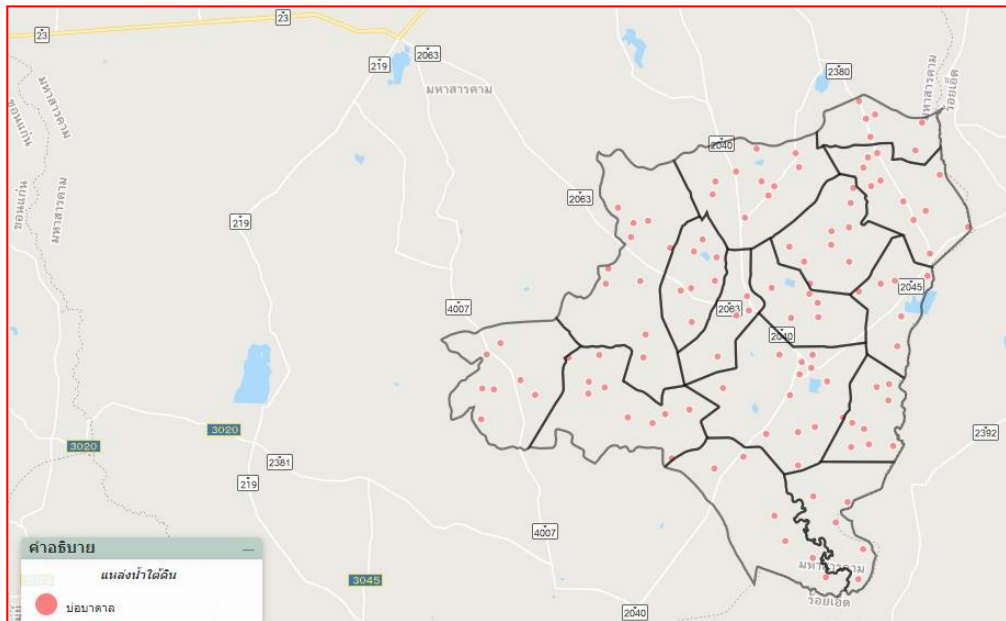
๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอวาปีปทุม เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๘๐ % ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งสิ้น ๒๕๑ บ่อ แยกรายตำบลได้

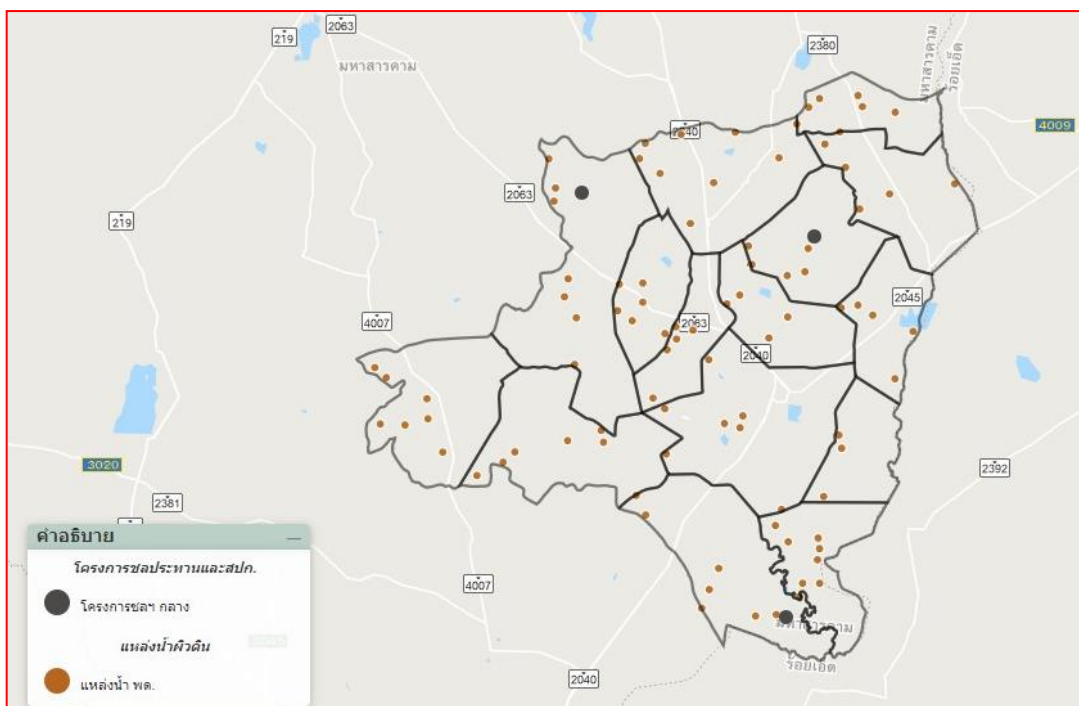
ดังนี้

ตำบลหนองแสง	๑๘	บ่อ	ตำบลขามป้อม	๒๗	บ่อ
ตำบลเสื่อไก่อ๊ก	๒๔	บ่อ	ตำบลดงใหญ่	๑๒	บ่อ
ตำบลโพธิ์ชัย	๑๘	บ่อ	ตำบลหัวเรือ	๑๓	บ่อ
ตำบลแคน	๑๕	บ่อ	ตำบลจัวบา	๓๐	บ่อ
ตำบลนาข่า	๑๗	บ่อ	ตำบลบ้านหวาย	๑๘	บ่อ
ตำบลหนองไฮ	๑๖	บ่อ	ตำบลประชาพัฒนา	๑๒	บ่อ
ตำบลหนองพุ่ม	๑๐	บ่อ	ตำบลหนองแสน	๑๐	บ่อ
ตำบลโคกสีทองกลาง	๑๑	บ่อ			

ภาพที่ ๑๘ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ. ๒๕๖๘)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อำเภอวาปีปทุม มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๑๓๖ แห่ง และโครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๓ แห่ง

ภาพที่ ๑๗ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : กรมชลประทาน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่คำว่า ไม่มี)

“เมืองนักปราชญ์ ชาตินักสู้ผ้าไหมเลิศหรู เพื่อองพูกลองยาวแหล่งอู่ข้าวจ่อใหญ่ ถิ่นไทยบัวงาม ”

๑. กลองยาววาปีปทุม ซึ่งงานประจำปีของอำเภอ คือ งานออนซอนกลองยาวชาววาปีของดีพื้นบ้าน ซึ่งจัดขึ้นในช่วงปลายเดือนธันวาคมของทุกปี

๒. จักสานจ่อ กระดัง มวย กระตบข้าว ในครัวเรือนเป็นการใช้สิ่งของที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสามารถสร้างรายได้ในครัวเรือน โดยเฉพาะมวยนึ่งข้าวและกระตบข้าว เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันของคนอีสานที่บริโภคข้าวเหนียวเป็นหลัก และใช้วัสดุคือไม้ไผ่สีสุกซึ่งหาได้ง่ายในชุมชน

ข้าวหอมมะลิ โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิบ้านหนองนกเขียน ที่ชนะการประกวดข้าวหอมมะลิแห่งประเทศไทยปีการเพาะปลูก๒๕๕๘/๒๕๕๙ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านปลาบู่ ต.หนองแสง และกลุ่มผลิตข้าวฮางอก บ้านหนองเฝือก ต.หนองทุ่ม

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

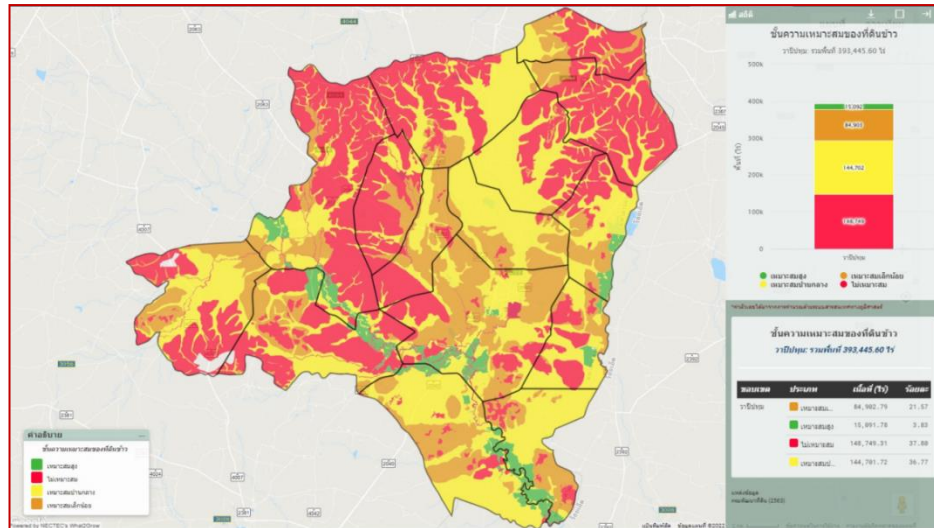
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอวาปีปทุม มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๓๙๓,๔๔๕.๖๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๕,๐๙๑.๗๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๓ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๔๔,๗๐๑.๗๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗๗ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘๔,๙๐๒.๗๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕๗ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๔๘,๗๔๙.๓๑ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๘๓

ตารางที่ ๓๕ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
หนองแสง	๒,๗๙๖.๔๗	๑๔,๑๒๕.๐๐	๑๘,๙๑๔.๑๐	๘,๓๓๙.๖๑	๔๔,๑๗๕.๑๘
ขามป้อม	๐	๑๓,๓๐๗.๕๐	๕๗๙.๙๗	๑๐,๐๕๐.๖๐	๒๓,๙๓๘.๐๗
เสื่อไ้ก	๐	๕,๓๖๑.๗๐	๒,๓๗๗.๗๑	๑๘,๘๑๑.๗๐	๒๖,๕๕๑.๑๑
ดงใหญ่	๐	๒,๖๑๔.๑๘	๒,๘๘๑.๐๒	๑๑,๔๐๖.๑๐	๑๖,๙๐๑.๓๐
โพธิ์ชัย	๒,๔๔๓.๗๗	๙,๙๑๘.๑๒	๕,๕๘๓.๔๕	๑,๙๕๓.๔๖	๑๙,๘๙๘.๘๐
หัวเรือ	๒,๕๕๓.๐๓	๑๙,๙๔๙.๘๐	๙๒๓.๕๘	๒,๒๘๔.๕๕	๒๓,๔๑๐.๙๖
แคน	๒,๕๙๕.๖๐	๑๑,๓๒๐.๐๐	๕,๒๘๖.๔๘	๒๘,๖๔๔.๙๐	๔๗,๘๔๖.๙๘
งัวบา	๐	๑๔,๒๗๗.๙๐	๒,๘๕๕.๐๘	๑๖,๔๔๙.๘๐	๓๓,๕๘๙.๗๘
นาข่า	๐	๑๑,๓๕๔.๓๐	๗,๔๔๕.๙๐	๑๒,๐๔๓.๗๐	๓๐,๘๔๓.๙๐
บ้านหวาย	๒,๖๗๑.๔๙	๘,๔๔๕.๖๓	๕,๔๘๘.๖๑	๑๖,๙๒๒.๓๐	๓๓,๕๒๘.๐๓
หนองไฮ	๑,๓๒๓.๐๓	๗,๔๑๐.๗๑	๔,๑๕๖.๗๐	๔,๕๕๒.๙๔	๑๗,๔๔๓.๓๘
ประชาพัฒนา	๗๐๘.๓๙	๗,๒๕๕.๗๓	๒,๘๕๓.๒๕	๕,๑๑๔.๑๒	๑๕,๙๓๑.๔๙
หนองทุ่ม	๐	๑๒,๓๗๔.๖๐	๖,๗๐๙.๖๕	๓๙๖.๘๙	๑๙,๔๘๑.๑๔
หนองแสน	๐	๓,๓๖๘.๐๕	๓,๖๐๘.๑๖	๗,๓๖๙.๒๐	๑๔,๓๔๕.๔๑
โคกสีทองกลาง	๐	๓,๖๑๙.๕๐	๖,๒๒๖.๑๓	๔,๔๐๙.๕๔	๑๔,๒๕๕.๑๗
รวม	๑๕,๐๙๑.๗๘	๑๔๔,๗๐๑.๗๒	๘๔,๙๐๒.๗๙	๑๔๘,๗๔๙.๓๑	๓๙๓,๔๔๕.๖๐

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอวาปีปทุม
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

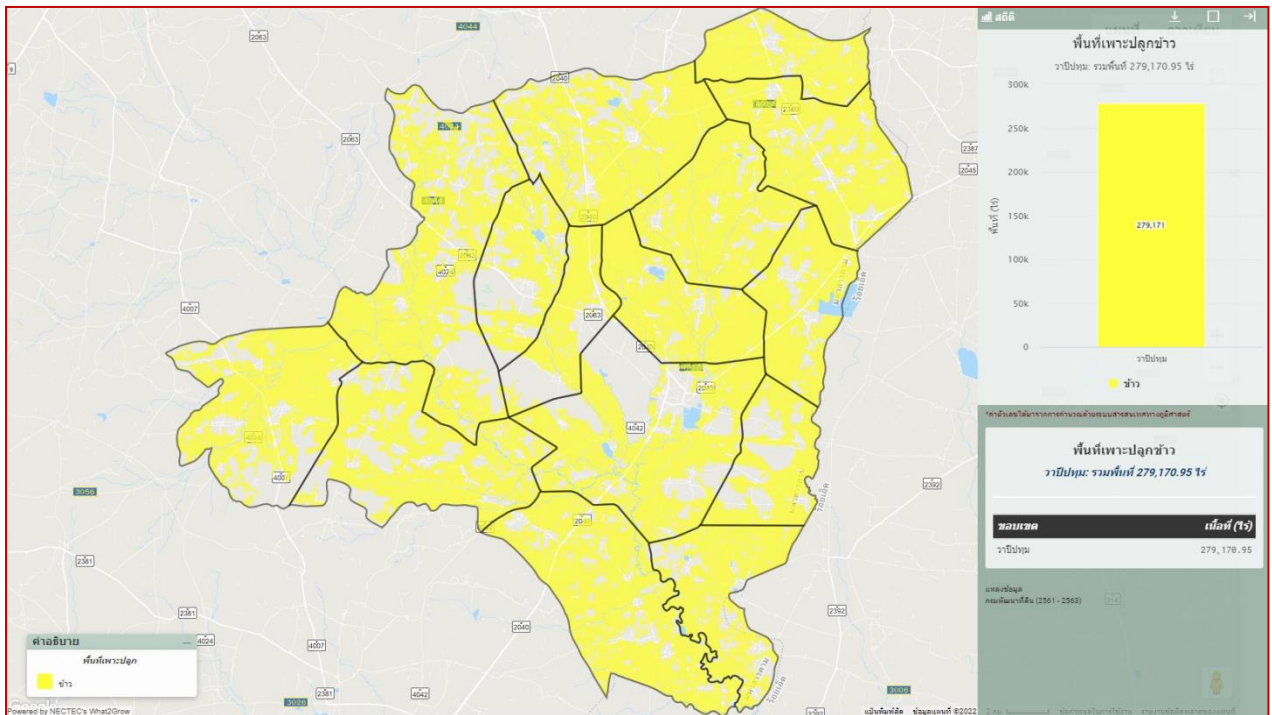
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๒๗๙,๑๗๐.๙๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลหัวเรือ จำนวน ๒๗,๕๕๖.๕๐ ไร่ รองลงมาคือ ตำบลจัวบา จำนวน ๒๕,๐๘๒.๘๐ ไร่ และตำบลหนองแสง จำนวน ๒๔,๗๘๐.๒๐ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
๑	หนองแสง	๒๔,๗๘๐.๒๐
๒	ขามป้อม	๒๐,๒๔๗.๒๐
๓	เสื่อไถ่	๒๑,๓๕๘.๑
๔	ดงใหญ่	๙,๓๙๙.๐๐
๕	โพธิ์ชัย	๑๔,๖๗๙.๓๐
๖	หัวเรือ	๒๗,๕๕๖.๕๐
๗	แคน	๓๐,๔๙๖.๐๐
๘	จัวบา	๒๕,๐๘๒.๘๐
๙	นาข่า	๒๑,๔๗๑.๖๐
๑๐	บ้านหวาย	๒๓,๑๖๙.๐๐
๑๑	หนองไฮ	๑๓,๖๐๒.๐๐
๑๒	ประชาพัฒนา	๑๐,๐๘๓.๑๐
๑๓	หนองทุ่ม	๑๖,๕๙๑.๐๐
๑๔	หนองแสน	๑๒,๑๖๕.๒๐
๑๕	โคกสีทองกลาง	๘,๔๘๙.๙๕
	รวม	๒๗๙,๑๗๐.๙๕

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

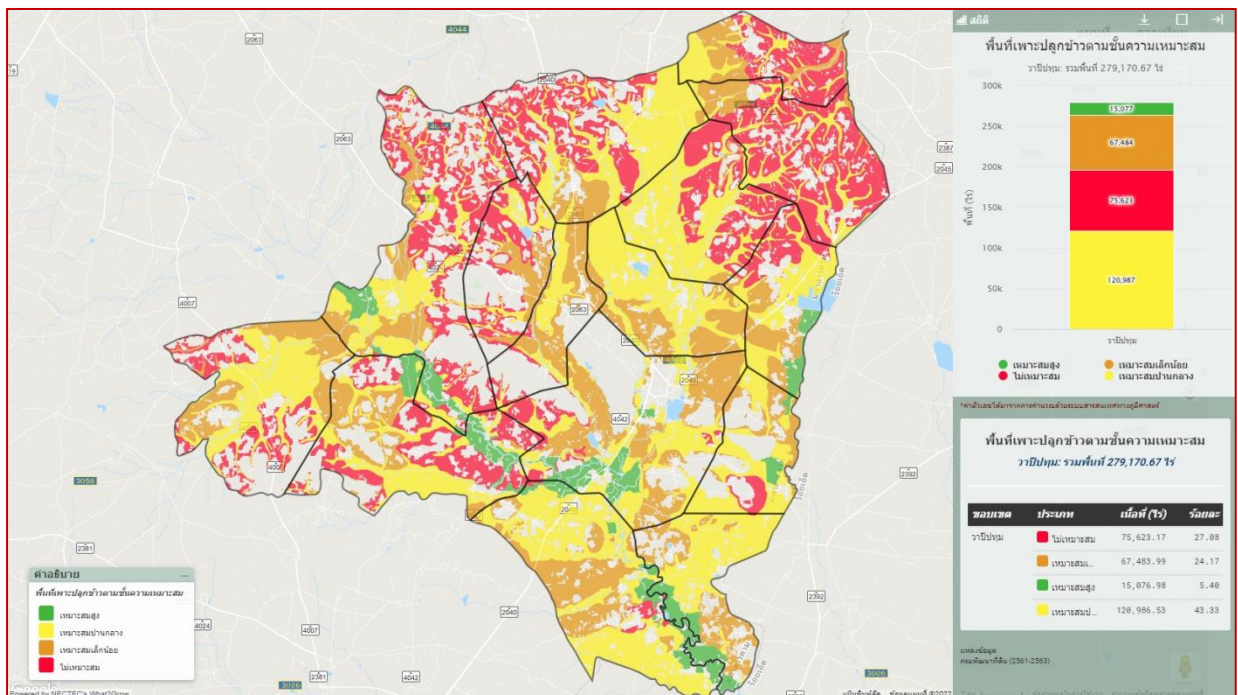
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอลำปลายมาศ มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๒๗๙,๑๗๐.๖๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๕,๐๗๖.๙๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๙ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๒๐,๙๘๖.๖๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๖๗,๗๘๓.๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๗ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๗๕,๖๒๓.๑๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๘

ตารางที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
หนองแสง	๒,๗๙๖.๔๗	๘,๗๓๒.๘๐	๑๑,๐๓๒.๐๐	๒,๒๑๘.๙๔	๒๔,๗๘๐.๒๑
ขามป้อม	๐	๑๑,๖๗๓.๐๐	๕๗๗.๕๑	๗,๙๙๖.๗๐	๒๐,๒๔๗.๒๑
เสื่อไก่อ	๐	๔,๗๙๑.๘๙	๒,๒๔๔.๔๔	๑๔,๓๒๑.๗๐	๒๑,๓๕๘.๐๓
ดงใหญ่	๐	๒,๓๐๒.๑๖	๒,๖๑๘.๒๙	๔,๔๗๘.๕๔	๙,๓๙๘.๙๙
โพธิ์ชัย	๒,๔๒๘.๙๗	๘,๒๒๗.๗๒	๔,๐๐๐.๖๔	๒๑.๙๙	๑๔,๖๗๙.๓๒
หัวเรือ	๒,๕๕๓.๐๓	๑๖,๑๕๑.๗๘	๘,๑๔๓.๗๓	๗๐๗.๙๐	๒๗,๕๕๖.๔๔
แคน	๒,๕๕๕.๖๑	๙,๙๙๒.๒๔	๔,๘๘๔.๒๒	๑๓,๐๒๔.๐๐	๓๐,๔๕๖.๐๗
งัวบา	๐	๑๒,๘๕๘.๒๐	๒,๗๙๙.๕๖	๙,๔๒๕.๐๔	๒๕,๐๘๒.๘๐
นาข่า	๐	๑๐,๔๙๗.๒๐	๖,๔๕๖.๑๗	๔,๘๑๘.๑๗	๒๑,๗๗๑.๕๔
บ้านหวาย	๒,๖๗๑.๔๘	๗,๖๐๓.๙๘	๔,๖๑๖.๘๒	๘,๒๓๖.๗๑	๒๓,๑๒๘.๙๙
หนองไฮ	๑,๓๒๓.๐๓	๕,๔๙๒.๑๙	๓,๖๗๗.๔๓	๓,๑๐๙.๓๙	๑๓,๖๐๒.๐๔
ประชาพัฒนา	๗๐๘.๓๙	๕,๙๗๒.๑๕	๒,๔๒๙.๐๙	๙๗๓.๔๒	๑๐,๐๘๓.๐๕
หนองทุ่ม	๐	๑๐,๔๕๕.๙๐	๖,๑๓๕.๐๖	๐	๑๖,๕๙๐.๙๖
หนองแสง	๐	๓,๒๓๕.๐๖	๓,๓๒๓.๔๔	๕,๖๐๖.๖๕	๑๒,๑๖๕.๑๕
โคกสีทองกลาง	๐	๓,๐๐๐.๓๔	๔,๘๔๕.๕๙	๖๔๔.๐๑	๘,๔๘๙.๙๔
รวม	๑๕,๐๗๖.๙๘	๑๒๐,๙๘๖.๖๑	๖๗,๗๘๓.๙๙	๗๕,๖๒๓.๑๖	๒๗๙,๑๗๐.๖๗

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๒ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบึงสามพัน (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

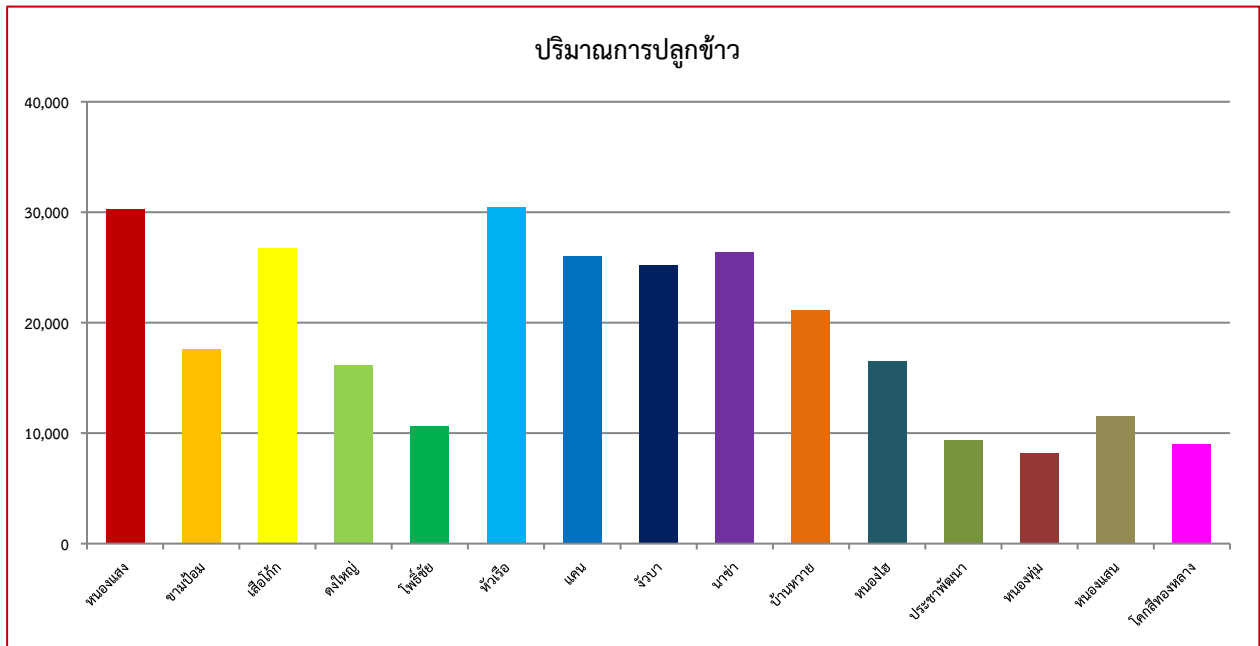
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอวาปีปทุม มีพื้นที่การปลูกข้าวตามจริง จำนวน ๒๘๕,๔๒๐ ไร่ ๒๓,๕๐๕ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลหัวเรือ จำนวน ๓๐,๔๖๒ ไร่ จำนวน ๒,๓๔๔ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลหนองแสง จำนวน ๓๐,๓๒๓ ไร่ ๒,๗๗๑ ครัวเรือน และตำบลเสื่อไกก์ จำนวน ๒๖,๗๙๔ ไร่ ๒,๓๘๓ ครัวเรือน ตามลำดับ ตำบลที่มีการปลูกข้าวน้อยที่สุด คือตำบลหนองทุ่ม จำนวน ๘,๑๑๙ ไร่ ๘๓๕ ครัวเรือน

ตารางที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หนองแสง	๒,๗๗๑	๓๐,๓๒๓	๒๖,๐๔๗	๑๒,๒๔๒.๐๙	๐.๔๗
ขามป้อม	๑,๕๙๑	๑๗,๖๑๒	๑๗,๖๑๒	๖,๔๙๘.๘๒	๐.๓๗
เสื่อไกก์	๒,๓๘๓	๒๖,๗๙๔	๒๖,๗๙๔	๙,๗๗๙.๘๑	๐.๓๗
ดงใหญ่	๑,๑๘๗	๑๖,๑๘๐	๑๖,๑๘๐	๑๐,๒๗๔.๓๐	๐.๖๔
โพธิ์ชัย	๙๖๘	๑๐,๖๔๒	๘,๓๕๘	๕,๓๒๔.๐๔	๐.๖๔
หัวเรือ	๒,๓๔๔	๓๐,๔๖๒	๒๗,๖๗๓	๑๑,๘๙๙.๓๙	๐.๔๓
แคน	๑,๗๐๓	๒๖,๐๔๔	๒๒,๕๙๑	๑๐,๑๔๓.๓๖	๐.๔๕
งัวบา	๑,๗๔๔	๒๕,๑๗๘	๒๕,๑๗๘	๑๓,๑๑๗.๗๔	๐.๕๒
นาข่า	๒,๐๕๖	๒๖,๔๓๑	๒๖,๐๓๓	๑๑,๘๑๘.๙๘	๐.๔๕
บ้านหวาย	๑,๖๐๔	๒๑,๐๙๙	๑๙,๔๐๕	๑๕,๙๘๙.๗๒	๐.๘๒
หนองไฮ	๑,๕๑๙	๑๖,๕๒๓	๑๖,๕๒๓	๑๐,๔๒๖.๐๑	๐.๖๓
ประชาพัฒนา	๙๖๘	๙,๓๔๘	๙,๓๔๘	๖,๐๙๔.๘๙	๐.๖๕
หนองทุ่ม	๘๓๕	๘,๑๑๙	๘,๑๑๙	๔,๖๐๒.๖๔	๐.๕๖
หนองแสน	๑,๐๒๔	๑๑,๕๒๘	๑๑,๕๒๘	๓,๐๕๔.๙๒	๐.๒๗
โคกสีทองกลาง	๘๐๘	๙,๐๓๘	๙,๐๓๘	๓,๙๙๔.๗๙	๐.๔๔
รวม	๒๓,๕๐๕	๒๘๕,๔๒๐	๒๗๐,๕๒๗	๑๓๕,๒๖๑.๕๐	๐.๕๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๓ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม , พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) พันธุ์ พันธุ์ข้าวนิยมใช้พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕

(๒) การใช้น้ำ ในการทำนาจะอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก จัดทำคันนากักน้ำและมีการขุดคั่นนาเพื่อการปล่อยน้ำจากแปลงหนึ่งสู่อีกแปลงหนึ่ง น้ำจากบ่อธรรมชาติจะใช้เป็นส่วนน้อย โดยใช้เครื่องสูบน้ำ

(๓) การปลูก ดูแลรักษาเกี่ยวเกี่ยว

๓.๑ เตรียมดินไถในเดือน มีนาคม-เมษายน การไถเตรียมดิน แยกเป็น ๒ ขั้นตอน คือ ไถตะและไถแปร

๓.๒ มีการขนปุ๋ยคอกใส่ในนาข้าว ประมาณ ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ (ตามปริมาณที่มี)

๓.๓ เริ่มหว่านข้าวในเดือน เมษายน - พฤษภาคม (โดยเกษตรกรในพื้นที่น้ำลึกจะเริ่มหว่านข้าวในพื้นที่ก่อน เนื่องจากหากหว่านข้าวจะมีปัญหาเกี่ยวกับหอยเชอรี่ ซึ่งป้องกันและกำจัดได้ลำบาก)

๓.๔ ใส่ปุ๋ยครั้งแรก ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๖-๑๖-๘ หรือ ๑๖-๘-๘ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ ขึ้นอยู่กับสภาพดิน ใส่ในช่วงประมาณ ๒๐-๓๐ หลังข้าวออก

๓.๕ ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ ปุ๋ยเคมี สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ ระยะที่กำเนิดช่อดอก หรือ ๓๐ วันก่อนข้าวออกดอก

๓.๖ มีการนำเชื้อไตรโคเดอร์มา มาใช้ป้องกันโรคไหม้ของข้าว และมีการใช้สารเคมีกำจัดโรคพืช เช่น คาร์เบนดาซิม โพรคลอราซ

๓.๗ มีการตรวจพันธุ์ปน สม่่าเสมอ แต่ช่วงที่เกษตรกรสามารถสังเกตข้าวปนได้ชัดเจน คือช่วงก่อนข้าวออกรวงในเดือนสิงหาคม

๓.๘ เก็บเกี่ยวในเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม โดยใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร รถเกี่ยวข้าว บางครัวเรือนทำการเก็บเกี่ยวโดยใช้แรงงานคน และมีการตากข้าวเพื่อให้ความชื้นลดลงให้เหลือประมาณ ๑๓-๑๕ % ก่อนนำไปจำหน่าย

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอลำปาง มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ช่วงเวลา											
	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
ข้าว					△						◻	

สัญลักษณ์ ↔ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←-----> ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒๔ แสดงปฏิทินการปลูกข้าวในอำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม
 (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง, พ.ศ.๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอลำปาง มีต้นทุนการผลิต ๒,๖๕๐ บาทต่อไร่ต่อปี ประกอบด้วยค่าพันธุ์ ค่าเตรียมดิน ค่าจ้างแรงงาน ค่าบำรุงรักษา ค่าปุ๋ย และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

ตารางที่ ๓๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวต่อไร่ต่อปี (ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๖/๒๕๖๗)

ต้นทุนการผลิต	จำนวนเงิน (บาท)
๑. ค่าเตรียมดิน (ไถ, คราด)	๔๕๐
๒. ค่าพันธุ์ข้าว	๔๐๐
๓. ค่าจ้างแรงงาน (หว่านข้าว,ใส่ปุ๋ย,เก็บเกี่ยว)	๘๕๐
๔. ค่าปุ๋ยเคมี ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๒๕ ก.ก./ไร่ ๔๖-๐-๐ ๑๐ ก.ก./ไร่	๗๕๐
๕. อื่นๆ (ค่าขนส่ง,น้ำมันเชื้อเพลิง)	๒๐๐
รวม	๒,๖๕๐
รวมต้นทุนการผลิต	๒,๖๕๐ บาท
ผลผลิตเฉลี่ย	๕๐๐ ก.ก./ไร่
ราคาข้าวเปลือก/ก.ก.	๑๓ บาท
รายได้เฉลี่ย/ไร่	๖,๕๐๐ บาท
กำไรสุทธิ	๓,๘๕๐ บาท

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม, ๒๕๖๘

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

อำเภอวาปีปทุมมีปริมาณผลผลิตข้าวที่เกษตรกรผลิตได้ทั้งหมดประมาณ ๑๓๕,๒๖๑.๕๐ ตัน/ปี
แบ่งเป็น

๑. บริโภค	๒๗,๐๕๒.๓๐	ตัน/ปี
๒. ทำพันธุ์	๑๓,๕๒๖.๑๕	ตัน/ปี
๓. จำหน่าย	๙๔,๖๘๓.๐๕	ตัน/ปี

โดยการจำหน่ายของเกษตรกรในพื้นที่จะนำไปจำหน่ายให้กับโรงสีข้าวในพื้นที่โดยตรง

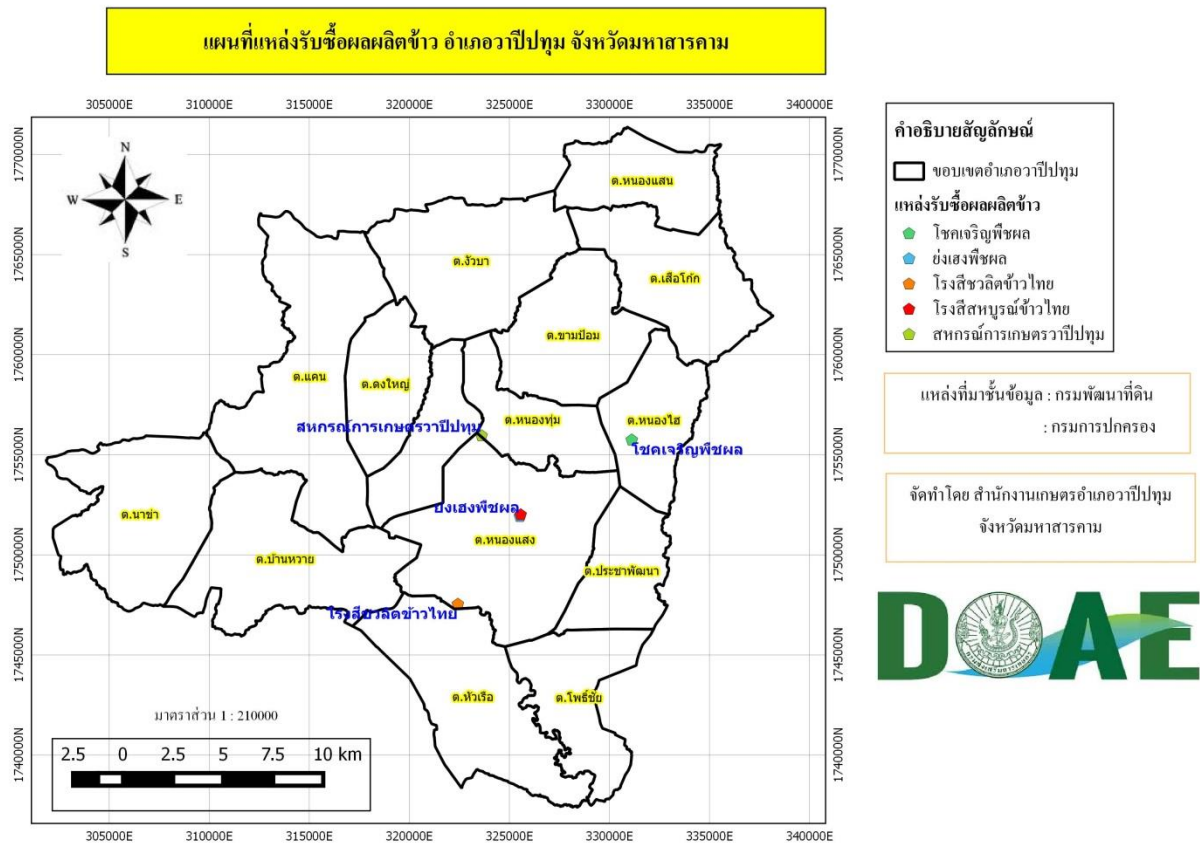
(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป

แหล่งรับซื้อที่มีความสำคัญในอำเภอวาปีปทุม ประกอบด้วย โรงสีข้าว จำนวน ๒ แห่ง
คือ โรงสีข้าวโชคเจริญ ต.หนองไฮ และโรงสีข้าวชวลิตข้าวไทย ต.หนองแสง และจุดรับซื้อข้าว จำนวน ๕ แห่ง
คือ โรงสีชวลิตข้าวไทย ต.หนองแสง, ย่งเอ็งพีชผล ต.หนองแสง, โรงสีสหบูรณ์ข้าวไทย ต.หนองแสง, สหกรณ์
การเกษตรอำเภอวาปีปทุม ต.โคกสี และโชคเจริญพีชผล ต.หนองไฮ มีปริมาณการรับซื้อรวม ๑๔๐,๐๐๐ ตันต่อปี

ตารางที่ ๔๐ แสดงข้อมูลจุดรับซื้อข้าว/โรงสี ปี ๒๕๖๘

ที่	ชื่อโรงงาน/ แหล่งรับซื้อ	ที่ตั้ง	พิกัด		ปริมาณ การรับซื้อ (ตัน/ปี)	ราคา รับซื้อ (บาท)	ช่วง เวลารับ ซื้อ
			X	Y			
๑	โรงสีชวลิตข้าวไทย	ตหนองแสง.	๓๒๒๔๒๘	๑๗๔๗๕๓๐	๒๐๐๐๐,	๑๑.๗๕	ตลอดปี
๒	ย่งเอ็งพีชผล	ตหนองแสง.	๓๒๕๕๒๕	๑๗๕๑๙๑๖	๓๕๐๐๐,	๑๑.๗๕	ตลอดปี
๓	โรงสีสหบูรณ์ข้าวไทย	ตหนองแสง.	๓๒๕๕๖๙	๑๗๕๒๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๑๑.๐๐	ตลอดปี
๔	สหกรณ์การเกษตร อำเภอวาปีปทุม	ตโคกสี. ทองกลาง	๓๒๓๖๑๑	๑๗๕๕๙๔๙	๑๐,๐๐๐	๑๑.๗๕	ตลอดปี
๕	โชคเจริญพีชผล	ต หนองไฮ.	๓๓๑๑๒๐	๑๗๕๕๗๓๗	๔๐,๐๐๐	๑๑.๗๕	ตลอดปี
รวม					๑๔๐,๐๐๐		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๕ แผนที่แสดงจุดรับซื้อผลผลิตข้าวและโรงสีข้าว อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอวาปีปทุม มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๔ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๔ ราย องค์ความรู้ที่ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๑ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายนิยม วรรณปะโพธิ์	๑๓	ดงใหญ่	วาปีปทุม	๒๕๕๙	ทำนา
๒	นายเฉลิมศักดิ์ มาแก้ว	๓	หนองทุ่ม	วาปีปทุม	๒๕๖๐	ทำนา
๓	นายณรงค์ กุลจันทร์	๑๔	หนองแสง	วาปีปทุม	๒๕๖๑	ทำนา
๔	นางสมัย ภูตะเขต	๑๖	หนองแสง	วาปีปทุม	๒๕๖๒	ทำนา
๕	นายไพฑูย์ จุลศรี	๒	โพธิ์ชัย	วาปีปทุม	๒๕๖๓	ทำนา
๖	นายมานะ จุมเกต	๙	โพธิ์ชัย	วาปีปทุม	๒๕๖๔	ทำนา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๔.๒ ชนิดสินค้ามันสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

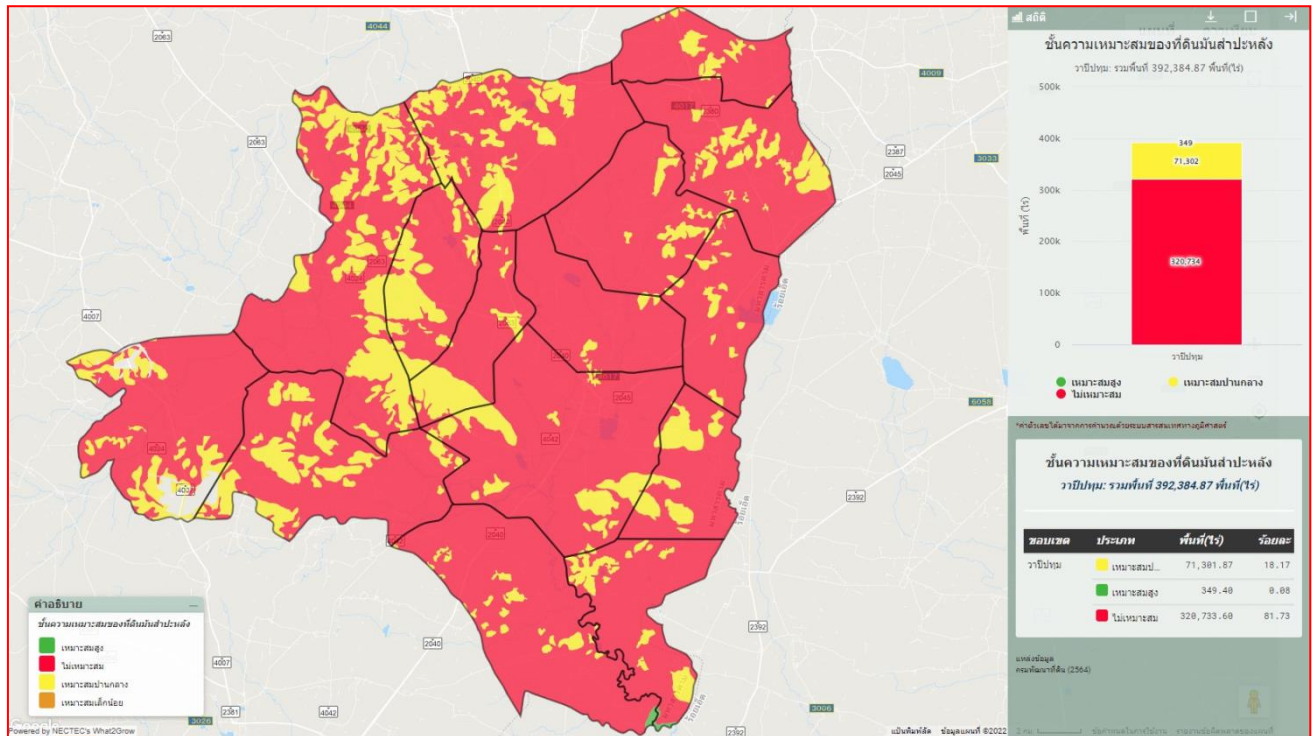
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอวาปีปทุม มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมด จำนวน ๓๙๒,๓๘๔.๘๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓๔๙.๓๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๑ พื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๗๑,๓๐๑.๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๗ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๒๐,๗๓๓.๔๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๘๒

ตารางที่ ๔๒ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
หนองแสง	๐	๕,๓๔๘.๑๗	๐	๓๘,๘๒๗.๒๐	๔๔,๑๗๕.๓๗
ขามป้อม	๐	๒,๐๓๙.๓๐	๐	๒๑,๘๙๙.๖๐	๒๓,๙๓๘.๙๐
เสื่อไก่อ	๐	๔,๓๘๑.๑๐	๐	๒๒,๑๗๐.๑๐	๒๖,๕๕๑.๒๐
ดงใหญ่	๐	๕,๙๗๒.๓๔	๐	๑๐,๙๒๙.๐๐	๑๖,๙๐๑.๓๔
โพธิ์ชัย	๑๗๓.๔๑	๒,๖๘๓.๔๔	๐	๑๗,๐๔๑.๙๐	๑๙,๘๙๘.๗๕
หัวเรือ	๑๗๕.๙๘	๑,๗๖๔.๖๒	๐	๓๒,๗๗๐.๔๐	๓๔,๗๑๑.๐๐
แคน	๐	๑๖,๒๕๓.๗๐	๐	๓๑,๕๙๓.๔๐	๔๗,๘๔๗.๑๐
จัวบา	๐	๘,๑๒๗.๙๘	๐	๒๕,๔๕๗.๘๐	๓๓,๕๘๕.๗๘
นาข่า	๐	๕,๖๕๐.๙๐	๐	๒๔,๑๔๒.๑๐	๒๙,๗๙๓.๐๐
บ้านหวาย	๐	๗,๙๔๘.๘๒	๐	๒๕,๕๕๙.๙๐	๓๓,๕๐๘.๗๒
หนองไฮ	๐	๑,๔๙๑.๐๙	๐	๑๕,๙๕๖.๗๐	๑๗,๔๔๗.๗๙
ประชาพัฒนา	๐	๓,๕๘๔.๗๘	๐	๑๒,๓๖๓.๘๐	๑๕,๙๔๘.๕๘
หนองทุ่ม	๐	๕๒๔.๔๙	๐	๑๘,๙๕๖.๗๐	๑๙,๔๘๑.๑๙
หนองแสน	๐	๑,๕๖๕.๗๗	๐	๑๒,๗๗๙.๖๐	๑๔,๓๔๕.๓๗
โคกสีทองกลาง	๐	๓,๙๖๕.๓๗	๐	๑๐,๒๘๕.๒๘	๑๔,๒๕๐.๖๕
	๓๔๙.๓๙	๗๑,๓๐๑.๘๗	-	๓๒๐,๗๓๓.๔๘	๓๙๒,๓๘๔.๘๗

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวาปีปทุม
 (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

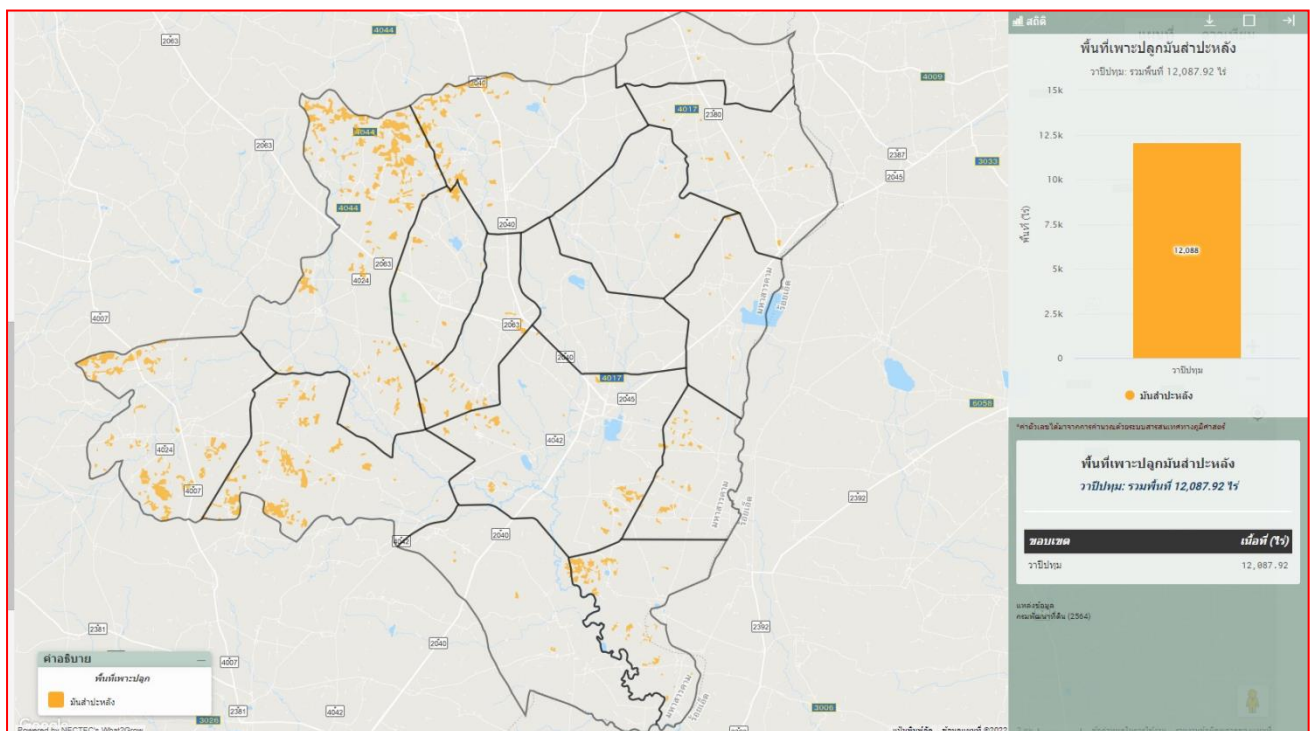
(๒) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๑๒,๐๘๗.๙๒ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลแคน จำนวน ๓,๗๕๕.๘๘ ไร่ รองลงมาคือตำบลนาข่า จำนวน ๒,๑๒๔ ไร่ และตำบลบ้านหวาย จำนวน ๑,๙๗๔.๖๒ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๓ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)
๑	หนองแสง	๖๖๙.๗๗
๒	ขามป้อม	๕๐.๙๒
๓	เสื่อไกก	๑๖๑.๙๓
๔	ดงใหญ่	๓๑๐.๗๐
๕	โพธิ์ชัย	๗๙๗.๐๐
๖	หัวเรือ	๑๑๘.๑๗
๗	แคน	๓,๗๕๕.๘๘
๘	จัวบา	๑,๒๕๕.๙๔
๙	นาข่า	๒,๑๒๔.๐๐
๑๐	บ้านหวาย	๑,๙๗๔.๖๒
๑๑	หนองไฮ	๕๙.๐๐
๑๒	ประชาพัฒนา	๓๖๔.๗๗
๑๓	หนองทุ่ม	๐
๑๔	หนองแสน	๒๓.๑๕
๑๕	โคกสีทองกลาง	๔๑๘.๙๙
	รวม	๑๒,๐๘๗.๙๒

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘)

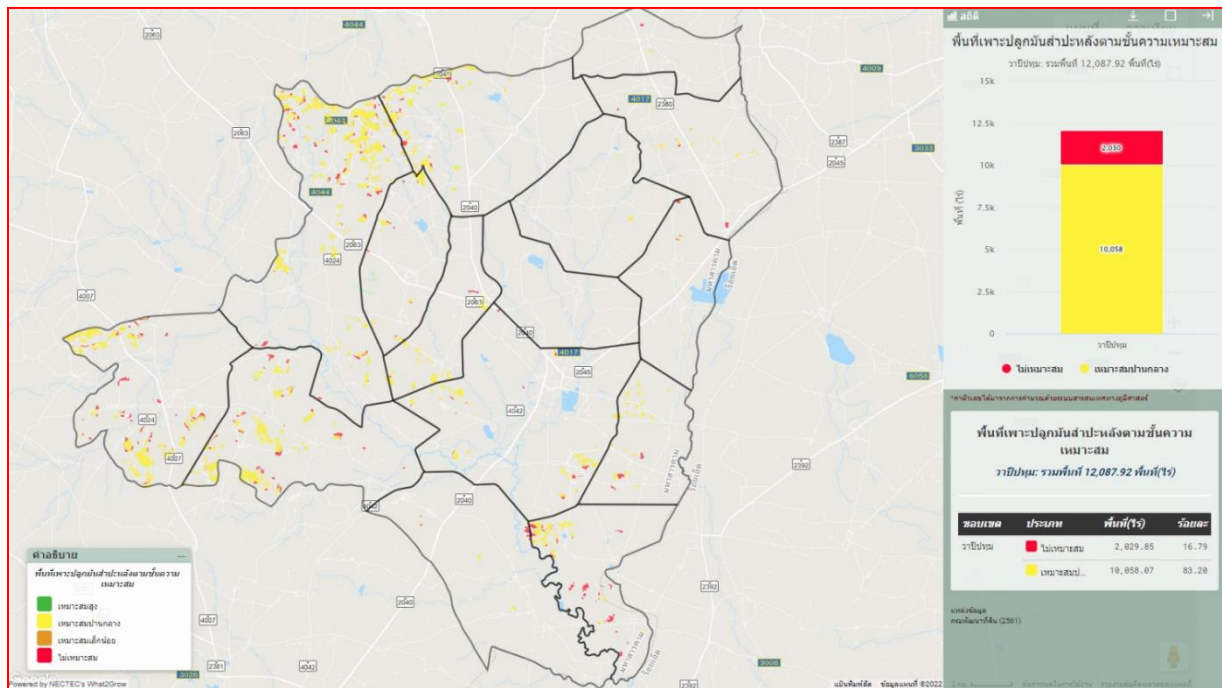
(ก) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอวาปีปทุม มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๒,๐๘๗.๙๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๙,๘๖๖.๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๖๒ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒,๒๒๑.๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓๘

ตารางที่ ๔๔ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
หนองแสง	๐	๕๖๗.๙๙	๐	๑๐๑.๗๘	๖๖๙.๗๗
ขามป้อม	๐	๔๘.๙๘	๐	๑.๙๓	๕๐.๙๑
เสือโก้ก	๐	๑๑๗.๖๔	๐	๔๔.๒๙	๑๖๑.๙๓
ดงใหญ่	๐	๒๖๗.๖๔	๐	๔๓.๑๔	๓๑๐.๗๘
โพธิ์ชัย	๐	๓๐๒.๑๓	๐	๔๙๔.๘๘	๗๙๗.๐๑
หัวเรือ	๐	๕๓.๒๕	๐	๖๔.๙๒	๑๑๘.๑๗
แคน	๐	๓,๒๕๒.๓๑	๐	๕๐๓.๕๗	๓,๗๕๕.๘๘
งิ้วบา	๐	๑,๑๒๐.๖๔	๐	๑๓๕.๓๑	๑,๒๕๕.๙๕
นาข่า	๐	๑,๗๓๘.๘๓	๐	๓๘๘.๑๖	๒,๑๒๖.๙๙
บ้านหวาย	๐	๑,๖๗๕.๔๑	๐	๒๙๙.๒๑	๑,๙๗๔.๖๒
หนองไฮ	๐	๒๘.๔๘	๐	๓๐.๕๒	๕๙.๐๐
ประชาพัฒนา	๐	๒๙๔.๙๘	๐	๖๙.๗๙	๓๖๔.๗๗
หนองทุ่ม	๐	๐	๐	๐	-
หนองแสน	๐	๑๒.๐๓	๐	๑๑.๑๒	๒๓.๑๕
โคกสีทองกลาง	๐	๓๘๕.๘๑	๐	๓๓.๑๘	๔๑๘.๙๙
รวม	๐	๙,๘๖๖.๑๒	๐	๒,๒๒๑.๘๐	๑๒,๐๘๗.๙๒

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวาปีปทุม
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

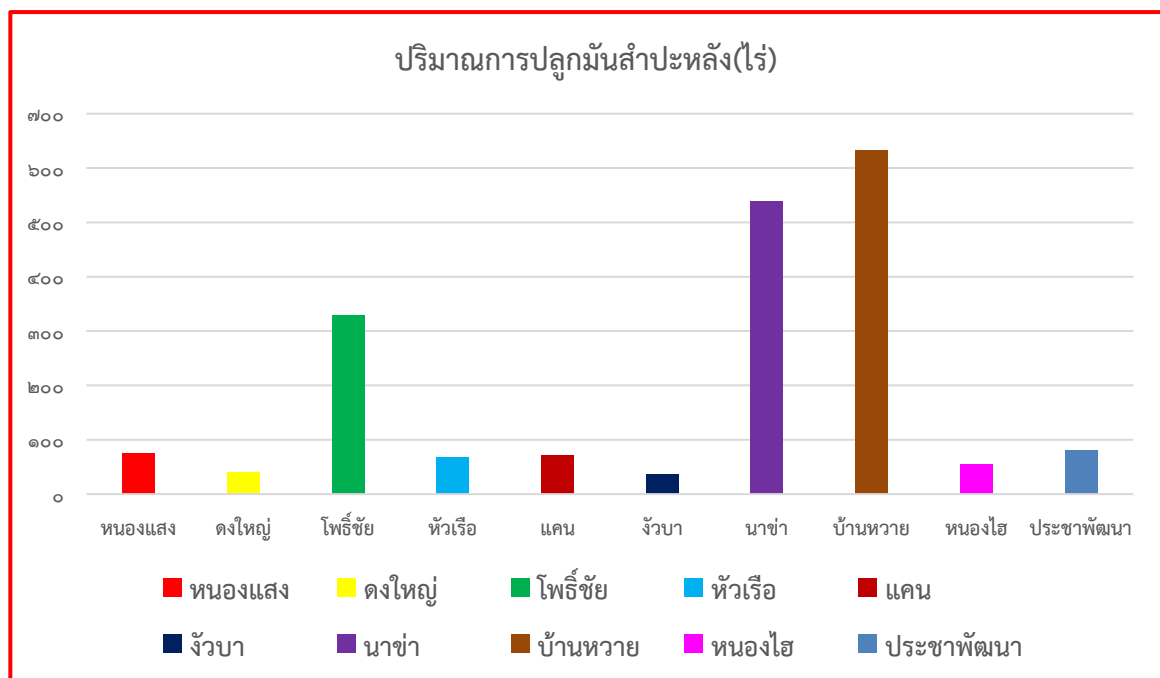
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอวาปีปทุม มีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๑,๙๒๖ ไร่ ๑๙๕ ไร่ ๑๙๕ ไร่ โดย มีพื้นที่ปลูกมากตำบลบ้านหวาย จำนวน ๖๓๓ ไร่ จำนวน ๖๒ ไร่ ๖๒ ไร่ รองลงมาคือตำบลนาข่า จำนวน ๕๓๙ ไร่ ๖๔ ไร่ และตำบลโพธิ์ชัย จำนวน ๓๒๘ ไร่ ๑๗ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๕ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หนองแสง	๖	๗๔	๗๔	๒๓๖.๘๐	๓.๒๐
ขามป้อม	๐	๐	๐	๐.๐๐	๓.๒๐
เสื่อโก้ก	๐	๐	๐	๐.๐๐	๓.๒๐
ดงใหญ่	๒	๔๐	๔๐	๑๒๘.๐๐	๓.๒๐
โพธิ์ชัย	๑๗	๓๒๘	๓๒๘	๑,๐๔๙.๖๐	๓.๒๐
หัวเรือ	๗	๖๘	๖๘	๒๑๗.๖๐	๓.๒๐
แคน	๕	๗๒	๗๒	๒๓๐.๔๐	๓.๒๐
จัวบา	๒	๓๗	๓๗	๑๑๘.๔๐	๓.๒๐
นาข่า	๖๔	๕๓๙	๕๓๙	๑,๗๒๔.๘๐	๓.๒๐
บ้านหวาย	๖๒	๖๓๓	๖๓๓	๒,๐๒๕.๖๐	๓.๒๐
หนองไฮ	๑๐	๕๕	๕๕	๑๗๖.๐๐	๓.๒๐
ประชาพัฒนา	๑๐	๘๐	๘๐	๒๕๖.๐๐	๓.๒๐
หนองทุ่ม	๐	๐	๐	๐.๐๐	๓.๒๐
หนองแสน	๐	๐	๐	๐.๐๐	๓.๒๐
โคกสีทองกลาง	๐	๐	๐	๐.๐๐	๓.๒๐
รวม	๑๘๕	๑,๙๒๖	๑,๙๒๖	๖,๑๖๓.๒๐	๓.๒๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๙ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม , พ.ศ. ๒๕๖๘)

ก) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอและระบุนายละเอียดในแต่ละหัวข้อด้วย)

๑. พันธุ์ พันธุ์ที่นิยมปลูก ได้แก่ เกษตรศาสตร์ ๕๐ , ระยอง ๗๒, ห้วยบง ๖๐

๒. การเตรียมดิน หลังจากการเก็บเก็บเกษตรกรส่วนใหญ่จะทำการไถเตรียมดิน ๒ ครั้ง ด้วย ผาน ๓ ลีกรประมาณ ๘-๑๒ นิ้ว โดยไถกลบมันสำปะหลังที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวในฤดูเพาะปลูกที่ผ่านมา แล้วทิ้งไว้ประมาณ ๓๐ วัน เพื่อให้ย่อยสลายเป็นปุ๋ยในดิน แล้วจึงไถด้วยผาน ๗ อีก ๒-๓ ครั้ง แล้วทำการยกร่องปลูกเกษตรกรบางรายปรับปรุงดินโดยใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ ในขั้นตอนเตรียมดิน อัตรา ๕๐๐-๑,๐๐๐ ก.ก./ไร่

๓. วิธีการปลูก ส่วนใหญ่นิยมปลูกมันสำปะหลังช่วง เดือน เมษายน-มิถุนายน โดยการใช้ท่อนพันธุ์สด อายุประมาณ ๑๐-๑๒ เดือน ตัดท่อนพันธุ์ให้มีความยาวประมาณ ๒๐ เซนติเมตร มีตาไม่น้อยกว่า ๕ ตา แล้วนำท่อนพันธุ์แช่สารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดโรคและแมลง การปลูกใช้วิธีการปลูกแบบยกร่องแล้วใช้ท่อนพันธุ์ ปลูกลงดินแบบตั้งตรง และเฉียง ลีกรประมาณ ๑๐ ซม. ระยะการปลูกที่นิยม คือระหว่างแถว ๑๐๐ x ๑๐๐ เซนติเมตร

๔. การให้น้ำ เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังโดยอาศัยน้ำฝน

๕. การดูแลรักษา ใช้สารกำจัดวัชพืชที่ขึ้นระหว่างแถวมันสำปะหลังตามความจำเป็นสลับการการ ใช้จอบ

๖. การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ในขั้นตอนเตรียมดิน อัตรา ๕๐๐-๑,๐๐๐ ก.ก./ไร่ และใส่ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ , ๑๕-๗-๑๕ อัตรา ๒๕-๕๐ ก.ก./ไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง

๗. การเก็บเกี่ยว จะใช้แรงงานคน และเครื่องจักรในการเก็บเกี่ยว ช่วงเวลาเก็บเกี่ยวเดือน ธันวาคม - เมษายน และขายหัวมันสด

๘. การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช มีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชพวกแมลงต่างๆ เช่นไรแดง เพลี้ยแป้ง เมื่อพบการระบาด และใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันศัตรูพืช

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก เกษตรกรในอำเภอลำปาง มีการปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้

ชื่อสินค้า	ช่วงเวลา												
	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค	
มันสำปะหลัง	▽	↔									↔		△

สัญลักษณ์ ↔ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลังในอำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอลำปาง มีต้นทุนการผลิตต่อไร่ต่อปี ประกอบด้วย ค่าเตรียมดิน ค่าเตรียมพันธุ์ ค่าจ้างแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่ากำจัดวัชพืช ค่าปลูก ค่าเก็บเกี่ยว ค่าขนส่ง

ตารางที่ ๔๖ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ต่อปี ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๘

ต้นทุนการผลิต	จำนวนเงิน (บาท)
๑. ค่าเตรียมดิน (ไถ, ยกร่อง)	๕๐๐
๒. ค่าพันธุ์,ค่าเตรียมพันธุ์	๖๐๐
๓. ค่าจ้างแรงงาน (ปลูก,ใส่ปุ๋ย,กำจัดวัชพืชและเก็บเกี่ยว)	๑,๐๐๐
๕. ค่าปุ๋ยเคมี	๘๕๐
๖. อื่นๆ (ค่าขนส่ง,น้ำมันเชื้อเพลิง)	๗๐๐
รวม	๓,๖๕๐
รวมต้นทุนการผลิต	๓,๖๕๐ บาท
ผลผลิตเฉลี่ย	๓,๒๐๐ ก.ก./ไร่
ราคามันสำปะหลัง/ก.ก.	๒.๓๐ บาท
รายได้เฉลี่ย/ไร่	๗,๓๖๐ บาท
กำไรสุทธิ/ไร่	๓,๗๑๐ บาท

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง, ๒๕๖๘

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

การรับซื้อผลผลิตมันสำปะหลังในอำเภอลำปาง เกษตรกรชาวไร่มันสำปะหลัง จะจำหน่ายผลผลิตเป็นหัวมันสด(คละ) สถานที่รับซื้อจะเป็นร้านรับซื้อหัวมันสด (ลานมันสำปะหลัง) ผลผลิตส่วนใหญ่จะออกสู่ตลาดช่วงเดือน มกราคม-มีนาคม โดยที่อำเภอลำปางมีลานมันที่รับซื้อมันสำปะหลังในเขตพื้นที่ตำบลโพธิ์ชัย และเกษตรกรบางรายนำไปขายที่จุดรับซื้อในอำเภอบรบือ และจังหวัดร้อยเอ็ด

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป

แหล่งรับซื้อผลผลิตมันสำปะหลังที่มีความสำคัญในอำเภอลำปาง ประกอบด้วย บริษัทคาร์ทิวสยามจำกัด และลานมันอุดมมิตร อำเภอบรบือ มีปริมาณการรับซื้อรวม ๒๐๐,๐๐๐ ตันต่อปี

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอลำปาง มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านมันสำปะหลัง จำนวน ๒ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่จำนวน ๑ ราย

องค์ความรู้ที่ทักษะความชำนาญ

๑. ใช้ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมกับพื้นที่

๒. ใช้เครื่องจักรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ได้เต็มประสิทธิภาพ และทันสมัย

๓. การบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์

ตารางที่ ๔๗ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมันสำปะหลัง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายอำนาจ แก้วสังข์	๘	โพธิ์ชัย	ลำปาง	๒๕๕๙	พืชไร่
๒	นายกิตติ สิทธิสา	๖	แคน	ลำปาง	๒๕๖๓	พืชไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๔๘ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. ปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	๑. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในเขตอาศัยน้ำฝน ขาดแหล่งกักเก็บน้ำฝนไร่นา	๑. สนับสนุนสระน้ำ และบ่อบาดาลในไร่นาเกษตรกร	ทุกตำบล	เร่งด่วน
๒. ผลผลิตต่อไร่ต่ำ	๑. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์/พื้นที่ประสบภัยพิบัติฝนแล้งน้ำท่วม	๑. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยการไถกลบตอซังและการปลูกพืชปุ๋ยสด ใช้ปุ๋ยอินทรีย์	ทุกตำบล	เร่งด่วน
๓. ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช	๑. สภาพภูมิอากาศมีการเปลี่ยนแปลง/การปลูกพืชเชิงเดี่ยว/เกษตรกรขาดการเอาใจใส่ดูแลตามหลักวิชาการ	๑. ปลูกพืชหมุนเวียน/ส่งเสริมเกษตรกรในการวางแผนการผลิตรายบุคคล/จัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนทุกหมู่บ้าน/ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการจัดการศัตรูพืช	ทุกตำบล	เร่งด่วน
๔. ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ	๑. เกษตรกรใช้สารเคมี/ใช้พันธุ์พืชไม่ได้คุณภาพ	๑. ส่งเสริมการผลิตแบบ GAP/อินทรีย์/ส่งเสริมการใช้พันธุ์ดี/เก็บเกี่ยวในระยะที่เหมาะสม	ทุกตำบล	เร่งด่วน
๕. ต้นทุนการผลิตสูง	๑. ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง	๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการวางแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)	ทุกตำบล	เร่งด่วน

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. กลุ่มเกษตรกรขาดความเข้มแข็ง ๒. กลุ่มขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑. สมาชิกกลุ่มไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่/ขาดผู้นำที่ดี/ขาดการบริหารจัดการกลุ่ม ๑. โครงการที่กลุ่มเสนอไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน ทำให้กิจกรรมไม่ต่อเนื่อง	๑. อบรมให้ความรู้/ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ศึกษาดูงาน ๑. ส่งเสริมสนับสนุนให้แผนงาน/โครงการของกลุ่มบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล/อปท./ยุทธศาสตร์อำเภอ/จังหวัด	ทุกตำบล ทุกตำบล	เร่งด่วน เร่งด่วน
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีมูลค่า ๒. ผลิตภัณฑ์ขาดการพัฒนาต่อยอด ๓. ขาดการรับรองมาตรฐานในการแปรรูปผลผลิต	๑. เกษตรกรขาดวัสดุอุปกรณ์ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ๑. ไม่มีความรู้เรื่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ยังขาดการพัฒนาต่อยอด ๑. ไม่มีความรู้เรื่องการผลิตสินค้าเพื่อขอรับการรับรอง	๑. ส่งเสริมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรโดยการจัดทำโครงการงบประมาณอำเภอ/จังหวัด ๑. ส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพสินค้าและการแปรรูปผลผลิต ๑. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน . ๒. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืช . และการแปรรูปให้สอดคล้องกัน ๓. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็น . ถึงความแตกต่างของราคาก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	ทุกตำบล ทุกตำบล ทุกตำบล	เร่งด่วน เร่งด่วน เร่งด่วน

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอวาปีปทุม

ตารางที่ ๔๙ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอวาปีปทุม

	<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <p>๑. อำเภอวาปีปทุมเป็นอำเภอที่มีเส้นทางคมนาคมติดต่อหลายเส้นทาง</p> <p>๒. ประชาชนของอำเภอ บางพื้นที่มีศักยภาพทางการผลิต</p> <p>๓. มีสถาบันการศึกษาหลายแห่งหลายระดับ</p>	<p>จุดอ่อน (Weaknesses)</p> <p>๑. อำเภอวาปีปทุม ไม่มีแหล่งน้ำต้นน้ำลำธารและภูเขา มีลำห้วยเสียไหลผ่านอำเภอที่นำความเค็มมาด้วย</p> <p>๒. คุณภาพดินต่ำไม่เหมาะสมกับการทำการเกษตร สภาพดินทั่วไปเป็นดินทราย</p> <p>๓. ทรัพยากรป่าไม้มีน้อย</p> <p>๔. ยังขาดการจัดสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมที่ดี</p> <p>๕. ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน</p> <p>๖. เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างตำบลและหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีสภาพเป็นถนนลูกรัง</p> <p>๗. ผลผลิตทางการเกษตรต่ำ</p>
<p>โอกาส (Opportunities)</p> <p>๑. การทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๒. การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนทั้งภาคราชการ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ สื่อมวลชนและประชาชน</p> <p>๓. มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร</p> <p>๔. มีแหล่งเงินทุนเพื่อการเกษตรกรรมหลายแห่ง</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรุก (SO)</p> <p>๑. ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้ดีขึ้น</p> <p>๒. มีการส่งเสริมการตลาดออนไลน์</p>	<p>กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)</p> <p>๑. จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เช่น ระบบบ่อบาดาล โซล่าเซลล์ สำหรับใช้ในการผลิตสินค้าเกษตร</p> <p>๒. ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้</p>
<p>อุปสรรค (Threats)</p> <p>๑. สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจต่ำ</p> <p>๒. มีค่านิยม บริโภคนิยมและวัตถุนิยม</p> <p>๓. มีปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง</p> <p>๔. ราษฎรขาดความรู้ความเข้าใจในด้านต่างๆ</p>	<p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)</p> <p>๑. ส่งเสริมระบบการเกษตรทฤษฎีใหม่</p> <p>๒. ส่งเสริมการผลิตสินค้าอินทรีย์</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรับ (WT)</p> <p>๑. พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีคุณภาพเพื่อขยายตลาดทางการผลิต</p>

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

อำเภอวาปีปทุม หากมองศักยภาพในภาพรวม พอสรุปศักยภาพและปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาอำเภอในอนาคตได้ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ อำเภอวาปีปทุมเป็นอำเภอที่มีเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอ หมู่บ้าน – ตำบล อำเภอ และจังหวัดใกล้เคียง หากได้มีการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ดีจะทำให้อำเภอเป็นศูนย์กลางในการติดต่อด้านการขนส่งซื้อขายแลกเปลี่ยน อันมีผลทำให้เศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น เนื่องจากเป็นชุมชนทางผ่านในหลายอำเภอและหลายจังหวัด

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ อำเภอวาปีปทุมเป็นเมืองเกษตรกรรม ซึ่งอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียวหากได้รับการปรับปรุงบูรณะซ่อมแซมแหล่งน้ำที่มีอยู่หลายแห่ง สร้างเป็นอ่างชลประทาน อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก รวมทั้งการพัฒนาระบบขนส่งน้ำจำแหล่งน้ำสู่แหล่งน้ำ และพื้นที่การเกษตร จะทำให้สามารถทำการเกษตรนอกฤดูฝนได้ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ลดปัญหาการว่างงานและการอพยพแรงงานไปต่างถิ่นด้วย

๒.๒ ชาววาปีปทุมให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ป่า เพราะเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญหรือเป็นครัวของชุมชน จึงมีป่าชุมชนที่ขึ้นทะเบียนไว้จำนวนมาก

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ อำเภอวาปีปทุมได้มีการพัฒนาส่งเสริมการผลิตภาคการเกษตรเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์มาตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๔๕ สร้างโอกาสทางการแข่งขันให้กับเกษตรกรได้มากขึ้น

๓.๒ หน่วยงานราชการในพื้นที่อำเภอวาปีปทุม ให้ความสำคัญ และส่งเสริมและสนับสนุนการทำเกษตรทฤษฎีใหม่

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ประชาชนของอำเภอบางพื้นที่มีศักยภาพทางการผลิต คือ อุตสาหกรรม และหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น การจักสาน การทอผ้าฝ้าย ผ้าไหม ถักสิ่งประดิษฐ์ และการผลิตกลองยาวซึ่งเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อยในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และผลิตให้มีคุณภาพเพื่อขยายตลาดให้ได้ในระดับสูงขึ้นไป

๔.๒ การอพยพแรงงาน ประชาชนในวัยแรงงานของอำเภอนี้มีจำนวนมาก แต่ยังมี การอพยพแรงงานไปทำงานในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมหลังฤดูทำนา หากมีการอบรมพัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนในด้านการเกษตรอุตสาหกรรมหัตถกรรม และด้านอื่นๆ ตามความถนัด ก็จะทำให้ประชาชนมีศักยภาพในการทำงาน มีอาชีพและรายได้เป็นของตนเอง ไม่ต้องอพยพไปทำงานต่างถิ่น

**แผนการขับเคลื่อน/การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สู่การนำไปใช้ประโยชน์
ของแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ประจำปี 2568
ของ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม**

วิธีการ	ช่วงเวลาดำเนินการ						หมายเหตุ
	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68	
1. สร้างการรับรู้							
1.1 ทำหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	✓	✓					
1.2 เผยแพร่ผ่านช่องทาง Social Media - กลุ่มไลน์อำเภอ - facebook สำนักงานเกษตรอำเภอ	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	
1.3 ทำสื่อประชาสัมพันธ์ - infographic - เอกสาร e-book	✓ ✓						
1.4 การประชุม - กำหนดผู้ใหญ่บ้าน - หัวหน้าส่วนราชการ - ประชุมแผนร่วมกับ อบต.	✓ ✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	
1.5 อื่น ๆ (ระบุ) - -							
1.6 อื่น ๆ (ระบุ) - -							
2. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ							
- ทต. - อบต. - อำเภอ/จังหวัด		✓ ✓ ✓					

หมายเหตุ : 1. ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตาราง หัวข้อย่อยไม่จำเป็นต้องมีครบทุกหัวข้อ พิจารณาตามความเหมาะสมในพื้นที่ หากมีนอกเหนือจากนี้สามารถเพิ่มเติมในข้อย่อยอื่น ๆ ได้

2. ขอรับการสนับสนุนใส่เป็นหน่วยงานที่จะไปขอการสนับสนุน เช่น อบต. จังหวัด กลุ่มจังหวัด เป็นต้น

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางในการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

๓.๑ พัฒนาการผลิตตามสินค้า ตามชนิดของสินค้าสำคัญ

๓.๑.๑ ข้าว

เป้าหมาย : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยผลผลิตและเพิ่มผลผลิตต่อไร่

กลยุทธ์ : การเพิ่มประสิทธิภาพ การยกระดับคุณภาพการผลิตข้าว

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์

๓.๑.๒ พืชสมุนไพร

เป้าหมาย : อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรเรื่องสมุนไพรและการปลูกสมุนไพร

กลยุทธ์ : การเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกสมุนไพรและความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรและความรู้เรื่องสมุนไพร

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร กลุ่ม และองค์กร

๓.๒.๑ การรวมกลุ่มเกษตรกร

เป้าหมาย : เพื่อจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรแปรรูปผลผลิตจากข้าว

กลยุทธ์ : การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตข้าวพันธุ์ดี

โครงการที่ ๑ โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

๓.๒.๒ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

เป้าหมาย : พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในงานส่งเสริมการเกษตร และสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานตามบทบาทหน้าที่ และพัฒนาให้เป็นต้นแบบแก่เกษตรกรในพื้นที่

กลยุทธ์ : จัดเวทีเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมกระบวนการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

โครงการที่ ๑ โครงการจัดเวทีจัดเวทีเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมกระบวนการ

ปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

โครงการที่ ๒ โครงการอบรมเกษตรกรผสมผสาน (จัดฝึกอบรมและจัดทำแปลงสาธิต)

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ แหล่งน้ำ

เป้าหมาย : เพื่อจัดหาแหล่งน้ำในชุมชน ให้เพียงพอต่อการทำการเกษตร

กลยุทธ์ : หาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรโดยใช้ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์

โครงการที่ ๑ โครงการของงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อจัดหาระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์

๓.๔ การแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์

๓.๒.๑ การแปรรูปผลผลิต

เป้าหมาย : เพื่อแปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและเพิ่มรายได้ให้คนในชุมชน

กลยุทธ์ : แปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

โครงการที่ ๑ โครงการแปรรูปผลผลิตจากข้าวและการสร้างช่องทางการจำหน่าย

ตารางที่ ๕๐ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	วิธีดำเนินการ	ปริมาณงาน / งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการผลิตสินค้า	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว	เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว โดยการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตข้าวคุณภาพดี	๑,๒๑๐ ราย	อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม	๑.จัดอบรม ๒.ติดตามและประเมินผล	๑	๐๐๐'๐๐๐	๑	๐๐๐'๐๐๐	๑	๐๐๐'๐๐๐	๑	๐๐๐'๐๐๐	๑	๐๐๐'๐๐๐	สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม
	โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์	เพื่อให้ลดการใช้ปุ๋ยเคมีให้เหลือน้อยลงเพื่อให้ได้ผลตอบแทนเพิ่มขึ้น	๑,๕๐๐ ราย	อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม	๑.จัดอบรม ๒.ติดตามและประเมินผล	๑	๐๐๐'๖๐๐	๑	๐๐๐'๖๐๐	๑	๐๐๐'๖๐๐	๑	๐๐๐'๖๐๐	๑	๐๐๐'๖๐๐	สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม
	โครงการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรและความรู้เรื่องสมุนไพร	เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร และให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องสมุนไพร	๑,๕๐๐ ราย	อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม	๑.จัดอบรม ๒.ติดตามและประเมินผล	๑	๐๐๐'๖๐๐	๑	๐๐๐'๖๐๐	๑	๐๐๐'๖๐๐	๑	๐๐๐'๖๐๐	๑	๐๐๐'๖๐๐	สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม
พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี	เพื่อให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีอย่างเพียงพอในการผลิตข้าวให้มีประสิทธิภาพได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ	๑,๒๐๐ ราย	อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม	๑.จัดอบรม ๒.ติดตามประเมินผล	๑	๐๐๐'๐๖๐	๑	๐๐๐'๐๖๐	๑	๐๐๐'๐๖๐	๑	๐๐๐'๐๖๐	๑	๐๐๐'๐๖๐	สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม
	โครงการจัดเวทีจัดเวทีเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมกระบวนการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน	เพื่อเพิ่มศักยภาพให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ความเข้าใจในงานส่งเสริมการเกษตรหมู่บ้าน	๒๔๑ ราย	อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม	๑.จัดอบรม ๒.ติดตามประเมินผล	๑	๐๐๐'๖๐๐	๑	๐๐๐'๖๐๐	๑	๐๐๐'๖๐๐	๑	๐๐๐'๖๐๐	๑	๐๐๐'๖๐๐	สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม

ตารางที่ ๕๐ (ต่อ)

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	วิธีดำเนินการ	ปริมาณงาน / งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนา เกษตรกร/กลุ่ม/ องค์กร	โครงการอบรมเกษตรกร ผสมผสาน	เพื่อให้เกษตรกรรู้หลัก ในการทำไร่นาสวนผสม ที่ยั่งยืน ให้มีแหล่ง อาหารอย่างเพียงพอ เพิ่มรายได้ให้แก่ ครอบครัว	๗,๒๓๐ ราย	อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม	๑.จัดอบรม ๒.ศึกษาดูงาน ๓.ติดตาม ประเมินผล	๑	๐๐๑'๐๑๑'๖๖	๑	๐๐๑'๐๑๑'๖๗	๑	๐๐๑'๐๑๑'๖๘	๑	๐๐๑'๐๑๑'๖๙	๑	๐๐๑'๐๑๑'๗๐	สำนักงานเกษตร อำเภอลำปลายมาศ
	โครงการส่งเสริม ขับเคลื่อนการพัฒนา ตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	เพื่อส่งเสริมการใช้ชีวิต แบบพอเพียง เกษตรกรสามารถพึ่งพา ตนเองได้	๑๒,๐๕๐ ราย	อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม	๑.จัดอบรม ๒.ติดตาม ประเมินผล	๑	๐๐๑'๐๐๖'๖๖	๑	๐๐๑'๐๐๖'๖๗	๑	๐๐๑'๐๐๖'๖๘	๑	๐๐๑'๐๐๖'๖๙	๑	๐๐๑'๐๐๖'๗๐	สำนักงานเกษตร อำเภอลำปลายมาศ
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	โครงการขอ งบประมาณสนับสนุน จากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อจัดหาระบบสูบน้ำ พลังงาน แสงอาทิตย์	เพื่อป้องกันการขาด แคลนน้ำเพื่อการเกษตร ของงบประมาณ สนับสนุนจากหน่วยงาน ภาครัฐเพื่อขุดสระน้ำใน หมู่บ้าน เพื่อสร้างแหล่งน้ำไว้ อุปโภค บริโภคในชุมชน	๒๔๑ ราย	อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม	๑.จัดทำ โครงการ ๒.ติดตาม ประเมินผล	๑	๐๐๐'๐๖๖'๖๖	๑	๐๐๐'๐๖๖'๖๗	๑	๐๐๐'๐๖๖'๖๘	๑	๐๐๐'๐๖๖'๖๙	๑	๐๐๐'๐๖๖'๗๐	สำนักงานเกษตร อำเภอลำปลายมาศ
การแปรรูป ผลผลิตและ พัฒนา ผลิตภัณฑ์	โครงการแปรรูป ผลผลิตจากข้าวและ การสร้างช่องทางการ จำหน่าย	เพื่อพัฒนาศักยภาพการ ผลิต การแปรรูปสินค้า เกษตรของกลุ่ม เกษตรกร ให้มีคุณภาพ และมาตรฐาน	๑,๒๐๐ ราย	อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม	๑.จัดอบรม ๒.ติดตาม ประเมินผล	๑	๐๐๐'๔๖๖'๖๖	๑	๐๐๐'๔๖๖'๖๗	๑	๐๐๐'๔๖๖'๖๘	๑	๐๐๐'๔๖๖'๖๙	๑	๐๐๐'๔๖๖'๗๐	สำนักงานเกษตร อำเภอลำปลายมาศ

ภาคผนวก

โครงการภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร

โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

๑. หลักการและเหตุผล

ข้าวเป็นพืชอาหารหลักและการทำนาเป็นอาชีพหลักที่สำคัญของเกษตรกรไทย ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกข้าวร้อยละ ๔๖.๔๐ ของพื้นที่การเกษตร เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีจำนวน ๔.๑๖ ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๕ ของเกษตรกรทั้ง ประเทศ สามารถผลิตข้าวได้ ๓๑.๖๑ ล้านตันข้าวเปลือก และส่งออกทำรายได้ให้แก่ประเทศปีละประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของภาคการเกษตร นอกจากนี้ ข้าวยังเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการจ้างงานในอุตสาหกรรมข้าวหลายล้านครัวเรือน ในช่วงที่ผ่านมาการดำเนินนโยบายด้านข้าวของรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในด้านราคาผลผลิตให้มีราคาสูงกว่าราคาตลาด ทำให้ชาวนาไม่ทราบราคาที่แท้จริงส่งผลให้มีการเพิ่มพื้นที่การผลิตและผลผลิตเพิ่มจำนวนมาก ขณะเดียวกันความใส่ใจในการพัฒนาคุณภาพข้าวน้อยลง ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันได้ในด้านการตลาดต่างประเทศกับประเทศอื่น ๆ เป็นผลให้การส่งออกลดลงจำนวนมาก และส่งผลให้มีปริมาณข้าวคงเหลือในประเทศจำนวนมาก เนื่องจากผลผลิตข้าวของประเทศมีการบริโภคภายในเพียงครึ่งเดียวส่วนที่เหลือ จะต้องส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ในปัจจุบันประเทศผู้ส่งออกข้าวหลายประเทศได้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการส่งออกได้สูงขึ้น โดยมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าประเทศไทยทำให้สามารถแย่งส่วนแบ่งในตลาดโลกได้เพิ่มขึ้น ทำให้ปัจจุบันรัฐบาลต้องปรับเปลี่ยนจากนโยบายด้านราคาข้าวเปลือกเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และปรับปรุงคุณภาพของผลผลิต เพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง และรักษาระดับผลผลิตให้มีปริมาณและคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอกวาปีปทุม จึงต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาการผลิตข้าว เพื่อความมั่นคงทางด้านอาหารในระดับชุมชนและชุมชนเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว โดยการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตข้าวคุณภาพดี
๒. เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการบริหารจัดการการผลิตข้าวของชุมชนแบบครบวงจรตั้งแต่การผลิต การจัดการ คุณภาพ และการจัดการด้านการตลาด เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอกวาปีปทุม ทั้ง ๒๔๑ หมู่บ้าน จำนวน ๑,๒๑๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอวาปีปทุม ๒๔๑ หมู่บ้าน

๖. กิจกรรมและวิธีดำเนินการ

- การดำเนินโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ประกอบด้วย ๖ กิจกรรมหลัก ดังนี้

๑. การจัดทำโครงการฯ และแผนการปฏิบัติงาน

๒. การประชาสัมพันธ์โครงการ

๓. การประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ และนำเสนอผลการดำเนินงาน

๔. การอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร

- ด้านการลดต้นทุนการผลิต โดยการลดปัจจัยการผลิต (เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี สารเคมี ฯ) และใช้ในอัตราที่เหมาะสม มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตใช้เอง

- การเพิ่มผลผลิต โดยถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เหมาะสม ได้แก่ สื่อในด้านการลดต้นทุนการผลิต การจัดทำแปลงเรียนรู้ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดงานวันรณรงค์ถ่ายทอดเทคโนโลยี

๕. การเชื่อมโยงการตลาดระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการ

๖. การติดตาม สนับสนุน และการรายงานผลการดำเนินงานและสรุปผลโครงการ

๗. งบประมาณ

- ค่าอาหารกลางวันเกษตรกร ๒ มื้อ ๑,๒๑๐ ราย ๆ ละ ๑๐๐ บาท	เป็นเงิน ๒๔๒,๐๐๐ บาท
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๔ มื้อ จำนวน ๑,๒๑๐ ราย ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๑๒๑,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุสำนักงาน	เป็นเงิน ๑๑,๔๖๐ บาท
- ค่าวัสดุฝึกอบรม	เป็นเงิน ๖๐,๕๐๐ บาท
- ค่าตอบแทนวิทยากร	เป็นเงิน ๗,๒๐๐ บาท
- ค่าติดตามงาน	เป็นเงิน ๕๗,๘๔๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นเป็น ๔๕๐ กิโลกรัมต่อไร่

- ต้นทุนการผลิตข้าวลดลง ๘๐๐ บาทต่อตัน

- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (เพิ่มผลผลิต/ลดต้นทุน) ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ของ เป้าหมาย

โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์

๑. หลักการและเหตุผล

การผลิตข้าวในปัจจุบันมีต้นทุนสูงบางครั้งไม่คุ้มกับการลงทุนแต่ก็หลีกเลี่ยงการผลิตข้าวไม่ได้เพราะเป็นวิถีชีวิตของชาวนาไทยการจะแก้ปัญหาได้คือการลดต้นทุนเรื่องปุ๋ยเคมีสารเคมีหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค ผู้ผลิต รวมไปถึงการรักษาสมดุลของสภาพแวดล้อมอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานเกษตรอำเภอลำปางเห็นว่า ในพื้นที่อำเภอลำปางมีครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกข้าวเป็นจำนวนมาก อยากรให้เกษตรกรเพิ่มมูลค่าของข้าวด้วยการผลิตข้าวอินทรีย์ที่มีคุณภาพ และเพื่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑. เพื่อให้ลดการใช้ปุ๋ยเคมีให้เหลือน้อยลง
- ๒.๒. เพื่อให้ได้ผลตอบแทนเพิ่มขึ้น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่อำเภอลำปาง ทั้ง ๓๐ หมู่บ้าน จำนวน ๑,๕๐๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอลำปาง ตำบลละ ๒ หมู่บ้าน ละ ๕๐ ราย

๖. กิจกรรมและวิธีดำเนินการ

การดำเนินโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ ประกอบด้วย ๖ กิจกรรมหลัก ดังนี้

๑. การจัดทำโครงการฯ และแผนการปฏิบัติงาน
๒. การประชาสัมพันธ์โครงการ
๓. การประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ และนำเสนอผลการดำเนินงาน
๔. การอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร
๕. การติดตาม สนับสนุน
๖. การรายงานผลการดำเนินงานและสรุปผลโครงการ

๗. งบประมาณ

- ค่าอาหารกลางวันแก่เกษตรกร ๑ มื้อ จำนวน ๑,๕๐๐ ราย ๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อ จำนวน ๑,๕๐๐ ราย ๆ ละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๗๕,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุสำนักงาน เป็นเงิน ๔,๒๐๐ บาท

- ค่าวัสดุฝึกอบรม	เป็นเงิน ๗๕,๐๐๐ บาท
- ค่าตอบแทนวิทยากร	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
- ค่าติดตามงาน	เป็นเงิน ๗,๒๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๘๖,๘๐๐ บาท (สามแสนหนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติตามได้
๒. ลดต้นทุนทำให้คุ้มค่าในการลงทุน
๓. สภาพแวดล้อมดีขึ้น

โครงการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรและความรู้เรื่องสมุนไพร

๑. หลักการและเหตุผล

พืชสมุนไพรเป็นสิ่งที่อยู่คู่คนไทยมานาน แต่เมื่อการแพทย์แผนปัจจุบันเริ่มเข้ามามีบทบาทสรรพคุณและคุณค่าของสมุนไพรไทยอันเป็นที่เรียกได้ว่า ภูมิปัญญาโบราณถูกบดบังไปเรื่อยๆ และถูกทอดทิ้งในที่สุด ซึ่งความเป็นจริงคนส่วนใหญ่ก็พอรู้กันว่า สมุนไพรไทยเป็นสิ่งที่มีความค่าใช้ประโยชน์ได้จริงและใช้ได้อย่างกว้างขวางแต่เป็นเพราะเราใช้วิธีการรักษาโรคแผนใหม่มานานมากจนสมุนไพรเป็นยาหลักถูกลืมไป ทำให้เยาวชนรุ่นหลัง ๆ รู้จักสมุนไพรน้อยมากและแทบจะไม่มีรู้จักเลย การส่งเสริมการปลูกสมุนไพรและให้ความรู้เรื่องสมุนไพร เพื่อให้คนในชุมชนได้รู้จักและวิธีปลูก

ดังนั้น สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง เห็นถึงความสำคัญของสมุนไพร จึงจัดอบรมโครงการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรและความรู้เรื่องสมุนไพร นำความรู้เรื่องพืชสมุนไพร และการปลูกพืชสมุนไพร ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเพิ่มรายได้ในครัวเรือนเป็นรายได้เสริม

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร
- เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องสมุนไพร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอลำปาง จำนวน ๑,๕๐๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอลำปาง จำนวน ๑๕ ตำบลๆละ ๑๐๐ ราย

๖. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

การดำเนินโครงการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรและความรู้เรื่องสมุนไพร ประกอบด้วย ๖ กิจกรรมหลัก ดังนี้

๑. การจัดทำโครงการฯ และแผนการปฏิบัติงาน
๒. การประชาสัมพันธ์โครงการ
๓. การประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ และนำเสนอผลการดำเนินงาน
๔. การอบรมถ่ายทอดความรู้
๕. การติดตาม สนับสนุน
๖. การรายงานผลการดำเนินงานและสรุปผลโครงการ

๗. งบประมาณ

- ค่าอาหารกลางวันแก่เกษตรกร ๑ มื้อ จำนวน ๑,๕๐๐ ราย ๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อ จำนวน ๑,๕๐๐ ราย ๆ ละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๓๗,๕๐๐ บาท
- ค่าวัสดุสำนักงาน เป็นเงิน ๔,๒๐๐ บาท
- ค่าวัสดุฝึกอบรม เป็นเงิน ๓๗,๕๐๐ บาท
- ค่าตอบแทนวิทยากร เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
- ค่าติดตามงาน เป็นเงิน ๓,๒๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๑๕,๐๐๐ บาท (สามแสนหนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- เกษตรในอำเภอวาปีปทุมมีรายได้จากการปลูกพืชสมุนไพรเพิ่มขึ้น และรู้จักการนำพืชสมุนไพรมาใช้ในครัวเรือนเพื่อลดค่าใช้จ่าย

โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

๑. หลักการและเหตุผล

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอันดับหนึ่งของอำเภอวาปีปทุม จากผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของอำเภอวาปีปทุม มีพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด ๒๘๔,๔๗๔ ไร่ ครัวเรือนเกษตรกร มีจำนวน ๒๑,๖๔๓ ครัวเรือน ซึ่งโดยปกติสภาพทั่วไปในการทำนามักจะประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น ไม่มีเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี มีการปนเปื้อนของโรคแมลง และเกษตรกรมักจะนำมาใช้ทำพันธุ์จึงทำให้ผลผลิตต่ำไม่มีคุณภาพ และเกษตรกรมักจะนำมาใช้ทำพันธุ์ในปีต่อไป

ในปีที่ผ่านมาสภาพการทำนาของเกษตรกรอำเภอวาปีปทุม ประสบสภาพปัญหาสภาวะแห้งแล้ง ทำให้คุณภาพของเมล็ดพันธุ์ลดลง ไม่มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวดีในปีต่อไป ทั้งนี้ยังขาดปัจจัยสนับสนุนในการผลิตอย่างต่อเนื่อง เช่น การปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้สารอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพ เป็นต้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีที่สนับสนุนให้ชุมชนมีโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี เพื่อให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีอย่างเพียงพอในการผลิตข้าวให้มีประสิทธิภาพได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ และเพื่อให้เกษตรกรได้ทดลองจัดทำแปลงสาธิตข้าวพันธุ์ดี เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีอย่างเพียงพอในการผลิตข้าวให้มีประสิทธิภาพได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ

๒. เกษตรกรผู้ร่วมโครงการทุกหมู่บ้านจะได้จัดทำแปลงสาธิตข้าวพันธุ์ดี และได้รับความรู้โดยผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

๓. เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการบริหารกลุ่ม

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรกลุ่มนาแปลงใหญ่ จำนวน ๑,๒๐๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

กลุ่มนาแปลงใหญ่ ในพื้นที่อำเภอวาปีปทุม จำนวน ๔๐ กลุ่ม

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดทำโครงการเพื่อเสนออนุมัติ
๒. ประชุมชี้แจงคณะกรรมการบริหารศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล อาสาสมัครเกษตรตำบล ผู้นำชุมชนและสมาชิก อบต.
๓. ประสานงานกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
๔. ผูกอบรมเกษตรกรผู้ร่วมโครงการฯ
๕. มอบปัจจัยการผลิต

๖. ดำเนินการตามโครงการฯ

๗. ติดตามและประเมินผล

๘. งบประมาณ

- ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี จำนวน ๑๒๐,๐๐๐ กก. ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- ค่าขนส่งเมล็ดพันธุ์ จำนวน ๑๒๐,๐๐๐ กก. ละ ๑ บาท	เป็นเงิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุโครงการ(พิธีมอบปัจจัยการผลิต,การฝึกอบรม)	เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
- ค่าติดตามประเมินผล	เป็นเงิน ๙,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	๓,๑๓๐,๐๐๐ บาท (สามล้านหนึ่งแสนสามหมื่นบาทถ้วน)

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เองและจำหน่ายให้แก่ชุมชนใกล้เคียงได้
๒. เกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้นทุกครัวเรือนและทำให้มีรายได้เพิ่มปีละ ๑,๐๐๐-๓,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน
๓. ลดต้นทุนการผลิต

โครงการจัดเวทีเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมกระบวนการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสถานการณ์มีประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และต้องเผชิญปัญหาและได้รับความเดือดร้อนต่างๆ ทั้งด้านการผลิต รายได้และคุณภาพชีวิต เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมเศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนภัยธรรมชาติ ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ถูกต้อง มีแผนพัฒนาการเกษตรการประสานงานเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่ดีและเหมาะสมตลอดการเฝ้าระวังและแจ้งเหตุภัยธรรมชาติเหตุการณ์ฉุกเฉินทางการเกษตรต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในการที่จะได้ดำเนินการแก้ไขช่วยเหลือได้อย่างทันต่อเหตุการณ์

สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง จึงเล็งเห็นความสำคัญในการบริการแก่เกษตรกรในระดับพื้นที่ของหมู่บ้าน เพื่อการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรให้มีความรู้ ทักษะการปฏิบัติงานและการสร้างความเข้มแข็งอาสาสมัครเกษตร ผ่านรูปแบบกระบวนการส่งเสริมให้เกิดเวทีถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจและเชิดชูเกียรติอาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ด้วย

๒. วัตถุประสงค์

-เพื่อเพิ่มศักยภาพให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ความเข้าใจในงานส่งเสริมการเกษตร สามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรและภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

-เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีระบบการทำงานเป็นกลไกและมีส่วนร่วมในการพัฒนา งานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

๓. เป้าหมาย

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอำเภอลำปาง จำนวน ๒๔๑ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(เครือข่าย)

๖. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

การดำเนินโครงการจัดเวทีเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมกระบวนการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ประกอบด้วย ๖ กิจกรรมหลัก ดังนี้

๑. การจัดทำโครงการฯ และแผนการปฏิบัติงาน
๒. การประชาสัมพันธ์โครงการ
๓. การประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ และนำเสนอผลการดำเนินงาน
๔. การอบรมถ่ายทอดความรู้แก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

๕. การติดตาม สนับสนุน

๖. การรายงานผลการดำเนินงานและสรุปผลโครงการ

๗. งบประมาณ

- ค่าอาหารกลางวันเกษตรกร ๑ มื้อ จำนวน ๒๔๑ ราย ๆ ละ ๑๐๐ บาท	เป็นเงิน ๒๔,๑๐๐ บาท
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อ จำนวน ๒๔๑ ราย ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๑๒,๐๕๐ บาท
- ค่าวัสดุสำนักงาน	เป็นเงิน ๕,๓๖๐ บาท
- ค่าวัสดุฝึกอบรม	เป็นเงิน ๑๒,๐๕๐ บาท
- ค่าตอบแทนวิทยากร	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
- ค่าติดตามงาน	เป็นเงิน ๕๗,๘๔๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๑๕,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม) . ที่เข้าร่วม อบรมพัฒนาทักษะและเข้าร่วมเวทีถ่ายทอดความรู้และได้รับการพัฒนาความรู้ เพิ่มทักษะด้านการเกษตร มีความสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนงานและกระบวนการปฏิบัติงานของ อกม. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการอบรมเกษตรกรผสมผสาน (จัดฝึกอบรมและจัดทำแปลงสาธิต)

๑. หลักการเหตุผล

เกษตรกรปลูกพืชอย่างเดียวมีความเสี่ยงด้านราคาถ้ามีการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ร่วมกันทุกอย่างจะเกื้อกูลกัน และจะมีกิจกรรมทำตลอดปีลดปัญหาการว่างงาน

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรรู้หลักในการทำไร่นาสวนผสมดียิ่งขึ้น
๒. เพื่อให้มีแหล่งอาหารอย่างเพียงพอ
๓. เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรจำนวน ๒๔๑ หมู่บ้านๆละ ๓๐ ราย รวม ๗,๒๓๐ ราย

๔. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอวาปีปทุม ๒๔๑ หมู่บ้าน

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๗๐

๖. แผนการดำเนินงาน

๑. จัดฝึกอบรมและศึกษาดูงาน
๒. จัดทำแปลงสาธิต ๑ ราย

๗. วิธีดำเนินงาน

๑. จัดฝึกอบรมและศึกษาดูงานตามแผน
๒. สาธิตตามแผนโดยวิทยากรเกษตร

๘. งบประมาณ

๑. ค่าอาหารเกษตรกร ๗,๒๓๐ คน ๆ ละ ๑๐๐ บาท	รวม ๗๒๓,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารว่าง ๗,๒๓๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	รวม ๓๖๑,๕๐๐ บาท
๓. ค่าอุปกรณ์การฝึกอบรม ๗,๒๕๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	รวม ๓๖๒,๕๐๐ บาท
๔. ค่าพาหนะเกษตรกรเข้าอบรมวันละ ๕๐ บาท x ๒ วัน	รวม ๗๒๓,๐๐๐ บาท
๕. ค่าวิทยากร ๒ วันๆละ ๖ ชั่วโมงๆละ ๖๐๐ บาท	รวม ๑,๗๓๕,๒๐๐ บาท
๖. สนับสนุนแปลงสาธิต ๒๔๑ จุดๆละ ๕,๐๐๐ บาท	รวม ๑,๒๐๕,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน ๕,๑๑๐,๒๐๐ บาท (ห้าล้านหนึ่งแสนหนึ่งหมื่นสองร้อยบาทถ้วน)	

๙. ผลตอบแทน

๑. เกษตรกรเข้าใจวิธีการจัดทำไร่นาสวนผสมเพิ่มขึ้น
๒. ลดปัญหาการว่างงาน
๓. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
๔. ในระยะยาวทำให้เกิดความสมดุลตามธรรมชาติ

โครงการส่งเสริมขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมทั่วโลกมีความผันผวนตลอดเวลา เกษตรกรจึงต้องมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมการใช้ชีวิตแบบพอเพียง
๒. เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

๓. เป้าหมาย

เกษตรกร ๑๒,๐๕๐ ราย

๔. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอวาปีปทุม ๒๔๑ หมู่บ้าน

๕. ระยะเวลา

ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๗๐

๖. แผนการดำเนินงาน

๑. จัดฝึกอบรม
๒. ศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบ

๗. วิธีดำเนินงาน

รายละเอียดโครงการ

๑. จัดฝึกอบรมตามแผน
๒. จัดให้ศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบ

๘. งบประมาณ

๑. ค่าอาหารเกษตรกร ๑๒,๐๕๐ คน ๆ ละ ๑๐๐ บาท	รวม ๑,๒๐๕,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารว่าง ๑๒,๐๕๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	รวม ๖๐๒,๕๐๐ บาท
๓. ค่าอุปกรณ์การฝึกอบรม ๑๒,๐๕๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	รวม ๖๐๒,๕๐๐ บาท
๔. ค่าพาหนะเกษตรกรเข้าอบรมวันละ ๕๐ บาท x ๒ วัน	รวม ๑,๒๐๕,๐๐๐ บาท
๕. ค่าวิทยากร ๒ วัน ๆ ละ ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐ บาท	รวม ๑,๗๓๕,๒๐๐ บาท
๗. สนับสนุนปัจจัยการผลิต ๑๒,๐๕๐ คน ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท	รวม ๑๒,๐๕๐,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน ๑๗,๔๐๐,๒๐๐ บาท (สิบเจ็ดล้านสี่แสนสองร้อยบาทถ้วน)	

ผลตอบแทน

๑. เกษตรกรเข้าใจถึงหลักการใช้ชีวิตแบบพอเพียง
๒. เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ใช้ชีวิตพอเพียง

โครงการของงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อจัดหาระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์

๑. หลักการและเหตุผล

จากการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทำให้มีการขยายพื้นที่เกษตรกรรมอุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัยอย่างต่อเนื่องและเป็นเหตุให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการกระทำของมนุษย์ที่มีส่วนก่อให้เกิดความรุนแรงของการขาดแคลนน้ำซึ่งเป็น สำหรับภัยแล้งทางการเกษตรมีสาเหตุและปัจจัยสำคัญอยู่ ๒ สาเหตุคือ สาเหตุจากธรรมชาติ เช่น ฝนทิ้งช่วงปริมาณน้ำฝนน้อย ดินมีความสามารถในการเก็บกักความชื้นต่ำ ปริมาณน้ำใต้ดินมีน้อย เป็นต้น และสาเหตุจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การตัดไม้ทำลายป่าการใช้ประโยชน์จากน้ำทำให้ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำลดลง ระบบการเพาะปลูก ความถี่ของการเพาะปลูก เป็นต้น สำหรับภัยแล้งในประเทศไทยส่วนใหญ่เกิดจากฝนแล้งและทิ้งช่วงซึ่งฝนแล้งเป็นภาวะปริมาณฝนตกน้อยกว่าปกติหรือฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลโดยแต่ละปี จะเกิดขึ้นได้ ๒ ช่วงได้แก่ช่วงฤดูหนาวต่อเนื่องถึงฤดูร้อน ซึ่งจะเริ่มจากครึ่งหลังของเดือนตุลาคมเป็นต้นไป บริเวณประเทศไทยตอนบน (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคตะวันออก) จะมีปริมาณฝนลดลงเป็นลำดับ

อำเภอวาปีปทุม เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ทำกรเกษตรเป็นจำนวนมาก ความต้องการใช้น้ำจึงสูงตาม ในขณะเดียวกัน ในพื้นที่ยังขาดแหล่งน้ำสำรอง ในฤดูฝนจะเกิดปัญหาน้ำท่วม และในฤดูแล้งจะเกิดภาวะขาดแคลนน้ำ การสร้างแหล่งน้ำสำรองเพื่อการเกษตร จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในช่วงฤดูแล้ง ฉะนั้นการจะแก้ปัญหาต้องยอมลงทุนเสียสละเพื่อหวังผลระยะยาวได้

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
๒. เพื่อของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อขุดสระน้ำในหมู่บ้าน
๓. เพื่อสร้างแหล่งน้ำไว้อุปโภค บริโภคในชุมชน

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรที่มีความต้องการทั้ง ๒๔๑ หมู่บ้าน

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอวาปีปทุม ๒๔๑ หมู่บ้าน

๖. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

การดำเนินโครงการของงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อติดตั้งระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ประกอบด้วย ๖ กิจกรรมหลัก ดังนี้

๑. การจัดทำโครงการฯ และแผนการปฏิบัติงาน
๒. การประชาสัมพันธ์โครงการ

๓. การประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ และนำเสนอผลการดำเนินงาน
๔. การบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๕. การของบประมาณสนับสนุนเพื่อติดตั้งระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์
๖. การติดตาม สนับสนุน และการรายงานผลการดำเนินงานและสรุปผลโครงการ

๗. งบประมาณ

เกษตรกรเจ้าของแปลงติดต่อจัดหาผู้ที่จะมาทำการขุดบ่อหรือเจาะบ่อบาดาลเอง ชุดติดตั้งระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ๕๕๐,๐๐๐ บาท

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. มีน้ำใช้เพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ
๒. ได้ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริมได้
๓. ลดรายจ่ายจากการซื้อพืชผักบริโภค
๔. ต้นพืชไม่ขาดน้ำจะทำให้เจริญเติบโตได้สม่ำเสมอ
๕. ถ้าเป็นสระน้ำสามารถเลี้ยงปลาเสริมได้อีก

โครงการแปรรูปผลผลิตจากข้าวและการสร้างช่องทางการจำหน่าย

๑. หลักการและเหตุผล

ตามที่เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนจากราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ อันเนื่องมาจากปริมาณผลผลิตออกมามาก ในช่วงที่มีการเก็บเกี่ยวพร้อม ๆ กัน ทำให้เกิดการกระจุกตัวของผลผลิตในช่วงเวลาเดียวกัน จนเกินความต้องการของตลาด ประกอบกับสินค้าเกษตรส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่เน่าเสียง่าย ทำให้ต้องเร่งรีบขายออกไป ก็ยิ่งทำให้ราคาตกต่ำลงไปอีก และการแก้ไขปัญหาราคาค่าผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ก็มักจะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า หรือระยะสั้นๆ เท่านั้น การนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยป้องกันการล้นตลาดของ ผลิตผลสด ซึ่งช่วยให้ผลผลิตสดส่วนหนึ่งไม่เข้าสู่ตลาดในช่วงที่มีปริมาณผลผลิตมากเกินความต้องการของตลาด สามารถรองรับวัตถุดิบทางการเกษตรแล้วนำไปแปรรูปเป็นสินค้าต่าง ๆ ได้เป็นจำนวนมาก เป็นการช่วยไม่ให้ราคา ผลิตผลตกต่ำ อีกทั้งเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตผลทางการเกษตรที่นำมาแปรรูปเป็นสินค้าเพื่อใช้ในการอุปโภค หรือบริโภค ช่วยให้สินค้าเกษตรมีอายุในการเก็บมากขึ้น มีการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรที่ได้มาตรฐานเพื่อความ ปลอดภัยและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และสามารถขยายตลาดการค้าได้กว้างขวางมากขึ้น ทั้งจำหน่ายใน ประเทศและออกไปสู่ต่างประเทศ อันเป็นการช่วยเพิ่มพูนรายได้ให้แก่เกษตรกรและประเทศได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น การสนับสนุนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ให้มีขีดความสามารถการดำเนินธุรกิจแปรรูป เพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อกันเป็นห่วงโซ่อย่างครบวงจร ทั้งการผลิต การ รวบรวม การแปรรูป และการตลาด ซึ่งในปัจจุบันการดำเนินธุรกิจการเกษตรมีการแข่งขันสูง การแปรรูปเพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่ม รวมทั้งมีการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพ มาตรฐาน นับเป็นเรื่องจำเป็นอย่างมาก

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตรของกลุ่มเกษตรกร ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน
- เพื่อสร้างช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์การเกษตร
- เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนเกษตรกร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอลำปาง จำนวน ๑,๒๐๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

กลุ่มนาแปลงใหญ่อำเภอลำปาง ๔๐ กลุ่ม

๖. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

การดำเนินโครงการการแปรรูปผลผลิตจากข้าวและการสร้างช่องทางการจำหน่าย ประกอบด้วย
๖ กิจกรรมหลัก ดังนี้

๑. การจัดทำโครงการฯ และแผนการปฏิบัติงาน
๒. การประชาสัมพันธ์โครงการ
๓. การประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ และนำเสนอผลการดำเนินงาน
๔. การอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร เพื่อสร้างเครือข่ายการแปรรูปผลผลิตจากข้าว
๕. การเชื่อมโยงตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตจากข้าว
๖. การติดตาม สนับสนุน และการรายงานผลการดำเนินงานและสรุปผลโครงการ

๗. งบประมาณ

- ค่าอาหารกลางวันเกษตรกร ๑ มื้อ จำนวน ๑,๒๐๐ ราย ๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อ จำนวน ๑,๒๐๐ ราย ๆ ละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุสำนักงาน เป็นเงิน ๒,๘๐๐ บาท
- ค่าวัสดุฝึกอบรม เป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท
- ค่าตอบแทนวิทยากร เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
- ค่าติดตามงาน เป็นเงิน ๙,๖๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๕๖,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นหกพันบาทถ้วน)

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐
๒. สินค้าแปรรูป ได้รับการรับรองมาตรฐาน อย่างน้อย ๑ ผลิตภัณฑ์
๓. มีเครือข่ายการแปรรูปในอำเภอ ไม่น้อยกว่า ๒ กลุ่ม